

DOBRODRUŽNÉ
ROMÁNY

312

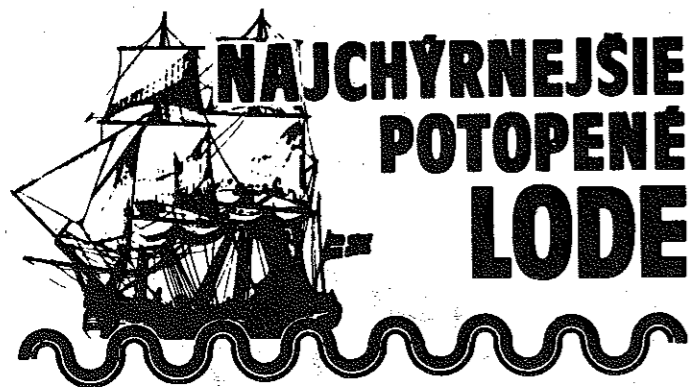
SMENA

Jiří Marold

**KONIEC ŽLTÝCH
VIKONTOV**

Kčs 10

NAJCHÝRNEJŠIE POTOPENÉ LODE

JEDINÁ PAMIATKA PO DONI ANTONII FRANCOVEJ

Pracoval som práve na palube Guadalupe so sacím zariadením, keď sa na mňa vrhla veľmi jedovatá muréna. Našťastie som mal na sebe potápačský oblek a ten ma zachránil. Na ďalší útok som už nečakal a vyplával som hore... (Steve George)

V Casas Reales Museum v Santo Domingu, hlavnom meste Dominikánskej republiky, vystavujú mnoho zaujímavých exponátov z histórie tohto ostrovného štátu v Karibskom mori. Hovoria o európskych dobyvateľoch, otrokoch a ich vzburách, o dávno zabudnutých a neznámych skutočnostiach...

V malej vitrinke pod sklom je nenápadný strieborný náramok, na jeho vnútornej strane je vyryté: *D. a Antonia Franco*.

Doña Antonia Francová cestovala v lete 1724 zo španielskeho Cádiz do Havany do mexického prístavu Veracruz na galeone *Guadalupe* (*Nuestra Señora de Guadalupe*) alebo na jej sprievodnej lodi *Tolosa* (*Conte de Tolosa*). Bola jednou z vyše 1200 cestujúcich na oboch plachetniciach.

BEZMOCNÝ KAPITÁN

V podpalubí lodí bolo obrovské množstvo – asi 400 ton ortuti, dôležitého čistiaceho prostriedku pri výrobe strieborných a zlatých tehál. Čakali naň Španieli a ich otroci v podmanenom a vykorisťovanom Mexiku, bola to zásoba na dlhší čas.

Ale nedočkali sa.

Uprostred noci 24. augusta 1724 zastihol obidve galeony pred zálivom Samaná na východnom pobreží vtedajšej Hispañoly, dnešnej Dominikánskej republiky a Haiti, hrozný hurikán. Skúsený kapitán *Guadalupe* Francisco Barrero y Pelaez bol bezmocný a nešťastný. A navyše desiatky ťažkých diel, ktoré mali pripravené proti Angličanom, pirátom a prípadným iným nepriateľom, hroznú situáciu ešte väčšmi sťažili: lietali po palube a ničili dokonca i stožiare.

– Hurikán zmietol všetko vrátane sťažňov a galeonu zahnal na plytčinu v zálive Samaná, – napísal Mendel Peterson, ktorý sa po stáročíach zúčastnil na hľadaní oboch potopených lodí. – Od úplnej katastrofy zachránila *Guadalupe* vlastne ortuť

– živé striebro. Náklad ortuti uložili v kožených vreciach a tie v sudoch hlboko pod ponorom pri lodnom kýle a tiaž 250 ton udržala plachetnicu bezpečne vzpriamenú na piesočnom nánose. Kostra lode vydržala a väčšina zo 650 cestujúcich a posádky šťastlivo prežila dvojdňovú víchricu. Keď hurikán ustal, 550 ľudí sa dostalo na pevninu.

Tolosa a jej cestujúcich s posádkou postihol horší osud. Hneď na začiatku víchrice, keď sa *Guadalupe* stratila, podarilo sa jej zakotviť pri ústí zálivu a prežiť búrku v prvú strašnú noc. Na úsvite ju však šťastie opustilo. Rozbesnené živly roztrhli aj kotvové lano a plachetnica stroskotala na mohutnom koralovom útese. Zo 600 nešťastníkov na palube prežili stroskotanie len štyridsiati...

Hoci sa cestujúci a členovia posádky dostali na blízku pevninu, neboli ešte celkom zachránení. Na brehu ich nik nečakal, nemali čo jesť a piť... Pod vedením kapitána Francisca Barrero y Pelaeza sa vybrali na takmer 300 km dlhú cestu do Santo Dominga – na opačnom brehu ostrova. Medzi putujúcimi popri pobreží bola i žena v siedmom mesiaci tarchavosti.

(Dokončenie v budúcom čísle)

Strieborný náramok done Antonie Francovej, jediná vec, ktorá zostala po tejto neznámej Španielke

Kapitán Tracy Bowden na palube *Guadalupe* – po vyše 250 rokoch...

Uzácná pamiatka po maurskej nadvláde
na Pyrenejskom polostrove

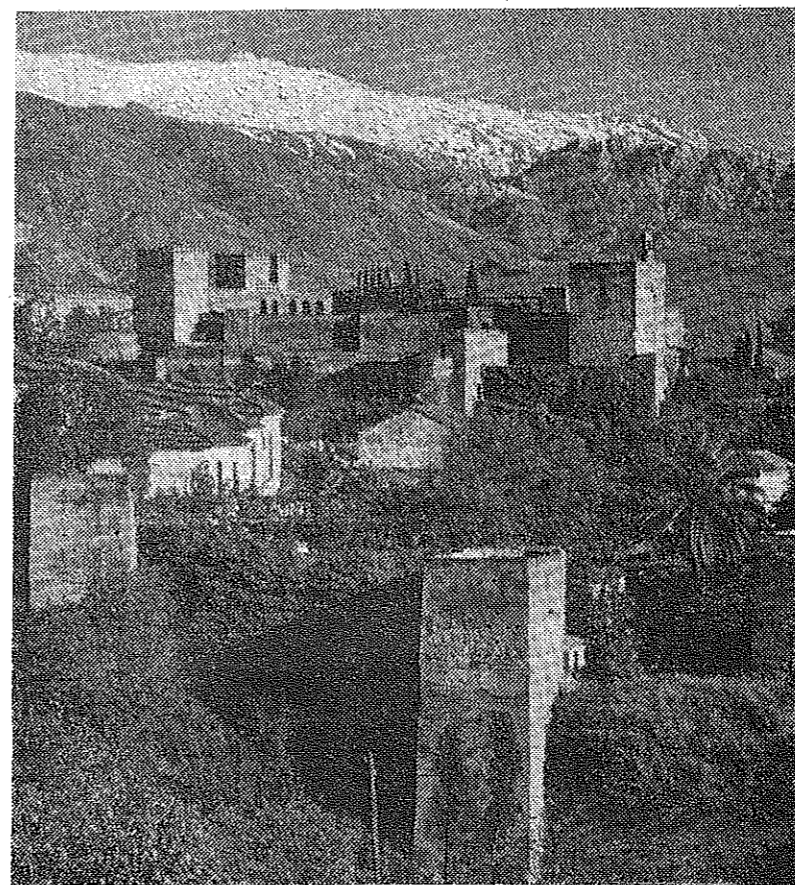
V ALHAMBRE JE AJ ABENCERRAGESKÁ SIŇ

● *Boh rozkázal stvoriť Granadu a Alhambru pre prípad, že sa mu py Islam* – mohamedánske náboženstvá istého dňa zunuje bývať v jeho prítoku... (Alexander Dumas st.)
● *Kto nevidel Granadu a Alhambru – nevidel nič! Je to sen, ktorý sa stal skutočnosťou. Alhambra je perlou Andalúzie a najslávnejším svedectvom islamskej architektúry v Európe, obraz zaniknutej moci a krásy...* (Z cestovného prospektu)

NAJKRAJŠÍ DIAMANT V KORUNE

Ktorého dňa roku 711 arabský vojvodca Tarik Ibn Zijád pristál so svojím vojskom na juhošpanielskom pobreží a onedlho porazil posledného vizigótskeho kráľa Rodericha v bitke pri Jézeze de la Frontera.

Vtedy prvý raz prenikol do Európy Islam – mohamedánske náboženstvo, a tak sa začala dlhodobá okupácia časti Hispañie Maurmi z Afriky. Trvala až do roku 1492. Dobyvatelia priniesli na Pyrenejský polostrov vyspelejšiu civilizáciu, ako bola civilizácia vtedajšej stredovekej Európy, napríklad španielčinu obohatili o vyše 6000 slov. Najveľkolepejšou a najcennejšou pamiatkou po maurskom panstve na Pyrenejskom polostrove je komplex rozprávkovo krásnych palácov pod zasneženými (od novembra do aprí-

Alhambra – vzácna moslimská pamiatka v Európe pod Sierron Nevadon. Puzbiak na paláče zvonka je dosť všedný...

V tomto čísle DR uverejňujeme:

kriminálny román J. Marolda

KONIEC ŽLTÝCH VIKOMTOV

V doplnkovom čítaní si môžete prečítať článok Biedne a odumierajúce turistické atrakcie.

Do budúceho čísla DR sme zaradili pôvodnú slovenskú detektívku Juraja Branča

NEDOKONČENÝ PRÍPAD

Autor v ňom opisuje vzrušujúcu príhodu z malého mesta na strednom Slovensku, kde našli v hoteli mŕtvolu redaktora televízie Mošteňana. Vyšetrovatelia čoskoro zistili, že Mošteňan navštívil mestčko už niekoľko ráz a zaujímal sa o stratené pálfyovské starožitnosti, ktoré zmizli koncom druhej svetovej vojny. Vyšetrovatelia odhalili celý zamotaný prípad...

la) vrchmi vysokohorského masívu Sierry Nevady – Alhambra. Pomenovali ich tak Mauri – podľa hrdzavočervenej hlíny, ktorú použili aj pri stavbe Kalat el-hambry – Červeného hradu, ako oni nazývali tieto najkrajšie paláce na svete.

Alhambra leží neďaleko juhošpanielskeho mesta Granada – v 7. storočí ho založili Mauri (volali ho Garnatha), od roku 1031 bolo hlavným mestom samostatného maurského kráľovstva.

Okolie mesta je veľmi pekné a Mauri verili, že tamojšie úrodné polia a krásny kraj sa podobajú nebu z ich koránu...

Preto sa rozhodli vystaviť na kopci Sabika (tiež Abasica) Alham-

Španielsko je bohaté na historické pamiatky

bru. Vtedajší islamský básnik Ibn Zamrak napísal, že Sabika je korunou nad Granadou a Alhambra je najkrajším diamantom v tejto korunke. Vo veršoch vyjadril veľkú krásu Alhambry aj tvrdením, že najtrpkejším utrpením človeka by bolo v nej žiť slepý...

Koncom 15. storočia zatúžili po Granade a najkrajšom diamante z jej koruny španielski vládatelia Ferdinand a Izabela. Roku 1492 sa ich sen splnil a potom v Granade na počesť víťazstva nad Maurmi rozkázali postaviť veľkolepú katedrálu. Dodnes v nej obaja — španielskymi dejepiscami nazývaní „nesmrteľní mŕtvi“ (práve a najmä za víťazstvo nad Maurmi) — odpočívajú v mohutných hrobkách.

V meste, ktoré založili Arabi a ktoré najväčšmi rozkvitlo za Maurov. Po dobytí vojskami Ferdinanda a Izabely nevzrastalo, ale naopak — začalo upadať (koncom 15. storočia malo 400 000 obyvateľov, teraz má asi 190 000).

BOABDILOV ZIAE

Mauri postavili Alhambru v 13. a 14. storočí — ako sídlo svojich vládcov v Granade. Staváť ju začal Mohamed I. (1232—1272) a v stavbe pokračoval jeho syn, vnuk a pravnuček a po ňom Jusuf I. (1333—1354). Všetci si želali, aby ich Červený hrad každému pripomínal paláce z Tisíc a jednej noci.

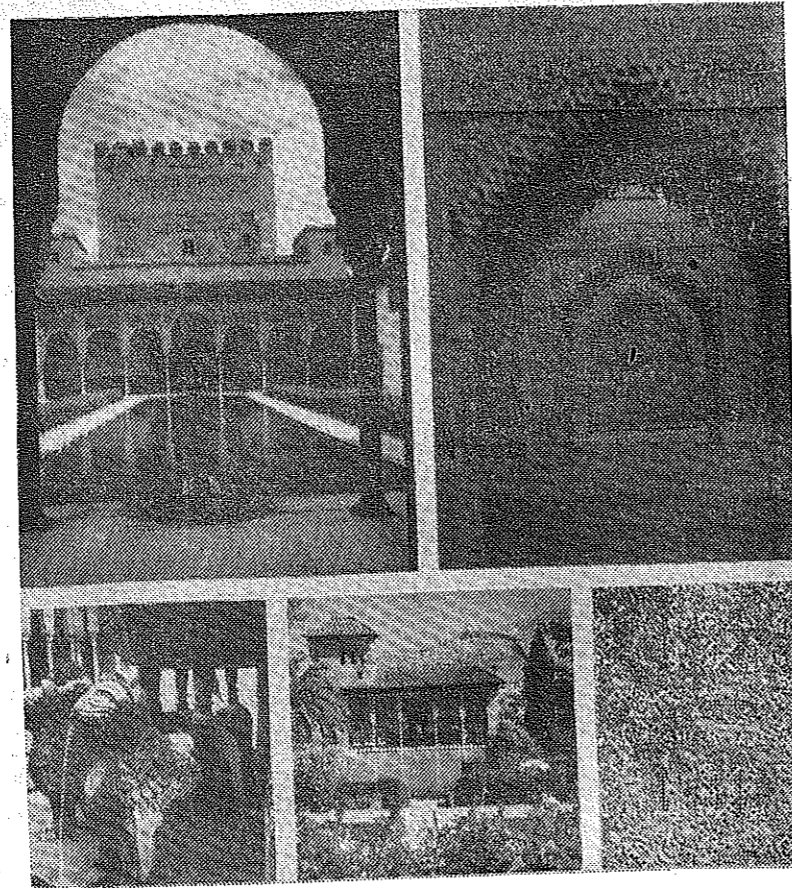
Stavitelom sa to podarilo. Maurom však tento skvost ich architektúry pripomínal rozprávkovú knihu iba niekoľko desaťročí.

Keď Mauri museli roku 1492 Pyrenejský polostrov opustiť, Alhambra bola v plnej kráse. Boabdil, posledné maurské knieža v Granade, najväčšmi smútil zo všetkého strateného — za Alhambrou.

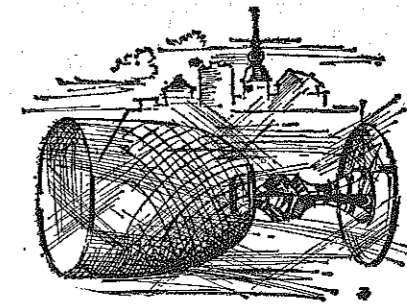
Sprievodcovia turistom ukazujú miesto nazvané El Suspiro del Moro (tiež El último Suspiro del Moro alebo Suspiro del Moro) — Maurov vzdych alebo Maurov posledný vzdych. Odtiaľ sa Boabdil — po páde Granady — pozrel na svoj obľúbený Červený hrad naposledy.

(Pokračovanie na str. 47)

Myrtenov palác s jazierkom (vľavo hore) a rozprávkový vchod do fantastického Sály kráľov (vpravo hore). V dolnom rade vidieť detail z nádvorja Levieho paláca, v strede je bývalý három s bazénom a záhradou a vpravo detail z výzdoby Sály kráľov.

(2)

Všetky mená a názvy, s ktorými sa čitateľ stretne, sú vymyslené. Príbeh však bol napísaný podľa skutočnej udalosti.

Prológ

Sálu hořinskeho hostinca do posledného miesta zaplnilo obecenstvo, ktorému napospol chýbal k plnoletosti dajaký rōčik.

Nad vchodom sa v oblakoch cigaretového dymu črtal načarbaný plagát:

ZNÁMA PRAŽSKÁ SKUPINA VIKOMTI!

ŠTVRTOK A PIATOKI ZAČIATOK O 20. HODINE!

V sále na provizórnom pódiu sa zvíjali štyria mládenci, očividne na vrchole tvorivej extázy. Dlhé vlasy sa im lepili na spotené čelá. Koncertné úbory — pestré tričky s cudzojazyčnými nápismi — dekorovali prepotené flaky. Pohľady pubertálneho publika priťahovala čiernovlasá speváčka. Na jej hrudi sa vyzývavo vlnil symbol istej ostrovej ríše.

Gitary, posilnené povzbudzujúcimi injekciami elektrického prúdu, prenikavo súperili s bicími nástrojmi. Lomoz sa stupňoval, decibely útočili na nervy. Basgitaristovi sa zrazu podlomili kolena ako v hypnotickom spánku a klesol na dlážku, nástroj však z ruky nepustil. Vytrieštal oči do povaly a zavýjal do mikrofónu, ktorý mu speváčka pohotovo priložila k rozďaveným ústam. Sála odmenila akrobaticko-hudobný výkon „umelca“ búrlivým revom a piskotom. Speváčka naširoko rozpriahla náruč, akoby chcela objasniť všetkých poslucháčov, a zástavka na hrudi sa zvinila ako v prudkej búrke.

V úzadí sály tleskali dvaja výrastkovia.

— Vraavel som ti, Bob, že to bude senzi. Žltí sú klasai!

— Žltí?

— Jasné. Žltí vikomti. Tak sa volali predtým.

1

Obloha sa už niekoľko dní chmárila a výdatne kropila krajinu vytrvalým dažďom. Aj tejto noci sa zatahla nepreniknuteľnou atramentovočiernou clonou bez jedinej hviezdy.

Muž pozrel na hodinky. Vzdychol si. Idem si ľahnúť, povedal si resignovane. Znechutený odložil amatérsky hvezdársky ďalekohľad, prikryl ho a vyšiel zo záhradnej besiedky.

Pol dvanástej.

Prešiel pár krokov k domcu, na praňu sa namrzene zvrhol a ešte raz pozrel na nočnú oblohu. Tma a dážď. Zima. Čert nám bol dlžen takéto leto! Utriel si mokrú tvár a vkročil donútra. Zlostne pribuchol dvere. Nepočul zvuk približujúceho sa auta. Iste by ho bolo prekvapilo, že motor hrčí čoraz zreteľnejšie, a reflektory nesvietia...

Silueta hradnej veže sa strmila k oblohe ako osihotený komín. Na úpäti pod vežou sa črtali dve tmavé postavy. Najbližší dedinský dom bol od hradu vzdialený niekoľko desiatok metrov. Cestu k nemu pretínala úzka hradská, čo ústila do významnej medzinárodnej dopravnej tepny spájajúcej Prahu so severnou časťou Európy. Noční návštevníci sa zhovárali potichu a veľmi ostražito.

— Dúfajme, že ten bláznivý astronóm už spí...

— Čakali sme už hodinu, neskôr by sme sa mohli dostať do časovej tvrdze.

— Našťastie je tu pieskovcová dlažba, takže nezanecháme nijaký podpis. Ideme na to?

Ruka nočného turistu opísala vo vzduchu rázny kruh a prudko sa vymrštila. Vzápätí zasvištalo dlhé lano s kotvou na konci a zachytilo sa na prvom vežovom okienku.

— Drží, — vydýchol si chlapík, keď skusmo potiahol koniec lana. — Podme! Len aby bol Neireiter na mieste...

Keby bol o čosi neskôr niektorý obyvateľ Lenštejna náhodou vyzrel z obloka, bol by ho prekvapil pohľad na dve siluety šplhajúce sa v nočnú hodinu ku kamennej predprsi prvého dostupného okna zámku. Dedina však pokojne spaala a nik nemohol zazrieť dve autá odstavené na križovatke. Stáli asi v päťstometrovom odstupe so zhasnutými svetlami. V jednom sedel mládenec s nápadne bledou tvárou a netrpezlivo pozeral smerom, kde mohol v hustej clone dažďa len tušiť zámok. Ner-

(3)

vózne sa pohrával s malou škatuľkou na kolenách. Stlačil gombík. Výrazný šelest na chvíľu prehlušil monotónny šumot dažďa.

Mládenec za volantom si vydýchol. Vo vysielateľke zachrapčalo a ozval sa vzrušený hlas:

— Máme to! Všetko v poriadku.

Neznámy vypol vysielateľku, naštartoval a zapálil si cigaretu. Auto sa pomaly rozbehlo.

2

Doktor Típek sa namrzený odvrátil od obloka. — Prší, — poznamenal znechutene.

— Hej, pokiaľ viem, už niekoľko dní, — podpíchol ho poručík Martin Ditrich. Ťažko zliezal z vyšetrovacieho stola. Naškrobená sterilná obliečka zachrastila ako praskajúci ľad. Načiahol sa po tričku s nápisom *Rudá hvězda* a zhlboka sa nadýchol.

Lekár si zadumane šúchal bradu a čarbal pritom nečitateľný recept. Hodil na pacienta neveľmi povzbudivý pohľad.

Zazvonil telefón. — Típek... odovzdám. — Obrátil sa na poručíka: — Pre teba.

Pacient dokrivil k telefónu. — Ditrich, — ohlásil sa a sústredene počúval. Čoraz väčší vraštil čelo. — Áno... rozumiem... zaraz tam budem, — zakončil úsečne a zložil.

— Už zasa? — ozval sa vyčítavo lekár.

— Ziaľ, — podotkol ospravedlňujúco poručík. — Okresné múzeum v Brandýsku. Expozícia zbraní na lenštejnskom zámku. Obrátil sa chrbtom k pestrému plagátu s postavou šprintéra, propagujúcemu spartakiádu bezpečnostných zborov. Vzal si recept a neisto sa spýtal:

— Aká je diagnóza?

— Achilovky, kamarát. Vyzerá to na operáciu. Zatiaľ ber tieto lieky na utíšenie bolesti a prikľadať si octanové zábaly. To je všetko, čo pre teba nateraz môžem urobiť.

— Z čoho to môže byť?

Lekár výstražne zdvihol prst: — Nepravdivý tréning, súdruh poručík. Sem-tam vynecháš, potom sa do toho hrnieš ani divý a raz-dva je z toho malér!

Poručík Ditrich ľahostajne vložil recept do vrecka a hodil rukou:

— Tohto roku som mohol zabehnúť stovku za desať štyri. Teraz už môžem o tom len snívať.

Ťažkým krokom, plným klavej bolesti, vykročil z ordinácie. Ani trochu sa neponášal na atléta, o ktorom redaktor francúzskeho časopisu *Atletique revue* Jean-Pierre Lance pred mesiacom napísal:

„Na záver lanskej sezóny sa nečakane zjavil medzi európskou atletickou špičkou československý šprintér Martin Ditrich. Hoci jeho štýl nie je najeleganťnejší, čas v cieľi nasvedčuje, že európska atletika musí rátať s týmto húževnatým a bojovným atlétom. Ditrichov výkon oprávnene vzbudzuje nádej, že nadviaže na éru slávneho krajana Mandlíka.“

Dočerta s achilovkami. Nič horšie ma nemohlo stretnúť, a navyše mám na krku nový prípad, hromčil v duchu Martin.

Keď sa namáhavo súkal za volant škody, zišlo mu na um, či azda aj série prípadov, ktoré pracovne nazval Zámocké nočné, nebudú preňho Achilovou pätou.

Zaradil jednotku a vyrazil. Onedlho Praha ležala za ním, beznádejne zahalená hustou dažďovou clonou.

Podporučík Zbyněk Ulrich bol rozvážny kriminalista, čo sa nedal strhnúť nijakým zhomom. Kým čakal na Ditricha, vzorne poukladal záznamy z posledných laboratórnych výsledkov.

— Bol som tam, — chmúrne privítal poručíka.

— No a...?

— Iba Hořín, a to je všetko.

Poručík Ditrich odhodil bundu na vešiak a ťažko dosadol na stoličku.

— Nijaké odtlačky? Veď vyrabovali takmer celú zbierku zbraní. Nechceš hádam tvrdiť, že celý náklad vyniesli v zuboch alebo s ním vyleteli cez okno?

Ulrich zmietol zo spisov neviditeľnú smietku a zadumane pozrel na poručíka.

— Pravdaže sa našli odtlačky, ale kastelánove. Okrem nich aj odtlačky riaditeľa pamiatkovej starostlivosti. Prišiel na zámok v ten istý deň, ako sa stala lúpež. Pre akúsi katalogizáciu, či čo.

— A čo Brandýsek? Ale stručne, Zbyněk! — Tvár sa mu skrivila od bolesti, noha čertovsky bolela. Zrazu si bol načistom, že z tohtoročného rekordu nebude nič.

Podporučík vytiahol z tvrdového saka zápisník a zalístoval v ňom.

— Lenštejn, zámok pri Brandýsku. Nedávno ho renovovali. Z veže zmizli meče značnej ceny. Tu je telefónne číslo riaditeľa okresného múzea. — Položil na stôl popísaný papier.

Poručík pozrel na hodinky. O chvíľu budú dve hodiny, a od rána nič nejedol. Okrem toho sľúbil manželke, že jej zavolá do redakcie. Dana je presvedčená, že z neho bude svetový rekordér, dokonca rojčí o víťazstve na olympiáde. Musí jej oznámiť, že so všetkým je koniec. Najvyšší čas, aby prestala snívať. Koniec koncov, teraz ho čakajú oveľa dôležitejšie preteky.

— Nevolala Dana?

— Nie.

Letmo pozrel na papierik. Riaditeľ Vladimír Velký — päť čísel aj s automatickým voličom.

— Prečo si ho nevolal?

Ulrich si ležérne zapálil cigaretu. Ditricha div neuchytilo. Zdalo sa mu, že v pomalosti by podporučíka nepretromfol nikto na svete.

— Už sa stalo. Čaká nás o tretej. Dole stojí auto, takže môžeme ísť, — nadhodil Ulrich bez najmenšieho vzrušenia.

— To je všetko? Nič iné si z neho nevytiahol? Ulrich sa šibalsky usmial:

— Nuž povedal som mu, že prídem s poručíkom

(4)

Ditrichom a súdruh riaditeľ podotkol: „Ditrich? Poznám. Chodili sme spolu do školy, dokonca sme sedávali v jednej lavici.“

Sedeli v aute a šofér sa vliekol vysočanskou estakádou. Ditrichovi zišlo na um, že zabudol zavolať žene. Zablbl si do čítania laboratórnej správy a zaraz zabudol na okolie.

3

Dole, pod nepriehľadným závojom popolčeka sa topilo v daždi mesto, otupené lomozom električiek.

Majiteľ vily sa usadil s hosťom na krytej terase, kam doliehal prítlmený hluk veľkomesta. Bez slova pozerali na hustnúcu premávku. Na výpadovke sa hadil zástup áut ako dlhý, nekonečný vlak. Cez sklenú stenu terasy výrazne vystupovali na červených stenách vily čierne šmuhy.

Hostiteľ pritiahol servírovací stôl. — Gin, alebo napoleon? — ponúkol hosťa.

Návštevník neravo sedel v hlbokom kresle, neskrývajúci mrzutosť.

— Gin, bez ľadu, prosím, — zaškriekal nepríjemným hrdelným hlasom, ktorý by nikoho nenechal na pochybnosti, že ide o cudzinca. — Obslúžim sa sám, — dodal a načiahol sa za fľašou. Rázne do seba vliadol obsah pohára a rozkašľal sa.

— Her Mautner je azda nespokojný? — s obavou nadhodil hostiteľ.

— Gin je výborný.

— Mám na mysľ...

Cudzinec netrpezlivo hodil rukou: — Veď si rozumieme, pán doktor. Zatiaľ je všetko v poriadku. Nazdávam sa však, že ste mohli ponúknuť aj lepší tovar. Dúfam, že ma chápete...

Hostiteľ sa už-už chystal čosi namietnuť, no cudzinec ho prerušil: — Pravdaže chápem, že to pre vás nebolo ľahké. Museli ste získať spoľahlivých spoločníkov, preveriť ich, zacvičiť, ale... Naznačil som vám predsa, že si od prvých akcií veľa nesľubujem. No je už najvyšší čas skončiť so skúšobným obdobím. Taký bezvýznamný zámok, navyše div nie na území Prahy, pokladám za zbytočné riziko. Odteraz budete pracovať výlučne podľa našich inštrukcií. Váš výber neprichádza do úvahy. Ako viete, na podniku sa do istej miery zúčastňujeme vlastnou rúžiou. Mimochodom, nezabúdajte, že tovar je doteraz na vašom území.

Nečakal, kým ho hostiteľ ponúkne, a znovu si naliahol. Zovrel pery do tenkej čiary. Na sklenú terasu vytrvalo bubnoval dažď.

Majiteľ vily vstal a nervózne prešiel k zábradliu. Zabladel sa na záseky serpentín, vyumývané ako po veľkom upratovaní. Obrátil sa k vtáčej tvári svojho hosťa:

— Pán Mautner, sám ste ma upozorňovali, že sa netreba prenáhlíť. Musíme dôkladne zabezpečiť transport tovaru. Podľa možnosti sa vždy pridržam vašich pokynov. Dovoľujem si upozorniť, že skúšobné akcie prebehli s veľmi dobrými výsledkami. Vráťane včerajšej. Zaručujem sa... Uvidíte, — pokúsil sa o úsmev, — že každý kus výhodne speňa-

žite. — Oblízol si vysušené pery. — Máte azda na nasledujúce akcie konkrétne požiadavky?

— Tentoraz to bude práca na objednávku. Viete, komu patril Vítov? — spýtal sa Mautner úsečne.

— Nemám ani poňatia.

— Grófovi Darlemu. Jeho potomok a dedič žije v Bavorsku a rád by získal do rodinnej zbierky, čo mu právom patrí.

— Ak dobre rozumiem...

— Nasledujúcu akciu naplánujete na Vítov. Dám vám k dispozícii podrobný zoznam zbierok. — Mautner vybral z aktovky zväzok listín.

— Predmety, o ktoré mám záujem, som podčiarkol. Po skončení akcie prevezieme tovar v dopravnom kamióne na naše územie. Podrobné inštrukcie vám včas doručíme. Zajtra odchádzam. Je vám niečo nejasné?

Majiteľ vily hodnú chvíľu mlčal. Potom váhavo, akoby pochyboval o správnosti svojho konania, povedal:

— Potrebujem vašu radu. Vznikla istá komplikácia, jeden z chlapcov začal priveľa tárať. Požaduje vyšší podiel na koristi. V opačnom prípade sa vyhráza, že...

Mautner rozhodil rukami: — Mňa sa pýtate, čo robiť? To je vari vaša starosť, ako si s tárajom poradíte. Do toho ma, prosím, nevtahujte.

Z haly zaznel telefón. — Prepáčte, — ospravedlnil sa hostiteľ. Aj Mautner sa zdvihol a sucho poznamenal:

— Prosím, beztak odchádzam.

Hodinu po Mautnerovom odchode opustil vilu aj majiteľ a napriek predchádzajúcemu nepríjemnému rozhovoru si rezko písal...

4

Auto prekĺzlo námestím, kde sa skupina Pražanov zamestnaných v miestnej zlievárni disciplinovane stavala do radu na autobusovej zastávke.

Spráchnivenou bránou vošli na zámocké nádvorie. Kedysi dávno tu magister Kelly balamutil cisára Rudolfa, že z kameňov a labskej vody vyrobí preňho zlato. Po neúspešných pokusoch dal netrpezlivý cisár uväzniť podvodníka vo veži. Pri pokuse o útek sa magister pri páde z výšky zranil a čoskoro zomrel.

— Ty si odtiaľto? — zaujímal sa podporučík Ulrich, keď Ditrich spomenul, že v detstve chodieval s kamarátmi do blízkeho sadu na cudzie jablká.

— Prichádzal som sem na prázdniny k starej mame.

Hľba navfšného koxu, rozličné haraburdie pohádzané v kútoch pripomínalo skôr zberňu železného šrotu ako zámocké nádvorie. Fresky na múre niesli stopy výparov závodnej kuchyne drevárskeho výskumného ústavu, ktorý zaberá časť objektu.

— Čo sa tu núka turistom? — zaujímal sa Ulrich, keď vystúpili z auta.

— Uvidíš!

Na kovových dverách vedúcich do pravého traktu visela tabuľka s nápisom: **OKRESNÉ MÚZEUM.**

(5)

Dve poschodia, niekoľko obhorených okien. Neveľmi lákavý pohľad.

Kancelária riaditeľa múzea bola na druhom poschodí v malej miestnosti, kde sa pri pracovných poradách horko-ťažko pomestili štyria pracovníci múzea.

Poručík Ditrich sa hrnul donútra, Ulrich zastal na prahu. Za stolom sedel mladý riaditeľ oblečený v teplom svetri. Pred ním stál pohár so zlatistým čajom.

— Ahoj, Vlado, — pozdravil ho Ditrich a opatrne sa prebíjal ku stolu, aby svojou výškou nezahodil mohutné parohy dvanásťročného, zdobiace stenu.

Riaditeľova tvár sa rozťahla do širokého úsmevu. Prečesol si slamovožlté vlasy a vyskočil zo stoličky.

— Zdravím ťa, detektív, — zahlaholil. — Nečakal si, že ma tu nájdeš, však?

Ditrich sa vôbec nečudoval. Spomenul si, že Vlado už za gymnaziálnych štúdií jednoducho ležal v knihách, v ktorých bola čo len zmienka o archeológii. Živo sa zaujímal o zvyklosti ľudí popolnicových polí a utednickej kultúry, učaril mu zbraň stredovekých rytierov.

— Kamarát, ty si ma prekvapil iba raz v živote, keď si mi v tretom ročníku dal odpísať záverečnú písomku z matematiky a obaja sme za ňu schytali štvorku.

Ulrich, stojac medzi dverami, sa zachichotal.

Riaditeľ hodil rukou: — To bolo dávno, ale nezabúdať ja. Spomínaš si, ako si odhalil spolužiaka Vomáčku, keď nám z kabátov v šatni ukradol ťažko získané vreckové? Nahovoril si vtedy riaditeľa, aby nenápadne umiestnil vo vetracom okienku kameru a poslal počas vyučovania Vomáčku do kabinetu po mapu. Zloděj sa chytil do pasce a vyletel zo školy.

— Tentoraz to bude o čosi zložitejšie, — prerušil spolužiakove spomienky Ditrich. Ťažko si sadol na stoličku. — Aké to boli meče?

— Nič mimoriadne, mali však hodnotu niekoľko tisíc korún. Okrem toho to neboli meče, ale ťažké jazdecké šable, aké používala rakúska armáda v bojoch pri Hradci Královom. Vzor 1862. Podobnými, o niečo ľahšími, bolo vyzbrojené aj jazdecké delostrelectvo. Solingenská oceľ. Dovedna tri kusy.

— Kto ich vyrobil?

— Istý A. Nejedlý z Olomouca, čepele dovážal. Inak to bol naslovovzatý puškársky odborník.

Poručík Ditrich zatvoril zápisník, do ktorého si poznačil riaditeľove informácie, a sklamané poznamenal:

— Nič svetové. Zopár kordov z minulého storočia...

— Šabieľ, — dôrazne ho opravil riaditeľ Velký.

— Šabieľ pomerne slušnej historickej hodnoty a navyše kresadlová puška zo sedemnásteho storočia.

— Cenná?

— To si myslím. Jednuška so španielskou kresadlovou zámkom z roku tisícšesťstosedemdesiattri, kamarát. Podobná sa len tak ľahko nenájde.

Ditrich si znovu začal robiť poznámky a so záujmom pozrel na spolužiaka. — Od koho?

Riaditeľ Velký si vzdychol, akoby sa bol práve dozvedel, že jeho niekdajší spolužiak nevie ani máľu násobilku.

— Vyrobil ju majster Gašpar Neireiter. Slávna firma. Veľa jeho výrobkov už po Európe nebehá.

Poručík sa zaošival na stoličke a zamyslene sa zahľadel na okrúhlu tvár za písacím stolom.

— Lenštejn je predsa hrádok z raného stredoveku, a ty tu vystavuješ exponáty, ktoré vyrobili v čase, keď sa objekt začal meniť na ruiny.

— Máme tu menšiu expozíciu zbraní, kým nedostaneme súhlas národného výboru na používanie východného traktu. Výskumníci sa tu uchytili ani kôrovce na borovicu a nedajbože s nimi pohnúť. Dáš si čaj?

— Radšej by som sa šiel pozrieť na to monštrum. Ako sa ta vlastne zloději dostali? Poplašné zariadenie, prirodzene, nemáte...?

Riaditeľ sa usmial: — Miliónové hodnoty tu akurát nedržíme a poplašné zariadenie by nás vyšlo na vyššiu sumu, ako je hodnota celej zbierky. Tí naničhodníci vnikli do objektu po hradnej veži. Zbierka je uložená v najscháttranejšej časti, asi v dvadsaťmetrovej výške.

— Horolezci? Alebo by po veži vyliezol hockto?

— Myslím, že by sa to bez tréningu nikomu nepodarilo, — pripustil riaditeľ Velký.

Poručík sa zdvihol na odchod a pohľadom vyzval Ulricha, aby šiel s ním.

— Pôjdeš s nami? — obrátil sa na Velkého a opatrne sa šinul k dverám, achilovka ho šialene bolela a okrem toho sa obával, že si roztrhne bundu na parohoch.

5

Mohol to byť vydarený deň, keby sa doň neboli zaplietli nevítaní hostia pamiatkových objektov.

Major Čásek si po dlhšom čase naplánoval na večer rodinnú akciu. S mimoriadnym úsilím zaobstaral lístky do divadla. Vedel, že manželke ulahodí predstavením Kráľa Leara, keďže Shakespeare bol jej obľúbeným dramatikom. Večer chcel zavŕšiť posedením v Kláštornej vinárni. Dúfal, že fľaša žernoseckého vína bude príliehavou náplastou na ženine výčitky: „Okrem štyroch múrov a večného čakania na tvoj telefonát, či sa ti uráči oznámiť mi, kedy prídeš domov, nemám zo života zhoľa nič.“ S úsmevom jej dával za pravdu, zavše sa tváril ako najväčší hriešnik. Zakaždým sa však ochotne a kajúčne podrobil malej domácej vojne, kým mal na stole čo len jeden nevyriešený prípad.

Zdá sa, že aj dnes musí, čertvie po kolký raz, odložiť zmierovacu oslavu. Večer pôjde namiesto neho do divadla manželkina kamarátka Klára, vždy ochotná zaskočiť pri hocakej príležitosti. Minule sa div nerozplynula nadšením, keď jej ponúkol lístok na koncert Gilberta Bécauda. Vo chvíli, keď preplnená sála Lucerny nadšene burácala nad výkonom populárneho šansoniera, zatiahol major

sieť nad starým Houžvičkom, posledným mohykánom starej kasárskej gardy.

Ktovie, či zaberie aj Kráľ Lear. Musí, presviedčal sa major. Po predstavení si možno dievčence zájdu na kávu, trochu si poklebetia a doma zasa zavládne pokoj.

Natešený, že sa mu hravo podarilo rozuzlíť zamotanú situáciu, zapálil si cigaretu a s pôžitkom si potiahol.

Služobnú miestnosť, zariadenú tromi rozheganými stoličkami, okrúhlym konferenčným stolikom, pancierovou skriňou na spisy a starým vešiakom, aké vídať už len v kaviarňach, kde po desaťročia nevymieňali inventár, skúpo osvetľovala sliepňavá žiarovka.

Poručík Ditrich trpezlivo čakal, kým si náčelník nevyrieši svoj súkromný prípad. Vedel, že si nemôže dovoliť jednoducho vpadnúť do kancelárie a jedným dychom vychlíť získané informácie. Spravoval sa zásadou, že ani v prípade, keď major nerieši otázku rodinného zaskoku, netreba ísť na vec zhurta. V duchu ho počul: „Všetci ste žeraví dostať vtáčika za mreže, skôr ako niečo vyparafi. Ale mozog, vážení, je motor, ktorý možno spustiť na plné obrátky iba vtedy, keď sa zahreje na prevádzkovú teplotu.“

Majorove poučky poznali všetci naspamäť a plne ich rešpektovali.

— Tak čo? — spustil náčelník neveľmi povzbudivo a zapíchl pohľad rovno na koreň Ditrichovho nosa.

Poručík pokrčil plecami: — Nezaškodilo by pozhovárať sa s Máikom od pamiatkárov. Možno by nás vyviedol z tohto zamotaného bludiska niekde na výpadokku.

— Vďaka za radu. Zaraz tu bude. Ďalej!

— Čo ďalej?

— V akej si forme? Už som si objednal lístky a všade sa chválim, že mám v oddelení chlapa, čo zvíťazí na stovke a z olympiády si prinesie metál. Hádám by som mal vedieť, či sa zbytočne neblamujem.

Martin Ditrich sa v duchu usmial. To je celý Čásek! V hlave mu víria dedukcie, hypotézy, kombinácie, a navonok sa neprejaví. Nič len odmeraná tvár. Všetko s rozvahou, v ničom sa neprenáhliť. A doma, chlapi, všetko v poriadku? A zrazu direkt ako hrom: Máte už to vlámanie? Čo laboratórium? Podnety? Kto má lepší nápad? Ukážte mi snímku tej prepilenej zámky. Hm, vyzerá to na Karasa, pozrimeže starého tatka, že si už nedá pokoj. Zavolajte mi Ditricha!

Teraz stojí poručík Martin Ditrich pred náčelníkom a oznamuje mu, že kvôli nemu si nemusí objednávať lístky, lebo stovka sa pobeží bez favorita. Doktor Típek dnes vyslovil ortiel, že na jeseň pôjde do špitála, takže so svetovými časmi je nateraz amen. A ktovie, či nie navždy?

— Nedramatizuj, synaki! Doktor Slavík sa ti s nohou trochu poláska a nasledujúci rok sa na pretekoch budeš ochladzovať studenou vodou, aby si od rýchlosti nezhorel.

Ditrich potešený majorovou účasťou už-už sa chystal povedať, že sa uvidí, nádej predsa umiera posledná... Kým však stihol otvoriť ústa, náčelník spustil:

— To sa budeme pokojne prizerať, kým nám nevykradnú posledné múzeum?!

— Tak ďaleko to hádam nedotiahnu, — namietol poručík. — Veľa toho zatiaľ nemám, ale v tomto prípade už nemusíme habkať ako slepci.

Major skúmavo prezeral spisy na zapratanom stole a po chvíli zdvihol hlavu. — Štvrtý prípad za dva mesiace. Tri zámky a teraz tá ruina pri Brandýsku. Peštice, Mlýnec, Hořín. Už to vydá za slušný zbrojný sklad. Keby mal Napoleon pri Waterloo v zálohe tento nakradnutý arzenál, šiel by do vyhnanstva na Svätú Helenu vojvoda Wellington.

— Súdruh major, asi v tom má prsty niektorá parta, spôsob vlámania je všade rovnaký, — podotkol Ditrich.

— A nie sú to nijakí trochári, — mienil náčelník. — Kradnú len najcennejšie veci. V Mlýnci ležala pri Lebedovej pištoľi krásna mušketa so slovinovou pažbou a vôbec si ju nevšímli. Vzali len pištoľku, ktorá mala päťnásobne vyššiu cenu. Čo keby sme si znovu posvietili na známe firmy? Nespomínaš si, kto sa nám už predtým špecializoval na priekupníctvo so starožitnými predmetmi?

— Čoby nie. Nosím zoznam v hlave. Všetkých sme niekoľko ráz opäť vypočúvali. Zatiaľ bez výsledku. Alebo držia basu, alebo s našim prípadom skutočne nemajú nič spoločné.

Náčelník sa usmial. — Netreba im dať pokoj. Nech si vezme na starosť Ulrich. — Zvraťil obočie a nad niečim úporne premýšľal. — Krádeže sa uskutočňujú vždy v noci, však? Ale prečo na to idú zakaždým zvonku... nemohli by to robiť jednoducho? Ako napríklad veriklikár, čo ukradol Monu Lízu? Navyše ani v jednom z vykradnutých objektov nebolo bezpečnostné zariadenie.

— Čas, — pripomenul Ditrich. — Pretekali sa s časom. Keby sa počas prehliadky skryli povedzme na toalete a počkali na zatváraciu hodinu, mohli by krádež nerušene uskutočniť v noci, ale riskovali by.

— Správne, — prikývol major. — Buď by sa dostali von až ráno, pričom by im hrozilo stretnutie so strážcom, alebo, čo je ešte pravdepodobnejšie, mohli by ich prichytiť pri krádeži, a to by im riadne skomplikovalo akciu, lebo ústupovú cestu si pravdepodobne neprípravili.

— S korisťou by mohli ujsť až ráno, pravda, za predpokladu, že by sa im nepozorovane podarilo uniknúť z objektu. V tom prípade by však riskovali, že krádež včas objavia, a stratili by časový náskok... Zdá sa, že máme do činenia so skúsenými zloďmi.

— Vyzerá to tak, — prisvedčil poručík Ditrich. — Aj Lenštejn vykradli rovnakým spôsobom. Bol som sa tam pozrieť. Použili lano s kotvovou úchyt-kou. Kotva sa zachytila na kamennej predprsni vežového okienka nachádzajúceho sa v sedemmet-

rovej výške. Po ňom sa vyšplhali do okna, a tak vnikli do objektu. Potom sa už bez ťažkostí dostali do miestnosti s expozíciou zbraní. Tou istou cestou sa vrátili nazad. Akciu si museli dôkladne naplánovať.

— Stopy?

— Na vizitky si banda asi nepotrpí. Okolo veže je pieskovecova dlažba, hrádok vlni rekonštruovali, vedie k nemu priama cesta zo štátnej hradskej. Museli by mať obuv s diamantovými cvočkami, aby sa našla práca pre našich trasológov.

— A čo ak to všetko robí jeden človek? — uvažoval náčelník. — Na Eiger sa tiež pustili niektorí šialenci sólovým výstupom...

— Lenže tam nemali čo vykradnúť a nesúril ich čas, — osmelil sa namietnuť Ditrich. — Pochybujem, že to bola akcia jednotlivca.

— Žeby artisti? Skôr tipujem na horolezcov. Kto iný by mohol mať takúto špeciálnu prípravu?

— Poznám sa s istou horolezkyňou, súdruh major. Ak dovolíte, pozvem ju na kávu a prezviem sa na niektoré podrobnosti.

— Pes nezachytil stopu?

— Zaviedol vyšetrovateľov k štátnej ceste a tam začal zavýjať. Celkom isto sa to nestalo pred polnocou. V jednej vilke na kraji dediny býva astronomom samouk, starý samotár. V záhradnej besiedke si zriadil provizórne observatórium. Zhodou okolností v inkriminovanom čase pozoroval nočnú oblohu. Pre istotu som si poznačil jeho meno.

— To je teraz vedľajšie, — prerušil Ditricha major.

— Uvedol, že si šiel ľahnúť o pol dvanástej. Cesta vedie asi päť metrov popri jeho záhrade. Nepočul ani nevidel nič podozrivé.

— Odtlačky?

— Čistá práca. Pracovali v rukaviciach. Dlážka čistá ako po sviatočnom upratovaní. Akoby mali na topánkach igelitové chrániče, aké ponúkajú návštevníkom niektorých nemocníc. Alebo chodia po vzduchovom vankúši, desať centimetrov nad úrovňou zeme.

Major sa zamračil. — Spôsob vlámania a výber ukradnutých predmetov ukazuje na expertov väčšieho formátu. Na Západe sú teraz v kurze staré zbrane. Ako to vyzerá na hraničných prechodoch?

— Trvale sprísnené opatrenia. Znovu sme informovali Hlavnú správu. Staré zbrane nie sú diamanty, aby ich niekto prepašoval pod zubnou protézou. Buď sú ukradnuté predmety ešte vždy na našom území, alebo ich preváža hazardérsky šofér kamióna. Ak predpokladáme, že banda pracuje pre export.

— Prever ešte všetkých západných kšeftárov so starožitnosťami, čo k nám prichádzajú častejšie. Nech si chlapi posvietia na ich program. A najmä na styky.

Ozval sa telefón. Náčelník namrzene siahol po slúchadle.

— Príjem, Čásek!

Chvíľu počúval, kýval hlavou, a zrazu prudko povedal: — Zoznam máte. Myslíte, že to robí jeden

človek, alebo viac ľudí? Prípadne väčšia skupina? Čo si myslíme my, to je teraz vedľajšie. Zaujímam vás názor.

Chvíľa ticha. Ditrich si uvedomil, že od rána takmer nič nejedol. Zájde si aspoň do Metra na guláš. Doma ho čaká kurča na paprike a beznádejne sa suší v dávno vypnutej rúre. Dana má službu v redakcii, dnes príde aj ona neskoro. Potlačil záchvev ľútosťou nad stratou chutnej večere.

Náčelník zložil slúchadlo. — Volal Málek. Nemôže prísť, lebo mu hodili na krk akúsi delegáciu. Potvrdil mi však zaujímavú hypotézu.

— Myslel som na ňu.

— Ale čo?

— Nazdávam sa, že v krádežiach má prsty organizovaná skupina vrátane šéfa, odborného poradcu, znalca a machrov, čo krádeže uskutočňujú. Niektu im však musí dávať tipy.

— Správne. Preto vyberajú najcennejšie exponáty a ostatné si nevšímajú. Víta mi to v hlave už dlhší čas. Keby sme vedeli, kde si naplánoval nasledujúcu akciu, všetko by bolo jednoduché. Stačilo by niekoľko dní nenápadne sledovať objekt, povedzme v úlohe kastelána či strážnika. Nik by nepodozrieval ani kopistu obrazov, ktorý by si rozložil maliarsky stojan uprostred sály, že ostražito sleduje návštevníkov a preosieva skutočných záujemcov od individuí, čo venujú zvýšenú pozornosť oblokom či hradným priekopám, nenápadne ohmatávajú múry a sledia po každom drôte.

— Na pár nocí sa dať zatvoriť v niektorom zámockom múzeu, kde vystavujú cenné zbrane, trpezlivo čakať, a máme po starostiach, — nahlas uvažoval poručík Ditrich. — Ale je v tom malý háčik...

— Keby sme tak vedeli, o ktorý zámok tým darebákom ide, — vzdychol si major. Vstal a dal najavo, že sa rozhovor skončil.

Poručík sa usiloval čo najmenej krívať, ale nedarilo sa mu to. Zišlo mu na um, že si musí v lekární kúpiť octan. Major ho vyprevádzal a pri dverách zastal a chlácholivo mu položil ruku na plece.

— Ešte čosi, — obrátil sa na Ditricha, — možno ťa to bude zaujímať. Tej noci, keď vykradli Hořín, prešlo auto akéhosi psa starenke bývajúcej blízko zámku. Nemohla spať, lebo ju trápil ischias. Práve sa pozerala cez oblok, keď sa to stalo.

Martin Ditrich trpezlivo vyčkával, kam náčelník mierl. Vedel, že si šéf potrpí na dramatické úvody, no nepredpokladal, že ho poverí prípadom zabitého psa.

— Ráno prišla babka oznámiť prípad na miestne oddelenie. Typ auta nepozná, farbu v tme nevidela, zato si zapamätala osvetlenú štátnu poznávaciu značku.

— Takže chlapa našli a musel zaplatiť odškodné za psa...

— Omyl, kamarát. Dnes ma telefonicky informovali o prípade, vraj by mohol súvisieť s krádežou v zámku. Číslo totiž patrilo autu, ktoré pred dvoma mesiacmi havarovalo a museli ho dať do

šrotu. Chcel som ti to oznámiť, ale bol si práve v Brandýsku. Čo ty na to?

Ditrich sa zhlboka nadýchol. — Vidí sa mi, že sa nám tu ktosi hrá na malé Chicago.

Major už Ditricha nezdržoval. Otcovsky za ním zatvoril dvere a rýchlo prikročil ku stolu. Zdvihol telefón, aby oznámil manželke, že prišiel na ohromný nápad, ako vyrieši návštevu divadla. Netušil, že niekoľko miestností od jeho kancelárie rieši Martin Ditrich podobnú rodinnú situáciu. Náčelník si bol načistom, že na včasný návrat domov má dnes večer minimálnu šancu...

6

Čašník Svätopluk Čočka s povzdychom umyl posledný pohár a utrel si ruky. Pozrel sa do zrkadla a napravil si ovisnutého motýlika.

— Dve viedenské, trojka vľavo, — zareval do dverí pripravovne obsluhujúci kolega.

— V poriadku, — odvrkol Čočka a pripravoval si šálky. Trochu sa ponášal na beka Bubu. Neraz sa mu prihodilo, že sa ho fanúšikovia spytovali, či na majstrovstvách opäť bude hrať s Kajklom. Či to vraj znovu neskúsi s Dvořákom? O tom rozhodne tréner, odbil ich a náhlil sa do práce. V skutočnosti čašník Čočka v živote nestál na korčuliach.

Kaviareň botela Lachtan bola v podvečer poloprázdna. Cez opotrebovaný reproduktor magnetofónu sa natískal sladkastý hlas slávneho Elvisa. Na stoličkách s pomarančovými koženkovými poťahmi sedela skupinka študentiek s unudeným veľkosvetkým výrazom na tvári. Strážili si nedopité šálky kávy, aby ich dobiezavý čašník nevyduril ďalšou objednávkou z kaviarne.

Trojica taxikárov v kožených bundách vystatovačne fajčila zelené mentolové cigarety značky Salem. Tonikový nápoj na stole pôsobil skôr ako odznak ich profesie. Striehli, či sa niektorému hosťovi ubytovanému v luxusnej podpalubnej kajute neurávie vytláchnuť päty do mesta.

Ktovie, či by títo frajeri boli ochotní odviezť na Václavák niektorého domáceho hosta? Čo by sa unúvali za dvadsať korún, keď po nemecky či anglicky hovoriaci zákazníci šustia oveľa zaujímavejšími papierikmi!

V kúte, pri stípe s ošarpaným zrkadlom, sedela skupina výrastkov v džínasoch a reklamne popísaných tričkách. Hrude, čo v nich väzili, dávali tušiť, že ihriská a čerstvý vzduch sú pre nich neznámym pojmom.

Sväto Čočka bez slova postavil viedenské kávy na stôl a navyknutým širokým rozmachom napísal cifru na konzumačný lístok. S neskrývaným záujmom si prezeral maľované výtvary na tričkách. Vyháknutý mládenec luskol prstami a vypál kuračiu hrud, dekorovanú nápisom Lewi Strauss. Objednal si koňak.

Čočka stál a usmieval sa.

— Nepočuli ste? Koňak! — zvýšil hlas smädný hosť.

— Obzerám si ten váš trikot, — prihovril sa

Čočka, — Strauss, to bol ten kráľ valčikov, však? — dodal s kamenným výrazom v tvári.

— Jasné... čo bude s tým koňakom? — domáhal sa dôrazne.

Z magnetofónu vrúcne chripel taliansky idol Drupi.

— Ten to varí, — uznanlivo precedil výrastok na kraji stola. Jeho tričko zdobil nápis UCLA. Čašník pokrútil hlavou. Ten istý nápis videl na tričkách basketbalového družstva losangelskej univerzity pri televíznom športovom prenose. Je to skratka University of California, Los Angeles. Neodolal príležitosti, aby sa nezahral na zasväteného znalca.

— Vy ste tam študovali?

— Kde? — čudoval sa mládenec.

— V Kalifornii.

— Chodíte do hája, — zaškriekal podráždene.

— V akej Kalifornii? A vôbec, objednal som si koňak, ak vám to náhodou ušlo.

— Osemnásť...? — zatiahol čašník ľadovým hlasom.

— Čože?

— Môžete mi láskavo ukázať váš občiansky preukaz? — sykol čašník a zdvorilo sa ukloniac, ukázal na stenu za sebou. Visel na nej neveľmi umelecky zhotovený plagát: MLADISTVÝM DO 18 ROKOV ALKOHOLICKÉ NÁPOJE NEPODÁVAME!

Vtom zmeravel. Na pleci pocítil dotyk pevnej chlupskej ruky.

Poručík Martin Ditrich si rozopál koženú bundu a na tričku sa mu odhalil nápis Rudá hvězda. Spoločnosť pri stole zmeravela.

— Prepáčte, — ospravedlňoval sa Čočka, — vás by som tu najmenej čakal. Stôl pre dvoch?

Poručík prikývol. — Silvia Kyselová, majsterka športu. Žena, čo sa dotýka hviezd, — obrátil sa k blondínke po svojom boku. — Aj tento zdvorilý pán to kedysi skúšal so šprintom. Zakaždým však dostal odo mňa na frak, tak usúdil, že preňho budú výhodnejšie preteky medzi stolmi.

Čočka sa úslužne zaškľabil. — Nech sa páči... tam v rohu... protekčný stolček... hneď vás obslúžim, len si tu ešte niečo vybavím.

Ditrich hodil rukou. Ovisajúce tričko na výbojom mládencovi ešte väčšmi spľaslo. Dôrazným kopancom pod stolom krotil pobaveného kolegu.

— To je v poriadku, má vyše devätnásť, — povedal poručík a hodil kamarátsky úsmev na skupinku pri stole. — Ako sa máš, Peter?

Spoločnosť stíchla. Mládenec ťažkopádne vstal a zajakavo odvetil: — Zbaví, pán poručík. Skutočne sekám dobrotu, spýtajte sa kamošov, potvrdia vám to...

— Makáš?

— Hráš so skupinou. Basgítara. Všetko je olrajt, má to pod rukou kultúrne stredisko.

— Akože sa volá ten váš súbor?

— Ešte sa len dávame dokopy. Predtým som hrával so Žltými vikontmi, — naparoval sa mládenec, ani čo by prinajmenšom hral prvé husle pod Karajanovou taktovkou.

— Raz sa na vás pridem pozrieť, — povedal ka-

marátsky poručík a obrátil sa na Čočku: — Daj mu ten koňak a napíš to na mňa. A mimochodom, — oslovil spoločnosť pri stole, — tento Strauss vynašiel džinsy, a nie Cigánskeho baróna. A ty, Peter, keď nevieš, čo nosíš, radšej sa obzri po inej garderóbe.

Peter dopadol na stoličku ako zmoknuté kura. Pri stole sa rozhostilo ticho.

Martin Ditrich sa ospravedľujúco usmial na spoločníčku a viedol ju k rohovému stolu. — Prines nám dve kávy a tonik. A ukáž, aký si šprintér! — povedal Čočkovi.

Usadili sa pri malom stole. Martin si zamyslene šúchal čelo.

— Čo ti je? — zaujímala sa Silvia. — Minule si bol zhovorčivejší.

Minule... odvtedy už uplynulo vyše roka. Stretli sa v Internacionále pri vyhlasovaní najlepších športovcov roka. Ditrich sa umiestnil na deviatom mieste, ôsme obsadila Silvia za výstup na Elger. Zliezla severnú časť Steny smrti. Cestu po smrtiacej stene označovali početné križe horolezcov, ktorí nedošli do cieľa. Jej sa to podarilo.

— Prepáč, — zaškľabil sa ospravedľujúco. — Stále ti to svedčí, dievča. Na čo sa chystáš toto roku?

— Na Himaláje. Dve osemtisícovky.

— Daj si pozor na snežného muža!

— Buď bez starosti. Čo je to za chlapčisko?

— Peter? Pred časom som mu trochu klepol po prstoch. V predvianočnom ruchu lovil v obchodných domoch naivky a sľuboval im bony. Vyinkasoval preddavok a zaviedol ich k domu na Jindřišskej ulici. Ospravedlnil sa, že sa o chvíľu vráti. Napálení kunčafci potom darmo čakali na milého Petra. Kmlzol im druhým vchodom vo dvore.

— Koľko vyfasoval? — spýtala sa Silvia prekvapene.

— Rok. Našťastie sme mu to zatrhli, kým sa mohol pustiť do väčšieho podnikania. Polovicu trestu mu za vzorné správanie odpustili. Viedol v nápravnom zariadení akýsi súbor.

„Čestné slovo, pán poručík, budem sekať dobrotu. V živote už nebudete mať so mnou robotu,“ v duchu počul Petrove slová. Keď ho prepustili, predvolal si ho na kriminálku a dal mu lístok s adresou: „Tu máš. Chod sa predstaví. Nežiadať si ma, keď neurobiš kvalifikačné skúšky!“

Vikomti, Vikomti... nikdy o podobnej skupine nepočul. Prečo mu tento názov vŕta v hlave? Nie-kde mu čo len na okamih utkvé v pamäti, bol to len záblesk, ako keď človek zazrie z rýchlika v poli vlčí mak, a po chvíli si zaboha nevie vybaviť, ako vyzerala krajina.

— Čo je s tebou, Martin?

— Ale nič. Chcel som sa ťa na niečo spýtať. Príšuchtal sa Čočka. Na káve sa dvíhala čiapka šlahačky.

— Vikomti, — prehovorila Silvia, akoby nadviazala na Martinove myšlienky, — jestvuje vôbec taká skupina? Neufahovalo si to chlapčisko z teba? — Myslí, že nie, a v tom je práve háčik.

Červená simka sa s miernym chvením prešmykla po moste, zahojdala sa na prelačených električkových koľajach a kuželom svetla si hľadala vhodné miesto na zaparkovanie. Pri Kláštornej vinárni sa v zástupe áut zjavila nádejná medzera. Šofér prudko strhol volant doprava. Auto prednými kolesami narazilo na obrubník, reflektory na chvíľku osvietili obloky s tepanými mrežami.

Šofér vypol zapaľovanie a vystúpil z auta. Ruka v jelenicovej rukavici zovrela kľúče. Trvalo hodnú chvíľu, kým zamkla auto. Očividne sa chvela. Muž náhlivo prešiel na druhú stranu Národnej triedy a pustil sa smerom na Pernštýn. Kráčal rýchlo a vzpriamene, zo striešky kockovaného klobúka sa mu odrážali kvapky dažďa. Minul požičovňu priemyselného tovaru a zabočil vľavo do pasáže metra.

Plagáty na reklamnej tabuli pozývali na francúzsky film Poviedka o policajtovi s Delonom v roli šarmantného detektíva a s Trintignantom v úlohe psychopatického vraha.

Muž pozrel na hodinky, pristavil sa pri kamelotovi a kúpil si Večernú Prahu. K pokladnici sa vinul nedlhý rad návštevníkov, ktorí dali prednosť príjemnému prostrediu kinosály pred daždivou ulicou.

Muž sa lahostajne postavil na koniec radu a roztvoril noviny. Pohľadom sa pristavil na tretej strane pri rubrike Čierna kronika. So záujmom si prečítal správu o krádeži na Lenštejne.

Zastrčil noviny do vrečka nepremokavého plášta. — Jeden lístok na ôsmu, — požiadala pokladničku a vyložil na pultík desaťkorunáčku.

Pri skrinke s filmovými fotografiami sa pristavil mládenec v zelenom svetri. Mokrú vlasy mu neporiadne padali do čela. Napriek daždivému počasiu mal zelené okuliare.

Chlap v nepremokavom plášti pristúpil k vývesnej skrinke a zaujato si prezeral fotografie.

— Máte, prosím, oheň? — oslovil ho mládenec a vybral si zo škatuľky cigaretu. Pripálil mu.

Mládenec v zelenom svetri vyfúkol dym. — Všetko v poriadku. Ako zvyčajne, — zašepkal.

— Nijaká komplikácia?

— Nie. Chvíľu sme museli čakať. Akýsi cvok pozoroval v záhrade pri ceste hviezdy. Ešteže sme si ho všimli. Vrátili sme sa a čakali, kým nepôjde spať. Hodinové zdržanie, ale v tolerancii.

Pravým lícom muža v plášti nervózne zaškľabalo. — Nabudúce neriskujte. Radšej sa vráťte! Zbytočne vám predsa nedávam náhradné termíny.

— Mysleli sme...

— Nemáte čo myslieť, na tom som tu ja, — zasýchal podráždene. — Budú veci do večera na určitém mieste?

— Ako vždy. Môžete sa spoľahnúť. Brali sme ich presne podľa zoznamu.

— To je všetko, a teraz choďte domov. Pôjdete taxíkom na konečnú stanicu metra. Odveziete sa tri zastávky a zamiešate sa medzi cestujúcich. Správajte sa nenápadne, jasné?

Mládenec prikývol. — A čo ďalej? — zaujímal sa.

— Inštrukcie dostanete včas. Nič netreba robiť prenáhlene. — Potom siahol do vrečka, vyvolil škatuľku spárt a podával ju mládenecovi. — Nech sa páči, fajčiari si predsa musia pomáhať, — zvýšil hlas. Rukou sa dotkol klobúka na pozdrav a zamieril ku vchodu kina.

Mládenec vyšiel z pasáže vo chvíli, keď muž v nepremokavom plášti podával uvádzaciu lístok. Nacvičeným pohybom ohmatol vo vrečku škatuľku cigariet. Na ohmat spoznal, že je v nej zväzok zvinutých stokorunáčok.

Veselo vykročil a na daždivej ulici pridal do kroku.

— Môžem ťa odviezť domov? — ponúkol sa poručík Ditrich Silvii Kyselovej.

Pokrútila hlavou: — Vďaka. Spojím príjemné s užitočným. — Ukázala na druhú stranu ulice, kde bol rozložitý plavecký areál. — Musím si udržať kondíciu. Napokon, aj ty... — dodala.

— Ja mám nateraz utrum. Dokonca aj s plávaním. Som rád, že vládzem aspoň chodiť, — poznamenal s nádychom trpkosti v hlase. Nervózne lovil vo vrečku kľúče od škody. — Možno inokedy...

— Ale do olympiády budeš hádam fit? Sklamal by si ma.

Zasmial sa: — Skôr sa dostaneš ty na vrchol Mount Everestu ako ja na štartovaciu čiaru, dievča.

— Ale čo, achilovky, to predsa nič nie je. Radšej si dávaj pozor na svojich lupičov. Ktovie, či niektorá z tých bambitiek nefunguje...

— Dajako to už prežijem, Silvia, — povedal optimisticky.

Stišli si ruky. — Maj sa, detektív!

Chvíľu hľadel za jej pružnou vyšportovanou postavou. Svižne prebehla cez cestu a stratila sa mu z dohľadu v sklených dverách plavárne.

Otvoril dvere na škodu a ťažko dopadol na sedadlo. Padal vytrvalý drobný dažď. Usmial sa nad večerjšou televíznou predpoveďou počasia: doktor Doubek vyčarúval na obrazovke optimistickú náladu, privolával oklúzny front od Azor, zaháňal tlakovú níž a presvedčivo tvrdil, že sa počasie obráti k lepšiemu.

Zajtra musím zájsť k Típkovi na injekciu, pripomenul si. Určite to zaberie. Lekár precestoval s atlétni Rudej hviezdy kus sveta a všetci mu verili ako vlastnému otcovi.

Prekliata noha... vybavil si plagát blížiacej sa olympiády s dominantnou postavou atléta v napätom štartovacom postoji. Prvá noha sa už-už od-pútava od bloku, ruky sa chytajú vzduchu, aby sa vzápätí od neho odrazili ako od perovacieho mostíka. Výtvarníka inšpiroval kinogram jedného z vďarených Martinových štartov.

Najmä pokoj, upozorňoval ho doktor Típek. Pokoj a nervy ako špagáty! Mohla by sa ti zvýšiť sedimentácia a čo potom?

Pokoj, pokoj... ľahko sa mu to povie. Absolútny

a stopercentný pokoj bude mať až vtedy, keď do-lapí darebákov, čo si na zámkoch a hradoch zamieňajú nočný pokoj s návštevnými hodinami.

Zapol stierače. Auto sa pomaly rozbehlo proti dažďovej clone. Z parkoviska zamieril vľavo a po nábreží sa pustil do centra mesta. Mokrú mačacie hlavy kládli pneumatikám odpor. Cítil, že pri prudšom zabrzdení by sa auto roztancovalo na vozovke ako divé a sotva by ho skrotil.

Ubral plyn. Za zákrutou sa vynoril vjazd do tunela a značka upozorňujúca na dodržanie štyridsať-kilometrovej rýchlosti.

Možno zastihnem Danu v redakcii, zišlo mu na um. Zrazu mal nepríjemný pocit, že predok auta začína podozrivo vibrovať. Cez predné sklo zazrel, ako sa nakláňa a zrazu prudko klesá predná časť kapoty. Pár metrov pred sebou zočil kotúľajúce sa koleso a v okamihu si uvedomil, že je z jeho auta.

Duchapritomne sa usiloval preniesť váhu tela doľava, aby udržal auto v akej-takej rovnováhe.

Tunel sa neodvratne približoval. Zužujúci sa krá-ter vyzeral ako nenásytná čierna tlama.

V zlomku sekundy zaregistroval, že z druhej strany sa do tunela rúti ťažký kamión s prívesom. Podľa predpisu mal mať prednosť na úzkej vozovke on, vodič škody s tromi kolesami.

Vpravo skala.

Vľavo zvodidlové zábradlie a hlboko pod ním rieka!

Pokúsil sa o jedinú, čo mu v tejto situácii zvyšovalo. Bleskove preradil na jednotku a rázne pustil spojku. Škrípanie ozubených kolies ho zabolalo až kdesi v špičku kostí. Balansujúcim autom trhlo ako v smrteľnom kŕči.

Martin Ditrich reflexívne skrútil volant vľavo a usiloval sa nabehnúť bokom na zábradlie.

Motor kamióna reval už kdesi uprostred tunela. Šofér postrehol havarijnú situáciu a začal brzdiť.

Bok škody spracúval zábradlie ako stolársky hoblík. Martin uvidel v bočnom zrkadle roj iskier. Ťahal sa za jeho autom ako chvost kométy. Ručička na tachometri začala klesať.

Tri metre pred koncom zvodidla, takmer na dosah ostrej skaly a chatrnej kovovej konštrukcie zábradlia, sa škoda s tromi kolesami zošuchla nabok a znehybnela.

Martin Ditrich namáhavo vystupoval z auta. Pri dostúpení na vozovku pocítil kľavú bolesť v kolene. Asi si ho riadne narazil na prístrojovú dosku.

Pohotovú šofér kamióna sa hnal k Ditrichovi a v ruke niesol ako veľký koláč odkotúľané koleso.

— Ste v poriadku, človeče? — lomozil zďaleka. — Tu máte vaše koliesko, zastalo pri mojom nárazníku. Doboha, riadna šupal!

— Buďte bez starosti. Som v poriadku.

Šofér šmaril koleso na zem a zúrivo kopol do radiálneho podvozka. — Chceš niekoho zabiť, ty blázoň?! — Keď sa ubezpečil, že vodič škodovky je v poriadku, povolili mu nervy. Uľavoval si tým, že peroval nezodpovedného chlapíka — Keď si nevieš pritiahnúť matice, tak nesadaj za volant!

Martin mlčal a trpezlivo čakal, kým sa nedostaví havarijné auto bezpečnosti. Vysvetlil príslušníkom, že ráno bolo vozidlo v poriadku, iba nedávno ho priviezol zo servisu, kde mu kolesá pritiahli hydraulickým kľúčom. Skutočnosť, že sa jedno koleso uvoľnilo, je prinajmenšom čudná.

Masíroval si udreté koleno. — Akýsi dobrák mi nebudaj chcel dožiť kúpeľ vo Vltave, — usmial sa. Čoskoro prišlo aj vozidlo odťahovacej služby.

— No zbohom, — zvolal šofér kamióna, keď uvidel defekt na škode, ktorá ležala bezmocne na boku ako poranený vták.

9

Poručík Ditrich sa namáhavo vyštveral na druhé poschodie budovy redakcie Hlasu. Práve sa chystal venovať niekoľko sekúnd preklínaniu achilloviek, keď z ďalekopísnej kutice vystrčila hlavu doručovateľka Malinová.

— Je tu ešte manželka? — zaujímal sa.

— Prečo by tu nebola, súdruh poručík? — neodpustila si štipľavú poznámku a chystala sa mu pohroziť. Zavčasu si však uvedomila, že má plné ruky ďalekopisov. — Lenže vaša manželka často nevie, kde má muža a či ho vôbec má, — dodala karhavo. Našťastie sa náhlila na zahraničné oddelenie, aby ešte upravili materiál a stihli ho po uzávierke vpašovať do čísla. Prechádzajúc okolo kamríka Dany Ditrichovej, hodila hlavou ku dverám: — Tu ju máte!

Dana pozrela na manžela s neopísateľným výrazom ženy, ktorej sa práve vrátilo domov zatúlané decko.

— Žiješ? — spýtala sa a otázku mienila smrteľne vážne.

Usadil sa na rozheganej stoličke a vystrel nohu.

— Len tak-tak, — vyšiel jej v ústrety.

— Čo noha?

Porozprával jej o svojich trampotách. O Típkovi. O tom, že vyhliadka na medailu sa definitívne rozplynula. Že sa odnikiaľ nemohol dovoliť do redakcie. Nedvíhala telefón. Pre istotu zatajil, že sa k telefónu dostal až poobede vo svojej kancelárii. O havarovanom aute sa obozretné nezmienil.

— Bola som v tlačiarňi pri lámaní. To je v poriadku. O chvíľu končím. Počkáš?

— Pravdaže.

Dana zložila zvyšok nedokončeného rukopisu. — To je na zajtra, — povedala ospravedlňujúco a vybehla na chodbu k okienku potrubnej pošty.

Martin začul zasvišťanie stláčaného vzduchu a rachot patróny dopravujúcej rukopis do sadziarne.

— Ideme!

— Ešte sa musím zastaviť v lekárni.

Skúmavo si ho premerala. — Octan máme aj doma, len poď.

— Počuj, Danko, — povedal zrazu, lebo ho opäť začal mátať nevyriešený prípad. — Nepoznáš náhodou skupinu Žltí vikomti?

S obavou mu pozrela do modrých očí. — Prečo si nepovedal, že máš horúčku?

Zastal. — Nevyslovila si náhodou niekedy tento názov? Spomeň si! — Hlas mu stvrdol. Poznala svojho muža a vedela, že nežartuje.

— V živote som o nijakých vikomtoch nepočula, ak náhodou nemáš na mysli rytierske príbehy z televízie.

— To som blázon, — zašomral Martin a vykrivkal na chodbu.

Prechádzali okolo športovej redakcie. Kútikom oka zazrel športového redaktora Žludu. Sedel nad šachovnicou. Práve riešil ostrú sicílsku...

Úporne premýšľal nad ťahom a zdalo sa, že nenachádza vhodné riešenie.

Sme na tom asi rovnako, realisticky zvažil situáciu poručík Ditrich.

10

— Prosím ťa, aspoň cestou domov prepni hlavu na neutrál. Teraz už beztak nič nevyhútaš, — napomínala ho Dana.

Pred Jaltou parkovali dva taxíky. Nijaké popolušky. Chrysler s modrou metalízou a mercedes diesel. Karosérie sa leskli ako benátske zrkadlo.

Musím sa vyspať, zaumienil si Martin. Ani Silvia Kyselová pri dnešnom stretnutí nejasala nad jeho výzorom. „Vyzeráš, akoby si zdolával osemtisícovku, a zabudol si pritom dole kyslík. Vieš, čo sa v takom kritickom stave odporúča? Čo krok, to oddych. V krajnom prípade návrat.“

Lenže na silmačie tempo ja nemám čas, moja milá. A na návrat tobôž! Kostrbatými ťahmi jej načarbal na servítku lenštejnsku vežu. Jedno okno aj druhé s predprsou. „Je to pieskovec, Silvia. Môže sa vydríapať hore človek bez tréningu.“

— Čo pozeráš? — zaujímala sa Dana. Cível na okienko chryslera a prezeral si šoféra. Stretol sa s ním dnes v kaviarni na lodi Lachtan. Sedel v spoločnosti taxikárov, fajčil salemky a popíjal tonik. — Ale nič... Čo keby sme sa ešte na chvíľu zastavili v Besiedke? — navrhol. — Iba na skok, potreboval by som...

Pokrčila plecami: — Ako chceš, ale mám toho už dnes dosť.

V duchu opäť vidí Silviu Kyselovú, ako sa smeje: „Sólový výstup? Ale chod! Museli byť najmenej dvaja. Nemusíš mi kresliť Lenštejn, vlni som tam výpomáhala pri rekonštrukcii. Liezli sme po vežovom plášti s Vlastíkom Procházkom. Jeden si tam neporadí, kvádre sú hladké ako sklo. Sólový výstup je somarina. Vieš predsa, ako skončil Rudi Mayer na Eigere? A aký to bol športovec! Horský sprievodca, rodné Alpy poznal ako vlastnú dľaň. Vystúpila som na Eiger o tri týždne po ňom. Na snežnom poli som ešte nachádzala jeho stopy... zrazu sa končili... Vieš si predstaviť, ako mi bolo?“ „Vlasto Procházk,“ spýtal sa a informoval sa, kde ho nájde. Zapísal si jeho adresu.

— Ste voľný?

Taxikár lenivo vystrčil hlavu z okienka. Znalecky ohodnotil zákazníkov. Znovu sa zaboril do sedadla, keď zistil, že má pred sebou domácich kund-

čaftov. Z autorádia sa niesol ulicou sentimentálny šansón. Amore mio, zachytil Martin namiesto odpovede.

— Nepočuli ste? — vopchal hlavu do okienka.

— Pôjdem, keď sa mi zachce! — zaujal stanovisko taxikár.

Martin otvoril zadné dvere a kývol Dane, aby nastúpila. Prísadol si k nej a uvelebil sa na mäkkom sedadle. Z vrečka vybral služobný preukaz a zašibrinkoval ním taxikárovi pred očami. — Bude to do Besiedky! — zahlásil s ľadovým závanom v hlase. — Ak sa vám náhodou nechce, môže to byť aj inde!

Taxík sa ticho odlepil od chodníka.

— Prepáčte, som akýsi uťahany, — vyjachtal taxikár.

Martinovi padli do oka obtlačanky českých hrádov a zámkov na prístrojovej doske. Medzi Karlštejn a Kokořínom zazrel bruchaté barokové tvary Hořína.

— Boli ste tam niekedy? — zaujímal sa. — Myslí v Hoříne.

— Nie.

Chrysler nie je akurát najlacnejší autiak, pomyslel si poručík.

— Prečo vlastne ideme taxíkom? Kde máš auto? — spýtala sa nečakane Dana. Martin sa tváril, že otázku prepočul.

11

V Besiedke sa spoločenským tancom práve neholovalo. Osadenstvo by nepochybne s väčším porozumením bolo prijalo indické sárí ako slušný oblek. Ošarpaný dom na kraji Smíchova zíval dutým priechodom do ulice. Bočným vchodom s osobitými železnými dvierkami sa po točitých schodoch osvetlených silepňavou lampkou schádzalo do podzemia. Schodisko sa končilo v miestnosti podobnej hangáru. Pôvodne tu bývala piváreň, zvýšili z nej len masívne pivnice.

Pri vstupe do hangára stál vlasatý vrátnik, natľčal dľaň a inkasoval desaťkorunové vstupné tak prirodzene, že by mohol konkurovať portierovi v lasvegaskom kasíne.

Takmer všetky stoly v miestnosti boli obsadené. Pri čelnej stene stálo malé pódium s niekoľkými vykývanými stoličkami, na dlážke sa povaľovali káble zosilňovačov. Pódium bolo prázdne. Z hudobnej skrine pri vchode vrieskala bitová skupina Hot Chocolate.

Priestor trikrát tri metre, márnivo sa vydávajúci za tanečný parket, bol slušne zaplnený. Vzduch sa modral od cigaretového dymu.

— Máme obsadené, — odbil prichodiacich vlasatý Kerberos, keď ich ošacoval ako náhodných zblúďilcov.

— Hádám nie, — namietol poručík Ditrich a vložil na stolič tridsať korún. — To je v poriadku. — Vzal vstupenky bez kontrolného ústrižka — očívidne boli viac ráz v obehu — a odhodlane vťahal Danu do pivnice.

Medzi stolmi pobehával ufúľaný čašník a roznášal lacné víno.

— Za toto ti teda pekne ďakujem, — zasykla Dana.

V kúte našli menší stolič. Pokyckaný obrus sotva pamätal, že sa niekedy skvel bielostou.

— Preboha, čo je to? — zhrozila sa Dana.

— Putika. Pôvodne tu mal byť klub pre mládež z okolia, ale nastahovala sa sem čudná banda a urobila z toho krčmu Santa Puelo. Asi im to čoskoro zatrhne. Zatiaľ sme im povolili predaj lacného vína. Nijaké tuhé, ale to je slabá náplast.

— Ludomil, — šprihla štipľavo Dana.

Martin si objednal pohár vína a Dana koka-kolu. Čašník obrátil obrus. Rešpektoval lepšiu spoločnosť.

— Chcel si ma vytiahnuť medzi ľudí, aby som večne nesedela doma ako buchta, — neodpustila si ďalšiu ironickú poznámku. — To sa ti teda podarilo...!

Martin si odpil vína z pohára od horčice. Od susedného stola sa naňho usmievala koketná čiernovláska. Jej štíhly pás bol v príkrom rozpore s hornými partiami tela. Na bielom tričku sa jej vlnila zdeformovaná zástavka istej ostrovej ríše. Martin usúdil, že v menej výstrednom oblečení by to bolo celkom súce dievča.

Dvaja výrastkovia po jej boku sa netvárali najpríjemnejšie.

— Majka, kam zíšaš? Sedíš s nami, alebo nie?! Keď ťa bude treba „nakŕmiť“, zasa ti budeme dobrí.

Martin zavolať hlavného. S Čočkom mal asi toľko spoločné ako dedinský ochotník s majstrom Vojanom.

— Pošlite sem Doda!

— Prosím?

— Počuli ste dobre. Nech visím, ak neumýva za pultom poháre.

— Prosím pekne, hneď to bude. Hlavný sa urýchlene vzdialil a na nič sa nevyppytoval. Tušil, s kým má tú česť.

Dana sa s obavami obzerala po okolí. Uslovala sa uhádnuť, ktorý z hostí videl holiča najmenej pred dvoma mesiacmi.

Ozvalo sa diskkrétne zakašlanie. Martin zdvihol hlavu. Pri stole stál kolohnatý v pásikavom tričku. Svalovec sa doň akiste navliekol s najväčším vypätím síl. Na okrúhlejšej lebke sa mu ježila svetlá štica. Pri úsmeve odkryl menší zlatý poklad v chrupe.

— ... brý večer.

— Ahoj, — usmial sa poručík. — Moja manželka. Prísadni si, Dodo.

Stolička zastanala pod horou mäsa. Dana kľčovito vystruhla prívetivý úsmev.

— To je Dodo, — predstavil Martin obra. — Rozprával som ti o ňom, ako okradol kráľa vreckárov...

Dodo sa skromne zaškeril.

— Koľko si vyfasoval, Dodo?

— Štrnásť mesiacov.

— Čo sa dá robiť. Len či teraz sekáš dobrotu?

— Jasné. Chcel som sa vám budúci týždeň ohlásiť. Budem sa ženit. Neurazili by ste sa, — poškrí-

bal sa na hlavu, — keby som vás poprosil, aby ste mi šli za svedka?

Poručík sa zasmial. — Dajako sa dohodneme. Ukáž mojej žene niečo z tvojho repertoáru.

Dodo sa šťastne zazubil ako decko. Rozhodil rukami a zavádzal o Danino plece. — Máte tu smietku, — povedal, galantne jej oprašujúc šaty. Martin sa ohromne zabával.

— Koľko je, prosím vás, hodín? — obrátil sa Dodo na Danu.

Vystrela ruku a zrozene zvolala: — Preboha, hodinky! — Neveriacky sa obzerala.

Dodo roztvoril dlaň a s previnilým úsmevom jej vracal pozlátené hodinky.

— Vy ešte vždy krad... ehm... sa zaoberáte starým remeslom? — zmohla sa na nesúvislú otázku.

— Dodo pracuje na stavbe, zavše pohostinsky vystupuje vo varieté ako statočný zlodej. V sezóne vypomáha v tunajšom podniku, ale nerád to vidím, však, Dodo? — vysvetľoval Martin.

— Čo potrebujete? — spýtal sa vecne Dodo.

— Spomínaš si, chlapče, ako som ťa vypočúval na štyridsaťsedmičke? Zopár vreckárskych akcií, ani to nestálo za to. Vtedy ti priťažilo prechovávanie ukradnutej bambitky z oblastnej galérie... Ide o tú bambitku, — povedal poručík.

— Ale to je už pasé, súdruh poručík... — zľakol sa Dodo.

— Vybral si ju z kufríka v batožinovej úschovni na stanici. Majiteľovi kufríka si potiahol v Priore peňaženku s dvoma stovkami a batožinovým lístkom. A hneď si mazal na stanicu po kufrík, je to tak?

— Hej, — zahanbene priznal Dodo.

Na noc, keď zmizla bambitka z galérie, mal Dodo alibi. Krádež kufríka priznal hneď, len čo ho poručík trochu pritlačil.

Keď mal opísať obeť, začal sa ošivať: — Myslíte, že pozerám ľuďom do ksichtu? Nanajvýš podozrivá však bola skutočnosť, že sa majiteľ kufríka v batožinovej úschovni neukázal.

Po čase sa na kriminálku obrátili pracovníci galérie. Čítali vraj v novinách oznam o nájdennej zbrani a požiadali, aby si ju mohli pozrieť. Ide o vzácnu prácu puškára Schiftera zo sedemnásteho storočia. Pred časom im zmizla z depozitára v Mlýnci. Má damaskovú hlavu a strieborné vykladanie s vyrytými bojovými motívami. Neohlásili stratu, lebo si neboli istí, či nie je vo filiálnom depozite. Veď to poznáte, neporiadky v inventarizácii, vykrúcali sa.

Prirodzene, bola to stratená bambitka.

— Nože skús, Dodo. Spomeň si aspoň teraz, — naliehal poručík. — Veľmi mi na tom záleží. Skutočne nevieš, ako ten chlap vyzeral?

Dodo mlčal. Od sústredeného premýšľania sa mu slamové obočie zvrástilo do plynulej čiary.

— Nespomínaš si, čo mal oblečené?

— Sivý flaušový kabát s veľkými šikmými vreckami.

— Mal klobúk?

— Myslí, že nemal... celkom iste nemal.

— A vlasy?

— Prešedivené... veru, nebol to už mládenec.

— Koľko mohol mať rokov?

— Čo ja viem, možno päťdesiatpäť. Alebo aj viac.

Naozaj sa nepamätám.

— Nevšimol si si na ňom niečo mimoriadne, Jazvu? Zvláštne znamenie? Telesnú chybu?

— Nevie, ani, aký mal ksicht. Už som vám povedal, že som si všimol iba vrecká.

— Spomeň si, Dodo. Je to veľmi dôležité.

Dodo sa div nerozplakal. Od úporného rozmýšľania mu na čele navreli žila.

— Mal rukavice! — vyrzil po chvíli.

Poručík sa k nemu naklonil: — To je všetko?

— Ruky! Už to mám — ruky! — Dodo si na vidomoči vydýchol.

— Čo mal s rukami?

— Všimol som si ho, keď sa pristavil pri stojane s kravatami. Načiahol sa po nich pravou rukou, mierne sa obrátil, pričom sa mu odchytilo vrecko.

To je moja chvíľa, povedal som si...

— A čo ruka? — naliehal Ditrich.

— Chvela sa mu, súdruh poručík.

12

Podporučík Ulrich sa poobzeral po ulici. Pozrimeže, prestalo pršať, potešil sa. Medzi zdrapmi potrhánych mračien presvitali ostrovčeky hviezdinatej oblohy. Pôjdem peši, rozhodol sa. Bolelo ho celé telo. Dnes večer nemal čas povystierať sa. Ohlásili sa bolesti v chrbtici. Vzdychol si a rázne vykročil úzkou uličkou smerom na Perštýn.

Chlapci z daktyloskopického oddelenia sebou švihli, len čo je pravda. Zajtra si ich musí pomeriť balíčkom kávy, lebo ich prehnal zbytočne. Zlodeji ešte neurobili najmenšiu chybu, alebo sme na ňu doteraz neprišli. Asi je to tak: chybu sme jednoducho nezistili, netreba však vešať hlavu, neexistuje predsa dokonalý zločin...

Troje odtlačkov, a to je všetko. Zdá sa, že na Lenštejn sa nezatúla veľa milovníkov stariny. Riaditeľ je obyčajný chválenkár.

Jedny odtlačky identifikovali ako riaditeľove. Nebránil sa, keď ho požiadali o porovnávaciu procedúru. Potom si desať minút drhol ruky solvinou a táral nezmysly o nájazdoch Švédov, ktorí si vraj robili chůtky na túto zrúcaninu. Čo by tu, preboha, hľadali? Hlásna veža, dva obloky, fanatikova modlitebňa a zopár zbraní, to je všetko. Vtedy tam zbrane vlastne ešte neboli, dovliekol ich sem až riaditeľ Velký.

Druhé odtlačky patrili dôchodkyňi Vařechovej. Býva v prvom domci dediny a vypomáha počas turistickej sezóny. Predáva vstupenky a sprevádza turistov, omieľajúc naučený text o význame pevnosti v stredoveku. Napísal jej ho riaditeľ.

Tretí odtlačok bol miniatúrny a netypický. Stará sa priznala, že jej občas vypomáha pri upratovaní osemročná vnučka.

Opäť sme vedľa.

Opäť sme vedľa.

Opäť sme vedľa.

Opäť sme vedľa.

Opäť sme vedľa.

Opäť sme vedľa.

Opäť sme vedľa.

Vyzerá to, akoby páchatelia miesto činu pred odchodom riadne poupratovali. Podľa pozametaných dlážok a neobchytaných kľučiek sa dalo usudzovať, že si na práci dávajú záležať.

Poručík Ditrich si od zistených skutočností neľuboval veľa. — Mám ešte nejakú prácu, — povedal kolegovi na rozlúčku. — Stačí, ak mi svoje geniálne poznatky oznámiš až ráno. Zobudíš ma len v prípade živej katastrofy, jasné?

Podporučík prišiel k predajni mäsa v Perštýne. Dostal chuť na tlačenu. Pri pohľade na zatiahnutú roletu na dverách sa musel rozlúčiť s myšlienkou na lahôdku.

Z neveselých úvah ho vyrušil škripavý zvuk bŕzd. Pri chodníku príbrzdila modro-biela volga a z okienka vystrčil hlavu podporučík Bušek. Bývalí v jednom dome blízko Klamovky.

— Sadaj! — zavolať našo netrepežlivo.

Fajn, vyhodí ma pri dome. Vďaka, kamarát, povarujem ti malú, keď si naplánuješ rodinnú akciu, sľuboval v duchu vďačný Ulrich.

Posadil sa na zadné sedadlo k uniformovanému príslušníkovi. Šofér zaradil rýchlosť a odstredivá sila hodila Ulricha na operadlo.

Tak veľmi sa zasa neponáhľam, chcel krotiť chlapcov, aby sa kvôli nemu zbytočne nehnali. Kým stihol otvoriť ústa, spustil šofér sirénu a zabočil vpravo na Národnú triedu. Belasý maják na streche výjazdového vozidla bizarne osvetľoval múry okolitých domov.

— Čo sa robí? — zaujímal sa Ulrich.

— Vcelku nič. Ruvačka v krčme. V Besiedke, ak to poznáš.

Ulrich prikývol. To vám teda, chlapci, nezávidím. Takýto výjazd nepatrí akurát medzi najobľúbenejšie akcie. Zväčša sa končeva v nemocnici U Apollinára v kráľovstve docenta Skálu, ako to poznal z praxe.

— Poznám. Bezmála horšia putika ako u Šmelhausovcov, však?

O päť minút boli na mieste. V priechode postávalo niekoľko nazízačov a vzrušene debatovali. Výberca vstupného v pášikovom tričku držal za golier zroneného mládenca v zodratých džínkach.

— Ešte slovo, a urobím ti z ciferníka digitálky! A ručím ti za to, že ti budú svietiť na červeno až na Václavák, — zastrájal sa pášou.

O múr sa opierala čiernovláska so štíhlym pásom a na tričko dekorované symbolom ostrovej ríše jej tiekli slzy sprevádzané usedavým fikaním.

Podporučík Bušek vpálil do priechodu a bleskove zhodnotil situáciu.

— Vy ste volali? — obrátil sa na vrátnika.

— Nie, volal Dodo.

— Čo sa stalo?

Druhý príslušník stál pri vchode na ulicu. Ulrich vystúpil z volgy.

— Tento blázon z ničoho nič začal vystrájať, — zašibrinkoval vrátnik mládenkovi pášou pred nosom. — Zavallil jednu partnerovi čiernovláske, rozkrikoval sa, že mu vraj ukradol päť stovák a navyše mu loží za dievčaťom.

— To ste vy? — obrátil sa Bušek na fikajúcu krásavicu.

— Hej, — zmohla sa na strohú odpoveď. Oči zaliatie slzami vyzerali v tme ako čierne machule.

— Teraz sa mi do toho už nemiešajte, — napomenul podporučík vrátnika a pokladníka v jednej osobe. Pristúpil k výtržníkovi:

— Koľko si toho vypil?

— Asi litrík...

— Kde je tvoj dlžník?

— Zdúchol, — znovu sa zamiešal vrátnik.

— Je to fetiak! — nepríčetne zajačal výtržník.

— Doktor mu dá!

— Čože? — podporučíkovi Buškovi stvrdol hlas. Istý denný alkoholický scén sa razom vyparil.

— Dríštam. Som na mol... je mi zle, — bľabotal mládenec.

— Ideme! — rozhodol podporučík. — Ráčne nastúpí. Dáma má prednosť!

Odviedol previnilcov k autu a kývol na kolegu. Ten vybral z vrecka blok a zapísal si ešte údaje, čo mu ochotne poskytol vrátnik.

Ulrich prikročil k Buškovi. — Vďaka za odvezenie, — rozlúčil sa.

Druhý príslušník skončil vypočúvanie a nasadol do auta. Po pravici si usadil hysterického mládenca a po ľavici mierne strihnutú slečnu. — Chlapčisko odvezieme na záchytku, s vami to nie je také zlé, vás vyložíme doma, — obrátil sa na čiernovlásku.

Auto sa hnalo do centra Prahy.

Podporučík Ulrich prešiel zvyšných pár metrov peši. Zastal pred domovým vchodom, otvoril dvere a s najväčšou slasťou myslel na posteľ.

13

Karol Paterá sedel pred televíznou obrazovkou. Čo ako sa usiloval, nebol schopný sústrediť sa na reпрízu televízneho kurzu francúzštiny pre začiatočníkov. Nesledoval lekciiu z túžby po vzdelaní ani pre lákavú vyhládku čítať francúzske historické romány v originále. Na programe ho väčšmi zaujali pôvabné lektorky. Z francúzštiny poznal iba niekoľko slov: Moulin Rouge, merci, cognac...

Nad všetky lingvistické vedomosti staval pípavý zvuk morseovky. Touto rečou sa dohovori na celom svete. Keď chce niekomu zaželať veľa šťastia, úspechov a zdravia, nemusí zhladať náležité slová v slovníku. V reči rádioamatérov stačí vyfukať číslo sedemdesiattri — dve čiarky, tri bodky, tri bodky a dve čiarky. Každý porozumie dohovorenému kódu. Pred rokmi pracoval na montáži cukrováru v Afrike. Na bungalov si postavil anténu. Nežalilo sa mu sem vliecť aparatúru až z ďalekej vlasti. Ako sa mu vtedy zišla! Hodinu po tom, čo manželka porodila v podolskej pôrodnici dcéru, zachytil pri rovníku správu pražských kolegov: Dievča, 73.

Sedel pred televíznou obrazovkou celý nesvoj. Dokonca si nevšimol ani to, ako sú oblečené obľúbené lektorky.

Vstal a došuchtal sa k chladničke po pivó. Na ťva ľahy vyprázdnil flaašu. Otrávene si uvedomil, že má v hlave vzduchoprázdno ako predtým.

Znovu sa usadil v kresle a znechutene hodil rukou, akoby chcel zahnať roj dobiedzavých komárov. Užil si ich v Afrike na celý život.

Má to všetko vôbec cenu? Nemáta mu v hlave? Čo ak ho na kriminálke odbijú, aby neotravoval zbytočnými pletkami, majú dôležitejšej práce vyše hlavy.

Lektorky televízneho kurzu francúzštiny sa s úsmevom rozlúčili a Paterovi sa zamarilo, že naňho sprisahanecky žmurkli. Vzápätí zaznel z televízora mákky tón Janáčkovej hudby ohlašajúci začiatok relácie Hudba z respíria.

Patera vypol televízor.

Mal som ta zájsť dnes ráno, uvažoval. Ktovie, či mi nebudú vyčítať: Prečo prichádzate tak neskoro, vážený súdruh? Možno ma budú podozrievať, že mám s tou vecou niečo spoločné. Ale s akou vecou...

Zo stien miniatúrnej obývačky naňho hľadelo viacero diplomov. Pomaly by sa mal kvôli nim obzerať po väčšom byte.

DX Century Club potvrdzuje, že mister Patera nadviazal spojenie s vyše sto krajinami našej planéty...

Hneď vedľa diplom z Afriky, a ten si cení najväčšmi: za dvadsaťdva hodín čistého času „chytí“ v éteri dvetisíc staníc.

Všade potvrdenky, farebné lístky voňajúce diaľavami, čo potvrdzujú príjem signálu z pražského bytu. Angoia. Samoa. Okinawa. Ba aj atol v Indickom oceáne. Luis Desmaros z ostrova Juan Fernandez oznamuje, že počul na tri a želá si sedemdesiattri.

Patera sa poškrabal na hlave. Ale čo to spojenie z včerajšej noci? Kto to len mohol byť? A skade? Z Tichého oceána celkom isto nie, stade by fónia nedošla, na väčšie vzdialenosti sa ide len grafiou, vyfukávaním morseovky.

Vstal a prešiel k stolíku v kúte izby. Usadil sa pri aparáte, skrútol gombičku. Chvíľu bolo počuť praskot v éteri, prepol na fóniu. Ako včera, keď bol unavený. Z kentuckej stanice W B 4 EFE zachytil správu, že v USA prší a teplomer ukazuje desať stupňov nad nulou. Nič zaujímavé, ohrdol ponukou na konverzáciu, rozlúčil sa a rozhodol sa pre hudbu.

V éteri zvučia hlasy hlásateľov rozličných rozhlasových staníc, počuje paľbu francúzštiny a taliančiny. Minulý večer však naďabil na celkom odlišný program...

Rozhodol sa, že ráno zájde na kriminálku a povie im o včerajšom zážitku. Chcel vyladiť rádiostanicu na náladovú hudbu, keď sa zrazu v aparáte ozval šramot, až sa strhol. Pomyslel si, že niektorý začiatočník sa vlúdl na cudzie vlny. Narobil pritom taký štabarc, že Patera musel stíšiť zvuk. V aparáte chrapčalo a šumelo, a zrazu sa ozval hlas:

„Vráť sa kúsok na cestu. Možno už šiel spať.“

Druhý hlas, takisto zreteľne, muselo to byť celkom blízko, odpovedal:

„Už idem. Dočerta, len aby sme sa nemuseli vrátiť. Ešte desať minút, a tolerancia je v háji!“

„V nijakom prípade, musíme to risknúť. Má to byť tréning na väčší záťah. Je to doktorov príkaz!“

Druhý hlas zašomral, že je mu to jasné, a oznámil: „Teda idem!“

V éteri sucho zapukotalo a nastalo ticho.

Musím to oznámiť, zaumienil si Patera. Aby nevyšiel z cviku, prepol na Morse, o pár minút zachytil signál Louisa Chanmouna z Nouemy v Novej Kaledónii a vymenil si s ním niekoľko pápavých slov. Poslal mu sedemdesiattri a zložil slúchadlá.

Pozrel sa cez oblok. Pršalo.

14

— Vy ste Vlastimil Procházka? — čudoval sa poručík Ditrich, keď pozrel do tváre rozospätého človeka, čo mu prišiel otvorit.

— To ste vy? — jachtal plecnatý chlap so zľahnutou šticou čiernych vlasov. — Azda pre ten včerajšok? Hádám sa tak veľa nestalo... veď som sa vám ospravedlnil, že som unavený.

Martin hodil rukou: — Nepozvete ma dnu? — spýtal sa namiesto odpovede. — Len tak na kus reči. Na včerajšok som už zabudol.

Neokrôchaný taxikár si vydýchol. Širokým rozmachom vyzval poručíka, aby vošiel, a sám vcúval do miniatúrnej garsónky. Bol len v trenirkach a okolo krku mal prehodený spratý uterák.

Mocná vyšportovaná hrud, bleskove ohodnotil poručík Vlastimila Procházku. Nohy samý sval, vidieť na nich tréning na skalách.

Martin sa premáhal, aby sa mu tvár nekrivila od ostrej bolesti. Octanové obklady, žiaľ, nezabrali.

— Nech sa páči, sadnite si.

Izba s dvoma kreslami, rozhádzaná posteľ, magnetofón, dvojplatňový varič, prechodený koberec, a pred domom chrysler s metalízou, zaregistroval poručík očividný kontrast.

— Kávu? — ponúkol taxikár hosta s prehnanou zdvorilosťou.

— Ďakujem. Nebudem vás zdržiavať. Chcel som iba...

— Nie ste náhodou ten šprintér z Rudej hvězdy? Poznám vás z novin. Však ste to vy? Ale ako to, že...

— Hej, som to ja, ale na debatu o atletike nemám hneď zrána náladu. Možno inokedy.

— Prepáčte, — ospravedlňoval sa Procházka s rozpačitým úsmevom.

— Poznáte Silviu Kyselovú?

— Pravdaže.

— Ste horolezec?

— Ako sa to vezme.

— Tak to dájako vezmite, a najmä po poriadku!

— Za mladí som holdoval tomuto športu. Neskôr som to musel nechať. Keď som si založil ro-

dinu, na vandrovanie po horách mi nezvyšil čas.

Aj tak to bolo zbytočné. Len čo sme sa trochu zmohli, manželka so synom sa nastahovala k frajerovi, čo si pripaľoval cigarety stokorunáčkami.

— A znovu ste sa vrátili k horolezectvu...

— Spájam príjemné s užitočným. Keď sa mi zažiada a mám náhodou náhradné voľno, pomáham pamiatkárom zachráňovať zručaniny, aby celkom nevzali skazu. Mimochodom, platia celkom slušne.

— Fušky?

Usmial sa: — Kdeže. Poznáte filmových kaskadérov? Sú registrovaní ako externí spolupracovníci barrandovských ateliérov a my vyslúžili horolezci zasa v Sportrekorde. Okrem iného natierame konštrukcie a osvetlenia štadiónov, pomáhame aj pri opravách kostolných veží a lanoviek. Vlni na jar sme opravovali váš štadión, aby ste mohli lámať rekordy pri dvoch tisícoch luxov.

— Naozaj? — čudoval sa Martin. — Lenže mne sa nepodarilo zlomiť ani jeden rekord. Poznate hrad Lenštejn?

— Poznám. Je to zrúcanina pri Brandýsku. Natierali sme tam so Silviou vežový múr.

— Čím?

— Takým špeciálnym bezfarebným svinstvom. Akýmsi preparátom proti poveternostným vplyvom, aby to ešte pár rokov vydržalo. Pracovali sme na tom desať dní. Pravdu povediac, nebola to nijaká extra fuška.

— Takže Lenštejn poznáte dosť dobre, — utrásil poručík prívetivo.

— Dejiny nepatria k mojim koničkom. Viem len, že sa tam v minulosti modlieval akýsi pochabý rytier, a to je všetko. Myslím, že tam už nie je nič pozoruhodné.

Teraz už nie, v tom sa taxikár nemýli, pomyslel si kriminalista a spýtal sa: — Čítate noviny?

— Hej. Prečo? — Otázka navidomoči prekvapila Vlastimila Procházku.

— Nečítali ste správu o Lenštejne?

— Kedy? O čo ide? Vari sa im to nezrátilo.

— Krádeže.

— Čo stade, preboha, mohli ukradnúť?

— Zbrane. Tri šable a pušku zo sedemnásteho storočia so španielskou kresadlovou zámkou, — povedal sucho poručík Ditrich.

— O tom nemám ani šajnu, — vystrel taxikár odmietavo ruky. — Nič také tam hemalí. Ten riaditeľ... akože sa volal...

— Veľký.

— Pravdaže, Veľký. Ústavične sa vystatoval, že v modlitebni zriadi expozíciu zbraní, ktorá vraj bude lákať zahraničných turistov. Myslím, že to bola len jeho utkvelá predstava. Ktože by ho bral vážne?! Je to cvok.

Martin Ditrich zvrátil čelo. Nemal rád, keď sa niekto obtieral o jeho spolužiakov.

— Je to namáhavé vydriapať sa po veži? Myslím, pre človeka s minimálnym horolezeckým výcvikom, — zaujímal sa Ditrich.

— Sranda to teda nie je. Takmer nijaké výstupy, niet sa na čom zachytiť. Vyžaduje si to šikovnosť a znalosť základnej abecedy horolezectva.

— Sám by ste sa do toho nepustili?

Procházka chvíľu rozmýšľal. — Iba ak by niekto riadne zaplatil a ktovie, či by som si to nakoniec nerozmyslel. Sólóvi horolezci sú šialenci — na horách aj na vežiach. Poznate Mayera?

Poručík prikývol. Historiku o Eigere poznal naspamäť. Pozrel na hodinky. Bude pol desiatej. Musí už ísť, Ulrich ho už istotne netrpezlivo očakáva.

— Odvtedy ste neboli na Lenštejne?

— Nie. Nebol som tam. Prečo?

— Čo ste robili predminulú noc?

— Jazdil som.

— Ako som si všimol, vaše auto nemá vysielaciu na spojenie s dispečingom. V tom prípade bude dobre, ak nájdete niektorého zákazníka, aby vám potvrdil alibi. Čo poviete? Jazdili ste len v Prahe?

Taxikár uprene pozrel na Ditricha a pokojným istým hlasom povedal: — O druhej som bol na letisku. Pristálo osobitné lietadlo s belgickými turistami. Nosiči batožiny ma videli. Nepochybujem, že si spomenú.

Martin vstal a opatrne nastúpil na zranenú nohu. — Už pôjdem a nehnevajte sa, že som vás vyburcoval zo spánku.

Taxikár svižne vyskočil z kresla a vyčaril úslušný úsmev.

Vo dverách sa Ditrich zvrtol, akoby mu nečakane zišlo niečo na um. — Počujte, — povedal s tichým dôrazom, — prečo ste mi podhodili alibi práve na druhú hodinu v noci?

— Lebo o ostatných končatoch nemám ani poňatia, súdruh poručík, — odsekol Procházka ľadovo. — Prevažne som ich bral z barov alebo pred stanicou, a vizítiky mi nenechal!

Ditrich pokýval hlavou. — Vďaka, — usmial sa. — Mimochodom, neviete, koľko bolo tých zlodějov?

— Prosím? — taxikár od prekvapenia otvoril ústa.

— Ja len preto, že ste sa opýtali, čo stade mohli ukradnúť. V jednom kuse si lámam hlavu, či to urobil jeden človek, alebo skupina. Nečudujte sa, že sa chytám každej slamky.

Martin Ditrich venoval ospalému taxikárovi posledný úsmev a opatrne začal zostupovať zo schodov. Vonkoncom sa neponášal na majstra športu prekypujúceho zdravím a energiou. Achilovka sa pričohdzi napála ako tetiva luku a nohou prenikla bolesť, akoby sa do nej bolo zapichlo tisíc šípov.

15

Martin správne predpokladal, že ho podporučík Ulrich bude netrpezlivo vyčkávať.

— Daktyľky ako zvyčajne. Nechcel som ťa v noci vyrušovať.

Ditrich s pocitom neskonalej úľavy klesol na rozheganú stoličku. Prikývol, že rozumie. Nič iné ani nečakal.

— Niečo nové?

— Vcelku nič. Vonku čaká akýsi chlap. Dozorný nevedel, čo s ním, tak ti ho poslal na krk. Máma ho zavolať?

— Čo chce?

Ulrich hodil rukou. — Vraj niečo dôležité, veď to poznáš...! Hádám to chvíľu počká.

Martin si masíroval lýtko. Ulrich naňho s účasťou pozeral, zdržal sa však akýchkoľvek prejavov súcitu.

— Volal som ti ráno domov, len tak... Nik to nebral. Kde si bol?

— U jedného zaujímavého chlapíka. — V hlave mu stále vŕtala taxikárova poznámka: Čo stade, preboha, mohli ukradnúť? Boli dvaja, traja, alebo väčšia skupina? Prochádzka mohol jednoducho povedať: „Pozrite, bez rizika nikto sám po veži nevystúpi, preto hovorím v množnom čísle. O čo vám vlastne ide?“ Lenže poručík nespomenul, že zlo-deji sa dostali do veže zvonku. Noviny neuvěřnili ani to, akým spôsobom uskutočnili krádež...

— Náčelník sa zaujímal, či si urobil analýzu a čo si zistil, — nadštrkol Ulrich ustarane. Skúmavo hľadel na Martina, či ho otázkou hneď zrána ne- pripraví o náladu.

— Babral som sa s tým ešte v noci doma, — od- vetil Martin.

— Čo s tým chlapom vonku?

— Nechí vojde.

— Sadnite si, — vyzval poručík návštevníka a hodil okom na hodinky. Nemá dosť vlastných sta- rostí, že mu posielajú aj stránky, čo nevedia do- zornému vysvetliť, o čo im ide?

— No prosím, čo ste nám priniesli?

Spočiatku začal Patera nespomínať, postupne dostal guráž a spustil pevným hlasom. Zachádzal však do zbytočných podrobností:

— ... a keď som vtedy v Afrike chytil grónsku stanicu...

— Lutujeme, Grónsko nespadá do nášho rajó- nu, — prerušil ho stroho podporučík Ulrich. Dit- rich vďačne pozrel na kolegu, ktorý mu očividne pomáhal vybfdnúť z nepríjemnej situácie.

Na podporučíkov zásah Patera vecne vyrozprá- val, čo mal na srdci. — Nemal som to ohlásit ihneď? — spýtal sa neisto.

Martin počúval so zdvorilým záujmom a čarbal si pritom na papier poznámky.

— Kde bývate? — Hlavou mu blysla nástojčivá myšlienka a razom ho vyburcovala z letargie.

— V Kbeloch, prosím.

Kbely predsa ležia pri Lenštejne — zo desať či osem kilometrov. Viac nej nebudete.

— Vedeli by ste odhadnúť, na akú vzdialenosť tí dvaja konverzovali?

Patera sa zamyslel. — Nevieťm to určiť presne, ale muselo to byť veľmi blízko. Nepresahovalo to okruh desiatich kilometrov, na to dám krk!

Podporučík Ulrich stál pri obloku a sledoval ne- utíchajúci dážd. Obdivoval Ditricha, ako trpezlivo počúva utáraného rádioamatéra. — Akoby nemal naliehavejšiu robotu! — šomral si pod nos.

— Dúfam, že ste si zapísali vlnovú dĺžku? — spýtal sa poručík s nádejou.

— Prírodzene, — podával Patera kriminalistovi papier s údajmi.

Martin kývol na Ulricha. Podal mu papier, keď si predtým opísal niekoľko čísel do zápisníka. — Skoč s tým za technikom zo stanice, — požiadal ho ticho. — Nech zistí, čo sú to za machri.

Ulrich vyšiel splniť príkaz. — Vy, pravda, vylučujete, že išlo o spojenie me- dzi rádioamatérmi, — obrátil sa na návštevníka. — Stopercentne. V tomto pásme nemáme čo hľadať, to nie je náš rajón.

— Čo ak to boli taxikári? Môžu si takto vyba- vovať osobné veci počas prestoja.

— Nemôžu, — rozhodne namietol Patera. — Vysie- lačky taxikárov sú napojené na dispečing. Vzájomné spojenie medzi nimi je vylúčené.

Prochádzka predsa mal v taxíku rádio, zišlo Mar- tinovi na um. Dokonca mu utkvela v pamäti pie- seň, ktorú vysielal.

— Čo o tom súdíte? — prejavil záujem o názor odborníka.

— Boli to naničhodníci, čo porušili predpisy. Nepoužili nijaké volacie znaky a navyše nabehli na vlny, na ktorých nemajú čo hľadať. Jednoducho sa mi to nepáči.

Poručík Ditrich vystrelil poslednú otázku: — Aká vzdialenosť bola podľa vás medzi oboma stani- camí?

16

Mám dojem, že sa všetko len začína, meditoval poručík Ditrich. Doteraz to bol, ako my atléti vra- víme, iba rozbeh. Dôležitejšie preteky, kde pôjde do tuhého, nás ešte len čakajú.

— Na tomto vlnovom rozsahu by vraj nemalo byť nič, — oznámil mu Ulrich správu spojárov.

— Nemalo, ale je. Nepočul si náhodou niečo o skupine Vikomti? — prehodil mimochodom Mar- tin.

— Vikomti? To je predsa istý obskúrny spolok. Spomínaš si na Hořín?

Nemusel nič dodávať, Martinovi sa zrazu roz- blysko v hlave, akoby mu ju prečistil blesk.

Práve skončili vyšetovanie na hořínskom zám- ku, odkiaľ ukradli Ludykarove pušky, poľovnícke brokovnice dvojky, označené za „doppelflinty“. Boli puškárovou špecialitou a na odbornom trhu mali vysoký kurz.

Rozladení neúspešným vyšetovaním zastavili sa na námestí, aby si niečo zajedli. Celý deň sa zby- točne pechorili za dajakou stopou. Pred dverami sály susediacej s reštauráciou bol riadny stisk. Invázia miestnej mládeže na koncert známej praž- skej skupiny Vikomti, usúdili podľa amatérskeho plagátu nad vchodom do sály:

ŠTVRTOK A PIATOK! ZAČIATOK O 20. HODINE. Ten deň bol piatok. Zámok vykradli vo štvrtok v noci. Zhodou okolností medzi dvoma koncertmi.

Pri Meštianskom dome, kde skupina vystupovala, bol aj malý hotel. Členovia skupiny tam zrejme prenocovali. V okamihu, keď kriminalisti vchádzali do reštaurácie, schádzali po schodoch dvaja mlá- denci. Zástup čakajúcich návštevníkov obdivne za-

šumel. Zopár dievčieniek zapíšťalo a nadšene za- tleskalo.

Vikomti. Posvietime si na nich, či majú modrú krv, a najmä šľachtické spôsoby.

Vrzli dvere. Major Čásek nazrel dnu a tvár sa mu rozťahla v radostnom úsmeve. Svižne vkročil do miestnosti a usadil sa na stoličke.

— Čakám, — povedal.

— Práve som sa chcel u vás ohlásiť. Už som to dal dokopy a mám ešte čosi navyše. — Martin mu porozprával o Paterovom nočnom dobrodružstve.

— Zaujímavé, — zamyslene poznamenal náčel- ník. — Naďalej sledovať A čo analýza?

V rozhovore nastal zvrät. Náčelník prešiel na strohú služobnú reč.

Martin vybral z aktovky za priehrstie papierov a plánov. Priložil k nim niekoľko odborných pub- likácií o českých hradoch a zámkoch. — Manželka mi od kolegu zo Streleckej revue zohnala zoznam najcennejších zbierok starých zbraní, uložených v zámkoch.

— No a?

Martin sa so spísmi trápil takmer do tretej ráno. Dana sa už pomaly chystala vstávať. Na jej otáz- ku, prečo nespí, nesúvisle zašomral a venoval sa dokončeniu práce. Podčiarkol si výsledné záznamy:

1. Do úvahy by mohlo prichádzať desať objek- tov. V ostatných nie sú zbierky, ktoré by mohli vzbudiť záujem na zahraničnom priekupníckom trhu.

2. Podľa plánikov sa treba zamerať len na ob- jekty, kam by zloději mohli vniknúť osvedčeným spôsobom, to značí zvonku.

3. Tri z vybraných objektov majú spoľahlivé bez- pečnostné zariadenie. Vyčiarkol ich. Zvyšuje se- dem.

4. Zo siedmich objektov najcennejšie zbierky sú na hradoch Perknov, Hradište, Vítov a Tepelná Hora.

Štyri historické pamiatky. Uhádol som plány ne- známeho protivníka?

— Predpokladám, že sa zloději namaškrtili a pustia sa do väčšieho úlovku, — povedal poručík Ditrich a podal správu náčelníkovi.

— Prečo si to myslíš? — spýtal sa Čásek úsečne.

— Keď sa im neťaží vymieňať štátne poznáva- cie značky a pre pár šabieľ a jednu pušku ope- rujú s vysielaczkami, nech mi praskne achilovka, ak to nebola generálka na väčšiu akciu!

— Aké opatrenia navrhuješ? Chceš naďalej vy- čkávať?

— Ideálne by bolo nasadiť do vyhliadnutých objektov našich pracovníkov. Lenže ani pri naj- lepšej vôli si neviem predstaviť, že by sme boli schopní ustrážiť štyri objekty. Toľko ľudí jedno- ducho nemáme.

— Chýba nám aspoň slabá niť, ktorej by sme sa mohli chytiť, — pripustil major. — A je už naj- vyšší čas! — dodal rázne.

Martin vážne prikývol: — To si uvedomujeme aj my.

— Volaj aj v noci, ak to bude potrebné, — prí- kázal major a zdvihol sa na odchod.

Medzi dverami sa zvrtol a obrátil sa na poru- číka: — Pred chvíľou som poslal Buška vyšetovať vraždu. Keby si nemal na starosti starožitnosti, bol by to tvoj prípad, — povedal neveselo.

Poručík pokrčil plecami: — Čo sa dá robiť.

V tomto okamihu nemohli tušiť, že k Zámockým noktúrnám čoskoro pribudne ďalší prípad. Práve ten, čo šiel ráno vyšetovať podporučík Bušek.

17

V sivom zachmúrenom dni jasne svietia žltasté múry hradu Vítov. Od okresnej hradskej ústi k hradnej bráne zvažujúca sa cesta. Mohutné hrad- by pôsobia aj v súčasnosti dojmom nedobytnosti.

V sezóne navštívi hrad okolo stotisíc turistov. Dnes je parkovisko na rázcestí pod hradom polo- prázdne. Daždivé leto je nežičlivé k milovníkom historických pamiatok. V psom počasí dávajú ľu- dia prednosť papučovej kultúre pred televíznymi obrazovkami.

Spríevodkyňa s radosťou zistila, že sa pri bráne zhrčila celkom slušná skupina návštevníkov. Vyšla im v ústrety a vyčarila profesionálny úsmev: — Že- lám vám dobrý deň a vítam vás na Vítove. Nech sa páči, prejdeme na nádvorie.

Usporiadaný kfdlik sa vydal na prehliadku hra- du. Zopár oneskorencov vlečúcich sa na konci ra- du narýchlo dojedá občerstvenie. Skupina súri spríevodkyňu s prehliadkou. Dnes vraj majú na programe ešte návštevu ďalších troch zámkov.

Na samom konci sa táhá mládenec v zelenom svetri s výzorom študenta. Lístuje v katalógu, ktorý si kúpil pri pokladnici. Na prvý pohľad je zjavné, že na hrad ho priviedol skutočný záujem.

Na chodbe upozorňuje spríevodkyňa návštevní- kov, aby si obuli chrániče z plastickej látky. Šu- chotajúci zástup prechádza po naleštených parke- tách k prvej komnate. Spríevodkyňa sa nadýchne a monotónne spustí:

— Hrad možno charakterizovať ako gotickú stav- bu. Neskôr, v období renesancie, ho prestavali. Úpravy v novogotickom štýle vrátili hradu pôvodnú podobu. Bolo to v čase, keď Vítov vlastnil gróf Jindřich Derle, osvietený človek a veľký milovník umenia. Usiloval o zastavenie dejín stavebných slohov a chcel vrátiť hradu niekdajšiu slávu. Žiaľ, čím viac novogotických prvkov vnášal do svojho diela, tým väčšmi sa odpútal od súčasného ži- vota. Prejdeme, prosím, do ďalšej miestnosti.

Mládenec v zelenom svetri sa obzeral po sále. Úzke novogotické obloky, dlhý dubový stôl, vy- rezávané stoličky a cínový riad, akoby prichystaný na večeru hradného pána. Nechýba ani kanvica na víno s otvoreným vrchnákom.

Suchotajúce kroky sa vzdávali do ďalšej miest- nosti. Pridal do kroku, aby dohonal skupinu. Musel prekonať dlhý rad schodov.

— ... nachádzame sa v historickej zbrojnici. Na stenách vidíte jedinečnú zbierku starých zbraní

(18)

(19)

nesmiernej hodnoty. Napríklad tu, — sprievodkyňa pristúpila k stojanu, — si môžete pozrieť pištoľ s kresadlovou zámkom a cizelovanou hlavňou. Má vyrezávanú, striebrom vykladanú pažbu.

Mládenec s výzorom študenta si nenápadne prezerá zbrane. Na pohľad s rovnakým záujmom ako ostatní návštevníci. Odlišuje sa od nich len tým, že tu i tam pozerá počas výkladu von oblokom. Ponad hradby hľadí na hlbokú priekopu vinúcu sa okolo veže Rysovky. Usúdi, že vniknúť zdola do hradného objektu je pomerne ťažké.

Sprievodkyňa nevenuje osobitnú pozornosť zvedavému návštevníkovi. Niet prečo, nespráva sa ani trochu podozriivo. Pozerat cez okloky nie je predsa zakázané!

— ... k najcennejším exponátom patrí táto trojranová opakovačka s kresadlovou zámkom. Je to práca majstra Krištofa Ludwiga z Vrchlabia asi z roku tisícšesťstodevätidesiat. Ďalej niekoľko dvojhlavňových pištoľí s kolieskovými zámkami, vyrobených na prelome šestnásteho a sedemnásteho storočia. Hlavne sú uložené nad sebou, každá z nich má vlastnú zámku so spúšťacím mechanizmom. Výrobca pušiek používal majstrovskú značku S. R. a dodnes nie je známy... a tu vidíme kresadlovú opakovačku s priečnym valcom, dielo innsbruckého puškára Johanesa Karga asi z roku tisícšesťdesiat.

Návštevníci nahlas obdivujú zbrojnicu. Vzrušené deti by najradšej ohmatať krásne hračky.

Mládenec v zelenom svetri zamyslene pristúpil k stojanu s nenápadnou guľovnicou. Nazrel do katalógu. Súhlasí. Podčiarkol si text pod obrázkom: ... dvojka, systém Lefauchaus z pražskej dielne A. V. Lebedu, so sklápacími hlavňami, kaliber 14,5 mm, vyrobená roku 1865. Klince v pažbe označujú počet útokov. Na ľavej strane nemecký text: Od roku 1866 do 1878 som touto guľovnicou zastrelil 1055 kusov.

Pristavilo sa pri ňom dvanásťročný chlapčeka a vzrušene ho štuchlo do boku: — Pozri, takú istú pažbu so striebornými klincami mal aj Winnetou. Nie je to náhodou jeho puška?

Usmial sa. — Nie, celkom isto nie. Winnetou žil veľmi ďaleko od nás, vieš?

Hád návštevníkov sa pohol ďalej, igelitové chrániče opäť zachrastili.

— Tu zasa vidíme pôvabný novogotický nábytok, ktorý...

Zatvoril katalóg a zdvorilo počúval výklad sprievodkyne. Zaujal pri tom miesto pri obloku. Podchvilou vyzrel na nádvorie. Od parkoviska sa k hradu približovala nezreteľná postava, každým krokom sa zväčšovala a čoskoro rozoznal fotoaparát zavesený na krku oneskoreného návštevníka. Sledoval, ako vyberá z koženého puzdra skladací statív a zapichuje ho do rozmočenej pôdy. Priprenil aparát a obzeral sa ako poľovník striehnúci na korisť.

— Zatvorte, prosím, oblok, — obrátila sa sprievodkyňa na mládenca v zelenom svetri. — Nábytok musí mať konštantnú teplotu, — počúvala ho.

Mŕtvy ležal pri nedotknutej posteli. Ošarpaná drevená dlážka nedodávala smutnej udalosti primeranú dávku piety.

Umyvadlo. Stará skriňa. Kachle a pri nich polo-prázdna nádoba na uhlie. Na papierovom povraze, natiahnutom od skrine po okno, viseli ponožky. Ešte boli vlhké.

Podporučik Bušek sa poobzeral po truchlivej scéne. Nad mŕtvym sa skláňal lekár. Nenáhlil sa. Naširoko otvorené mŕtve oči a zasychajúca kalužka krvi na dlážke vydávali neklamnú svedectvo, že akákoľvek pomoc je tu už zbytočná.

Bušek vyšiel na chodbu a pristúpil k usedavonariekajúcej päťdesiatročnej žene. — Pani Nováková, ako dlho u vás býval váš podnájomník?

— Asi pol roka. Keď manžel zomrel, jedna miestnosť sa uvoľnila. Nuž som si povedala, že každá korunka sa zide...

— Kedy ste sa vrátili z nočnej smeny? Ak sa nemýlim, spomínali ste, že pracujete v telefónnej centrále.

Prikývla. Zhužvanou vreckovkou si utrela nos. — O siedmej. Mohlo byť aj o čosi viac. Trochu som sa v práci zdržala a sem na Zličov je to riadny kus cesty.

— Neplačte, tým mu už nepomôžete. Navštevoval ho niekto?

Zamietavo pokrútila hlavou: — Nevšimla som si, že by za ním niekto chodil. Iba raz podvečer si priviedol akúsi slečnu, bude to už zo dva mesiace. Hneď som si to vyprosila, kto mohol tušiť, že sa to s neborákom takto skončí?

— Kde pracoval?

— Bol závoznikom na nákladnej stanici na Žizkove. Predtým sa učil nejakému remeslu, ale neviem vám povedať akému. Veľa toho nenavravel.

— Stýkal sa s príbuznými? — neodbytné sa spytoval Bušek.

— Nikoho nemal. Bol sirota.

— Dostával sem poštu?

— Nestariem sa do súkromných vecí, — rozhorčene sa ohradila domáca, ale neznelo to presvedčivo.

Z izby vyšiel lekár. Pokrútil hlavou. — Aj keby sme boli prišli okamžite, bolo by už neskoro. Smrť nastala takmer v okamihu.

— Kedy?

— Píťva nám povle viac. Predbežne môžem ohraničiť čas medzi druhou a štvrtou hodinou.

— Čím zavraždili obeť?

— Ostrým predmetom — nožom alebo dýkou. V každom prípade použili vražedný nástroj s dlhou čepeľou, lebo vrah jediným bodnutím zasiahol osrdcovník. Ako sa volá ten mŕtvy?

— Karol Srnec. Deväťnásťročný závozník.

Vstúpil technik s napratanou taškou.

— Odtlačky? — zaujímal sa podporučik Bušek.

— Prsty nijaké, ale pri sporáku je celkom slušná stopaj. Topánky číslo štyridsaťdva s vrúbkovanou подоšvou. Trochu som sa poobzeral a mám

dojem, že zavraždený má menšiu nohu. Okrem toho som v skrini našiel dvojicu topánok s hladkou gumenou подоšvou. Urobil som snímku.

Lekár na seba upozornil zakašľaním. — Nebudem vás zdržiavať, tu vás už nepotrebujem. Pošlite mi, prosím, pitevný nález! — obrátil sa naňho podporučik Bušek.

— To je všetko, súdruh podporučik, — povedal s istým závažným lekárom. — Všimli ste si oči obeť? Chcel by som vás upozorniť na zrenice zavraždeného. Ten chlapec fetoval a riadne to predával, za to vám ručím, skôr ako to potvrdia na patológii.

Bušek prevrapene zahvízdol.

Uplakaná domáca zdvihla hlavu: — Čo robil?

— To sa vás už netýka, vážená pani, — povedal úradným tónom podporučik. — Nechali by ste nás láskavo na chvíľu samých? — Hneval sa sám na seba, že mu to nezišlo skôr na um, nemusela zbytočne načúvať. Urazená domáca zabuchla za sebou dvere a Bušek sa obrátil na technika.

— Nič také som nenašiel. V skrini dva svetre, džínsy a vo vrecku nohavíc, čo mal chlapec na sebe, peňaženka s dvadsaťkorunáčkou a potvrdenkou o strate občianskeho preukazu. To je všetko. Iba...

Papierik zhužvaný do guľôčky. Podporučik ju chcel vhodiť do igelitového vrecka medzi ostatné veci, ale zrazu si to rozmyslel. Rozbalil guľôčku a opatrne ju vyhládil. Bola to vstupenka s večerajším dátumom.

Bušek cítil, ako mu do hlavy udrela krv. Vstupenka v hodnote desiatich korún oprávňovala na vstup do Besiedky.

Zavolať majiteľku bytu. — To je celý majetok mŕtveho? Nemal tu nič okrem dvoch svetrov a nohavíc?

Na chvíľu sa zháčila. — Nedávno si zložil v pivnici kufor s knihami. Vrável, že si ich nemá kde dať, — povedala váhavo.

— Môžete nám kufor ukázať? — požiadal ju podporučik.

Po vychodených schodoch zišli do pivnice. Žena skrútila vypínač. Slepňavá žiarovka osvietila rad kamerlíkov predelených žŕdkovými priečkami. Pri treťom zastala. Zaškrípala visacia zámka. Bušek vošiel dnu. Vpravo stála polička so zhrdzaveným náradím a niekoľkými páriami obnosených topánok. Na starej vylomenej skrinke ležal objemný drevený kufor. Bušek sponoval otvoriť vrchnák. Kufor bol zamknutý. Vzal z police hrdzavý skrutkovač a hodnú chvíľu sa trápil, kým štukla zámka a uvoľnila sa.

V kufri boli uložené knihy, prevažne ilustrované publikácie o českých hradoch a zámkoch. Podporučik ich vyložil na policu.

Zrazu sa strhol. Na dne ležala starožitná pištoľ. Mohla mať sto-stopäťdesiat rokov.

To bude určite zaujímať Martina Ditricha, usúdil. Jemu predsa prideliť major prípad krádeže starých zbraní. A ktovie, či s tým nesúvisí aj vražda Karola Srnce?

Telefonát s doktorom Típkom poručika Ditricha vôbec nenadchol. Len čo sa ohlásil a chystal sa oznámiť mu, že lieky s kombináciou octanových obkladov nezabrali, lekár spustil prívál slov a požiadal ho o pomoc.

Martin sa už-úž chcel zdvorilo vyhovoriť, že momentálne nemá čas, lebo má plnú hlavu vlastného prípadu. Keď mu však neodbytný lekár oznámil, čo sa stalo, vyskočil ako strela, zabudnúť na bolesť v nohe.

Teraz sedel Martin v malej kancelárii vedúceho skladu podniku Športrekord a počúval lamentácie statného päťdesiatnika.

František Duba, zapísal si do zápisníka meno vedúceho a výrazne ho podčiarkol. Poznámky utiesene narastali.

— ... že som to nezistil dávnejšie. Na vine sú odoberatelia. Uznajte, že sklad nie je nafukovací. Všade plno tovaru a nájdú sa aj takí zákazníci, čo kadečo poobjednávajú, a po zásielku si neprídu. Často ich musíme urgovať, aby si objednaný tovar prevzali.

— Počujte, — prerušil vodopád slov Martin, — hádam by sme mali prejsť k veci. Teda presnejšie: lyžiarsky oddiel Rudej hvězdy objednal prostredníctvom Športrekordu niekoľko vysielaciek, ktoré používa pri orientácii na lyžiarskej trati, na komunikáciu trénerov s pretekármi, spojenie so štartom — jednoducho na ciele nevyhnutné vo vrcholovom športe. Spolu desať kusov, však?

— Hej. Výrobný podnik vyexpedoval zásielku v dvoch balíkoch po päť kusoch. Ráno mi volali z oddielu, že si prídu po vysielacky. Šiel som ich pripraviť do skladu a div ma neporazilo. Jeden balík chýbal. Druhý bol neporušený.

— Nik vám nestráži sklad?

Duba znechutene hodil rukou: — Prosím vás... máme síce nočného strážnika, ale je to invalid. Tu aby mal strážnik päť párov očí a nohy ako mládenec. Navyše sa v noci na Libeňskom ostrove nedovoľáte živej duše. Ohrada je chatrná, stačí do nej kopnúť a ste vnútri.

— Podozrievate niekoho?

Duba zvrátil obočie. — Nie! — vyhlásil rozhodne.

— Môžete mi ukázať dodacie listy?

Vedúci sa chvíľu prehrabával v spisoch a nakon vybral z obalu opečiatkované listiny. — Nech sa páči! Z výrobného podniku na nákladnú stanicu v Prahe, potom doprava autom k nám do skladu.

— Kto preberal zásielku?

— Ja, — previnilo zašomral vedúci. — Skladník bol na dovolenke v Bulharsku, musel som robiť všetko sám.

Martin prebehol pohľadom po dodacom liste a vložil si ho do vrecka. — Na istý čas si ho požižiam, — oznámil vedúcemu. Všimol si jeho krátkozrakú žmurkajúce oči. — Zle vidíte? — zaujímal sa.

Vedúci Duba vylovil okuliare a ukázal ich po-

ručíkoví. — Päť dioptríí... — povedal prevínlo.

— Niečo s tými vysielaczkami urobíme, — upokojil vedúceho poručík. Neušlo mu, že vedúcemu skladu sa trasú ruky.

Duba si navidomoči vydýchol.

— Zájdem sa pozrieť do skladu, — navrhol Martin.

Vedúci vybral z vrecka navštívenku a podal ju kriminalistovi: — Nech sa páči. Ak by ste ma potrebovali, som vám, prirodzene, k dispozícii.

Poručík Ditrich so záujmom prečítal vizitku a s menším záujmom si premeral vedúceho.

JUDr. František Duba, vedúci, Hradištná č. 661.

Duba si nervózne založil okuliare. — V minulosti som mal advokátsku kanceláriu. To je už dávno. Aj terazšie zamestnanie mi vynáša. Aspoň som na čerstvom vzduchu. Trochu ma hnevá srdce. Ideme?

— Hradištná ulica, kde je to? — zaujímal sa poručík.

— Nad Zlíchovom pri Prahe. Krásna vyhládka, — nachýnal sa akademicky vzdelaný vedúci skladu.

Boli už takmer pri vchode do dreveného skladu, keď z kancelárie vybehla úradníčka a na piné hrdlo volala za nimi:

— Telefón... pre vás, súdruh!

20

Podporučík Bušek položil pred Martina dokrčenú vstupenku.

Obaja sa pred chvíľou vrátili z prehliadky miesta činu.

Poručík Ditrich nezistil nijaké nové skutočnosti.

Ako sa dostal vrah do bytu? uvažoval poručík. Zámka je neporušená, oblok znútra zatvorený, vonku nijaké odtlačky. Mal azda kľúče? Ak mal, ako ich získal?

Vstúpil podporučík Ulrich. — Tak, už máme pitevnú správu. Šlo to bleskove. — Položil na stôl spis.

Bušek so záujmom nazrel do správy. — Lekár mal pravdu, obeť bola dopovaná fenmetrazínom a štipkou LSD.

Ditrich pokrútil hlavou. — Zavraždili ho asi o pol tretej ráno. Tolerancia plus mínus hodina. Potvrďuje to posmrtná stuhnutosť, ako aj ďalšie znaky. Obsah žalúdka: zemiakový šalát a ryba. Asi treska. Smrť nastala bezprostredne po bodnutí ostrým predmetom s dlhou čepeľou. Mohol to byť nôž, dýka alebo čosi podobné. Stav nervových buniek nezvratne dokazuje, že zavraždený užíval drogy pravidelne a dlhší čas. Najmenej rok.

Ditrich odložil pitevný nález. — Pripusťme, že páchatel nevníkol do bytu kľúčovou dierkou. To značí, že Srnec musel vraha poznať. Ponúkajú sa nám teda dve možnosti.

— Buď prišli spolu, alebo Srnec vrahovi bez obáv otvoril, — doplnil ho Ulrich.

21

Nový nemocničný pavilón z betónu a modrastého skla sa výrazne črtal medzi sivými blokmi.

Vrátnik pri vchode do nemocničného objektu zazerá zo svojej kutice na prichádzajúce auto a neprejavoval najmenšiu ohotu zdvihnúť závoru. Somral na pohodlných návštevníkov, ktorým sa ťaží prejsť pár metrov od parkoviska. Šofér vystrčil hlavu z okienka. Pohľad na uniformovaného príslušníka vrátnika ihneď zaktivizoval. Rýchle a ochotne stlačil tlačidlo a závera sa pomaly začala dvíhať.

Auto zamierilo k novému pavilónu. Vystúpil z neho poručík Ditrich. Urobil zopár krokov a s úľavou si uvedomil, že noha ho prestala na chvíľu trápiť. Otvoril dvere na psychiatrické oddelenie a preukázal sa služobným preukazom. Potom sa vyviezol výťahom na tretie poschodie.

O chvíľu sedel v inšpekčnej izbe s doktorom Alojzom Senefelderom. Vďačne prijal ponúknutú kávu.

— Cukor? — spýtal sa príjemným barytónom lekár. Sebe vhodil do šálky tabletku cukerinu.

— Dve kocky, — poprosil Martin.

— Diabetis, — usmial sa lekár a nervózne miešal, podľa Martinovho názoru celkom zbytočne, mikroskopickú tabletku. — Navyše som prechladol, človek aby aj v lete nosil teplý kabát.

Zdalo sa, že nepreháňa, lebo na vešiaku visel teplý flaušový kabát.

— No prosím, pýtajte sa, — vyzval poručíka. — Myslím, že nemáte nazvyš času...

Martin odpil z kávy a prešiel k veci: — Prekvapilo ma, že nie je na záchytke.

— Zavše sa to stáva, poslali nám ho sem ráno. — Lekár siahol po obale s nápisom Miloš Žulda a štíhlymi prstami začal bubnovat na doskách. — S opitosťou to nebolo také zlé. Krvná skúška ukázala 1,34 promile alkoholu v krvi. V nemocnici U Apolinára však zistili čosi iné...

— Čo také?

— Hysterické stigmy.

— Mohli by ste mi vysvetliť, ako sa prejavujú?

— Hysterici sú sugestibilní osobitým, špecifickým spôsobom. Liečia sa ťažko. Sú to skôr vďačné typy pre takzvaných zázračných lekárov. Často sa pokúšajú o fingované samovraždy, predstierajú záchvaty spojené s kŕčmi, prudko pri nich dýchajú a stonajú. Trpia pocitmi úzkosti, strachu a v noci často volajú lekára. Majú živú predstavivosť podobnú halucinácii, trpia víziami príšerných postáv — starcov či starien, divých žien a podobne. Liečil som už aj hysterika, ktorého ustavične prenasledovala predstava vlastného pohrebu.

— Zaujímavé, — čudoval sa poručík, — no konkrétne náš, chceme povedať, váš pacient?

Lekár sa zachmúril. — Rojčivé klamstvo. Takisto symptóm hystérie. Táto vlastnosť neraz vedie k neuveriteľným, nadprirodzeným, detektívnym, ba aj špionážnym historikám.

— Čože? — poručík sa nechápavo usmial.

— Nemusíte sa obávať. Chceme vám iba spomenúť prípad našej pacientky. Tvrdila, že ju prenasleduje

diverzant, ukladá jej vraj rozličné úlohy, a keď ich odmieta splniť, dodriape jej celú tvár. Vraj preto, že má známosť s istým plukovníkom. Plukovník, samozrejme, nejestvoval. Musel som však jej výmysly hlásiť a zdržoval som bezpečnosť aj seba od práce.

— Kto prenasleduje Miloša Žuldu?

— Nikto. Simuluje kŕče, zrýchlené dýchanie, vykrúca končatiny, myká hlavou, a pritom je celkom triezvy.

— Aj v jeho prípade možno hovoriť o hysterikom symptóme?

— Ide o evidentné hysterické príznaky takzvaného funkčného plusu, súdruh poručík. V prípade tohto chlapca priam vzorové. Istý čas si ho tu necháme. Hoci, medzi nami, hysterická psychopatia je skôr vrodený stav, a nie choroba. V podstate možno hovoriť o zmene mozgových funkcií.

— Musím s ním hovoriť, — naliehal poručík.

Lekár pokrčil plecami. — Obávam sa, že to nebude také jednoduché. — Pozrel na hodinky. — Povolí vám na rozhovor päť minút, dúfam, že ma chápate.

Martin Ditrich náhlivo dopil kávu a zdvihol sa.

Doktor Senefelder ho viedol dlhou chodbou na oddelenie. Pacient ležal v izbe sám. Len čo zazrel návštevníka, začal neprírodzene krútiť hlavou. Lekár k nemu rýchlo pristúpil a jemne ho uchopil za zápästie. — Pulz sa utišil, — povedal po chvíli. — Prosím, — kývol kriminalistovi a vyšiel na chodbu.

— Ako sa voláš? — spýtal sa poručík prívetivo.

— Veď to viete!

— Bolí ťa niečo?

— Všetko sa so mnou krúti.

— Tvoj kamarát je mŕtvý.

— Ktorý? — skríkol pacient.

— Karol Srnec. Ten, ktorého si chcel zabiť v Bešedke.

Mládenec sa pustil do hysterického trhavého smiechu a zvíjal sa, ani čo by ležal na žeravých uhlíkoch. — To je teda dobré... a dlhuje mi prachy...

— Za čo?

— Požičal som mu, no...

— V občianskom preukaze máš uvedené, že si študent, ale z výtvarnej ťa vyhodili. Nedoštudoval si? Prečo?

— Dajte mi pokoj!

— Čo vieš o starých zbraniach?

— Nič. Čo by som mal vedieť?

— Vravaj si, že Srnec je fetiak. Ako si na to prišiel?

— Chvastal sa. A čo má byť? Ja sa predsa koksom nenapchávam!

— Kto je doktor?

— Aký doktor?

— Doktor mu dá, reval si na celú ulicu. Tak ako?

Mládenec sa posadil a laktami sa oprel o vanúš. — Fetiakov predsa kurírujú doktori. Alebo si myslíte, že niekto iný? — Hrudník sa mu začal otriasať záchvatom neprírodzeného smiechu.

Dvere sa rázne otvorili a zjavil sa v nich doktor Senefelder. Po tvári mu preletela chmára. — To by azda stačilo, — povedal nekompromisne.

Ditrich bez slova vyšiel na chodbu. Z izby ho sprevádzal hysterický smiech pacienta. O chvíľu vyšiel aj lekár.

— Prepáčte, no videli ste.

— Kedy sa s ním budem môcť dlhšie pohovárať? — zaujímal sa poručík.

— Najskôr o také dva dni. V opačnom prípade za jeho zdravotný stav neručím. Ak by vás zaujímalo, ako sa má, môžete ma zavolať hoci aj domov. — Vybral z horného vrecka pláštka kartičku a načarbal na ňu telefónne číslo. Začínalo sa trojkou.

— Ako vidím, sme susedia, — poznamenal Martin, — aj vy bývate na Petřínách?

— Hej. Vo vilovej štvrti.

— Poznám to tam. Máte stade krásny výhľad na mesto.

Lekár s úsmevom prikývol. Z vrecka na plášti mu vytŕčala akási škatuľka a poručík ju ihneď zaregistroval. Doktorovi Senefelderovi neušiel jeho pohľad a ľahostajne poznamenal:

— Vysielacka. Neoceniteľná pomôcka v moderných nemocniciach. V naliehavých prípadoch netreba obháňat personál zbytočným behaním či telefonátmi. Telefóny, aj tak v jednom kuse nefungujú.

— Dá sa na vysielacku spoľahnúť v každom prípade? — zaujímal sa Martin.

— Stopercentne.

Poručík Ditrich sa rozlúčil. Šofér ho čakal. Keď nastúpil do auta, zhlboka sa nadýchol.

— Viete, kde pracuje moja manželka?

Šofér prikývol a auto sa pomaly rozbehlo k východu.

22

Martin Ditrich privrel oči. Bol unavený ako po vyčerpávajúcich pretekoch, ktorým predchádzali úmorné a nekonečné kilometre.

— Dočerta! — zahrešil, až sa šofér obzrel.

— Stalo sa vám niečo? — zaujímal sa.

— Nič sa nestalo, všetko je v poriadku.

— Netrápte sa pre nohu. Veď vám ju dajú do poriadku a ešte pred olympiádou vám prídem zafandíť na Strahov.

Martin mlčal. Starožitnú zbraň z kufra zavraždeného odhadil na slušnú sumu. Zjavne šlo o cenný kus. Škoda, že na nej našli len odtlačky Karola Srnca. Pridraho zaplatil za dôveru nočnému návštevníkovi a klámnému čaru omamných práškov. Fenmetrazín sa dá ešte ako-tak zadovážiť, ale ako sa dostal k droge LSD? Prípad, čo má poručík rozuzliť, je oproti predchádzajúcemu oveľa zamatanejší.

Stačilo nazrieť do zoznamu ukradnutých zbraní z predchádzajúcich krádeží a ihneď zistil, že pištoľ pochádza z hoľnskej zbierky. Unikátna ukážka puškárskeho majstrovstva Mateja Nowotného z Li-

toměřic, cenný zberateľský kus a exemplár zo slávnej dielne pracujúcej v Čechách do roku 1837. Buškov odhad bol vcelku správny. Písmeno g na hlavni dokazuje, že zbraň je z párovej súpravy — cestovnej alebo jazdeckej. Dĺžka zbrane tridsaťšesť centimetrov. Bohatá výzdoba nasvedčuje, že ju vyrobili na objednávku pre niektorého zámožného dôstojníka. Hypotézu odborníkov potvrdzuje aj hladký vnútrašok hlavne bez drážky a kaliber 16,1 mm, takmer zhodný s predpísanými armádnymi zbraňami z toho obdobia. Prvotriedny kus, ohodnotil pištoľ technik z laboratória, a ten už videl slušný počet zbraní.

Pamiatkári pri telefonickú správu o nájdení pištoľi jasali. Poručík však schladil ich nadšenie.

— Kedy nám ju vrátite? Ešte nie? Môžeme sa na ňu aspoň pozrieť? Nie? No to je škoda...

Ani čo by našli stratené, dávno oplakané dieťa.

— A zlodēja ste už chytili? — zaujímali sa neodbytné.

— Lutujem, zatiaľ nie.

Auto prudko zabrzdilo. Martin sa strhol. Zastali pred budovou redakcie Hlasu.

Dana Ditrichová zdvihla pohľad od četkárskych ďalekopisov.

— Žiješ? — privítala Martina obligátnou otázkou.

— Pokiaľ viem, zbraňami zo zámožných zbierok sa vraždiť nedá, — upokojil ju. — To predsa vie každý zberateľský začiatočník.

— Lenže ja zbrane nezberám, ani ich nekradnem a okrem toho nemám čas. Musím narychlo pripraviť správu na tretiu stranu o bezpečnosti cestnej premávky.

— Chcel som ťa iba pozdraviť a ukázať sa ti, že skutočne žijem, — usmial sa Martin. — Je tu Žulda?

— Chceš si s ním zahrať partiu šachu? Pred chvíľou tu lúštil akúsi indickú obranu alebo čosi podobné.

— Tak teda letím. Nevieš náhodou, či má syna?

— Ahoj. A nezabudni na večeru, v rúre sa ti suší kurča, — neodpustila si štipľavú poznámku. — Hej, má syna, — dodala roztržito.

Žulda sedel pri šachovom stolíku. Materiál na stranu večerného vydania pred chvíľou poslal do tlačiarne. Kým pripraví sadzbu na zalomenie, môže si hodnú chvíľu voľkať. Čakal, kým sa ohlásí metér, aby zišiel dolu dozrieť na dokončenie čísla.

— Nad čím dumáte? — prihovril sa mu Martin.

— Riešim Reshevského z roku 1935. Partiu s Alechinom. Bránil sa indickou... Hľadám iný spôsob. Martin sa bez vyzvania usadil oproti Žuldovi a chvíľu sústredene pozoroval figúrky.

— Ktorými ťaháte?

— Bielymi.

Martin potiahol kráľovským pešiakom. — Čo poviete na toto?

— Somarina. Nepoznáte nič lepšie? — zašomral Žulda.

— Poznám, — zahlásil Martin ľadovým hlasom.

— Čo by ste mi vedeli povedať o svojom synovi? Kedy ste ho videli naposledy?

Žulda prekvapene vypleštil oči. — Neviete, že mi žena ušla a syna si vzala k sebe? — povedal ostro, akoby ho každé slovo nevýslovne bolelo.

Poručík pokrútil hlavou.

— Syna vídam iba občas. Odcudzil sa. Hej, tak dajako to bude. Naposledy sme sa stretli, keď mal narodeniny. Kúpil som mu magnetofón. Zavolať som mu, aby si poň prišiel.

— Čo robí?

— Ak je to služobná otázka, potom ste si už iste zistili, že študuje výtvarníctvo. Kým študuje, posielam vyživovací príspevok bývalej žene.

Poručík sa nadýchol. Nedá sa nič robiť, musí s pravdou von. — Viete o tom, že trpel hysterickými stigmami?

— Zavšde býval zlostný ako každý dospievajúci chlapec. Prečo sa o to zaujímame? Azda by ste sa mali spýtať jeho...

— Už sa stalo, — priznal sa Martin. — Ale nie som o nič múdrejší ako predtým.

Žulda sa zatváril nechápavo.

— Počuli ste niekedy meno Karol Srnec?

— Nie.

— Mai váš syn dosť peňazí?

— Už som vám vravel, že prispievam na jeho výchovu. Hoci, musím sa priznať, že ma za ten magnetofón div nevysmial. Vraj je to štandardný typ, mohol by si kúpiť kvalitnejší, lebo popri štúdiu slušne zarába. — Žulda sa trpkou usmial.

— Nevideli ste ho niekedy v spoločnosti asi devätnásťročného dievčata? Volajú ju Majka.

Pokrútil hlavou. — Čo sa vlastne stalo synovi? — zaujímal sa.

Ditrich mu šetrne oznámil všetko, čo pokladal za vhodné, a položil mu poslednú otázku:

— Zaujímá sa váš syn o staré zbrane?

— Kdeže! Baví ho len kreslenie. Rád navštevoval hradu a maľoval ich. Ale zbrane?

Poručík zvrátil obočie. — To by bolo všetko. Dobrú noc.

Žulda klesol k šachovému stolíku ako podfatý, hoci mu Martin synove podstatné prehrešky zatajil. Nevedel, že má vybižaného synáčka, ktorého pre lajdáctvo vylúčili zo štúdií, a že bol medzi poslednými, čo videli Karola Srncu pred smrťou.

Vlastne predposledný. Posledný bol vrah. Syn redaktora Žuldu nemohol byť páchatelom, lebo v kritickom čase sa zmietať v hysterickom záchvate na záchytke.

Ditrich bol už na konci úzkej chodby, keď ho dobehol udýchany Žulda.

— Počujte, na čosi som si predsa len spomenul, ak vám to pomôže. Chlapec bol načisto posadnutý muzikou. Tým moderným humbugom, veď to poznáte... elektrina a šnúry a vyrevané hlasivky.

— A keď elektráreň vypne prúd, je po kultúre, — dodal Martin.

Žulda hodil rukou. Zlostilo ho aj prekvapovalo, že chlapec — študent výtvarníctva — nemá ušľachtilejšie záujmy.

— Nesmierne obdivoval akúsi skupinu. Vikomti či Kontesy, alebo čosi podobné...

Chlapi sa brodili biatom a boli zašpliechaní ako cyklisti po štyroch kolách jazdy na mokrej škvare plochej dráhy. Podporučík Ulrich hľadel na obrovské priestranstvo. Križoval ho nepretržitý prúd nákladných áut rozstrekujúcich kaluže vody.

Z rampy k nemu doliehalo hlásenie vykladacích čiat. Nosiči vynášali z posledného vagóna náklad objemných debien určených Strojimportu.

Čoskoro sa im skončí smena a chlapi sa rozídu do umyvární. Ulrich sa po krátkej úvahe pustil k úzkemu, bokom ležiacemu domcu. Už z diaľky si prečítal nad vchodom nápadný nápis *Doprava*. Vošiel donútra, povzbudivo sa usmial na dievča v improvizovanom sekreteriáte a zamieril do kancelárie s označením *Vedúci*.

Chlap v pracovnom plášti sa netváril nadšene. Návšteva uniformovaného príslušníka na konci pracovného času neveštala nič dobré.

— Už ma informovali, súdruh, — usiloval sa vyčaríť prívetivý úsmev. — Nech sa páči, — ponúkol Ulrichovi miesto. Ukázal na postaršieho valibuka: — Toto je Louda, jazdieval s ním. Zavolať som ho, aby ste zbytočne nestrácali čas, — zdôraznil.

Podporučík si pripravil zápisník a obrátil sa na vedúceho: — Ako dlho pracoval u vás Srnec?

— Dva roky. Predtým sa učil za pokrývača, ale zdupkalo od remesla. Prijali sme ho, lebo máme nedostatok pracovných síl. Navštevoval závodnú školu práce, absolvoval niekoľko kurzov, získal vodičský preukaz, ale na ďalšie vzdelávanie nemal sto chuti. Dnes si mladí ľudia vôbec nevážia vymoženosti, ktoré im poskytujeme. To za našich čias...

Ulrich ho prerušil: — Vynechával niekedy smeny? — Ani by som nepovedal. Ako nekvalifikovaná sila zarábal Srnec dosť mizerne.

— Jazdieval aj v noci?

— Nie. Pracoval iba v dennej smene. Prosil ma, aby som ho nedával na nočné, vraj má veľa učenia. Požiadal som ho len raz, aby zaskočil za chorého závozníka. Museli sme súrne expedovať zeleninu do zahraničia. Odmietol. Spomínam si, že v ten deň si vyžobral voľno už o jedenástej hodine, vraj si musí čosi súrne vybaviť.

— Bolo to vo štvrtok, pamätám sa na to, lebo som musel ísť k zubárovi. Škrela ma, že musím ťahať za dvoch, — zamiešal sa do rozhovoru šofér.

Ulrich sa naňho obrátil s istou nádejou: — Neviete náhodou, s kým sa stýkal?

— To veru neviem, — znela strohá odpoveď.

— Chodieval za ním niekto do podniku?

Šofér zmraštil čelo, akoby úporne premýšľal. — Nepamätám sa na nikoho, — vyhlásil po chvíli.

— Aké mal záľuby? Myslím, v mimopracovnom čase. Nezhovárali ste sa o tom? — pomáhal podporučík šoférovi. Začal pochybovať, že sa mu podarí vytiahnuť z tejto zadubenej hory mäsa čo len slovo.

— Prachy, — zasmial sa. — Jednotaj rojčil

o tom, že si raz kúpi fáro a hausbót na Slapoch. Potom mu vraj budú baby papkať z ruky.

— Teda preto sa pamätáte na deň, keď odmietol jazdiť?

— Hej. Ale že by sa bol Karol o niečo extra zaujímal, to by som nepovedal. Viem len to, že chodieval počúvať tú uvrieskanú muziku. Páčila sa mu akási speváčka, nespomínam si, ako sa volala. V živote som také meno nepočul. Rozprával o nej dosť často.

— Nevolala sa náhodou Majka?

— Možno. Počkajte... to je ono, Majka. Vravieval: „To je kus, musí byť moja!“ Vtedy si dokonca pískaval. Inak to bol tichý chlapec.

— Nespomínal, či má dajakého nepriateľa? — nadštrkol Ulrich.

Vedúci aj šofér sa zatváрили odmietavo. — U nás? Žeby sa niekto hrabal na jeho miesto? Kto by sa dnes ulakomil na miesto závozníka?! — Šofér sa uchechtol a prešiel si dlaňou po hlave.

— Skutočne si na nič nespomínate? — zaujímal sa Ulrich pred odchodom.

Vedúci nenápadne postkoval kriminalistu ku dverám. Dával mu tým jasne najavo, že nadčasové hodiny nepatria k jeho koníčkum.

— To je všetko, čo viem o Karolovi Srncovi.

Aj šofér sa hrmotne zdvihol a rozvážne povedal: — Na niečo som si predsa len spomenul. Možno je to bezvýznamné, no raz za ním prišiel starší človek. Myslel som si, že je to jeho otec. Prekvapilo ma to, lebo vravieval, že nikoho nemá. Priviezol sa na simke a dlho sa zhovárali. Pamätám sa na to, lebo bolo treba rýchlo naložiť tovar na poslednú jazdu, a Karol sa bavil s chlapíkom pri bráne.

— Ako vyzeral?

— Na to akosi nemám pamäť. Starší. Vyše päťdesiatročný. Klobúk, okuliare, vyhrnutý golier. Nevie, čo by som na ňom ešte mal vidieť, veď nemám röntgenové oči.

— To je všetko? — podporučík nevládal utajiť sklamanie.

— Ak vám to pomôže, mal oblečený svetlý flaušový kabát. Keď odišiel, sfúkol som Karola, že si takto zarobí akurát na slanú vodu. Bezočivo sa mi vysmial do ksichtu a povedal mi, že sa za pár korún nestrhá. Človek vraj musí mať v hlave, aby prišiel k prachom, a že má ešte tohto roku pozve do svojho hausbótu.

— Čo ste mu na to povedali?

— Že je cvok a či mu náhodou nešibe. Odsekol mi, že triafam vedľa, preto som radšej čušal. Keby som bol čo len tušíl, čo ho čaká...

Valibuk sa v okamihu zmenil na dobráčiska a rozpačito si škriabal plešinu.

— Kedy to bolo? — zaujímal sa Ulrich. — Je to veľmi dôležité.

— Presne na deň to neviem, ale niekedy na jeseň. Možno koncom novembra, práve sme nakladali tovar na vianočný trh.

Podporučík podal šoférovi ruku. Priateľsky sa na seba zazubili. Vyšiel na dvor a rozmýšľal, ako obísť blato, aby sa bez úhony dostal na ulicu.

Bolo iba päť hodín, uprostred leta, ale na ceste sa už začali rozsvetľovať prvé svetlá reflektorov. V žltých šnúrach lúčov dopadajúcich na vozovku sa mihotali nitky dažďa.

24

Referent obvodného kultúrneho strediska, čo mal na starosti hudobné skupiny populárneho žánru, sa spočiatku nazdával, že sa návštevník uchádza o dotazník na kvalifikačné skúšky.

Poručík Ditrich ho čoskoro vyviedol z omylu. Preukázal sa služobným preukazom a prívetиво sa usmial, akoby chcel demonštrovať, že aj kriminálnu službu môže sprevádzať pohoda a dobrá nálada.

— Vy ste ten atlét? — neveriacky prečítal referent meno na preukaze a dôkladne si premeral návštevníka. — Videl som vás zopár ráz v televízii. Poznám aj vašu fotografiu z novin. Chcete to azda pre zmenu skúsiť s kumštom?

— Máte zaevidovanú skupinu Vikomti? — prešiel Martin k veci. — Nemusíte sa obávať, že chcem vstúpiť do ich radov.

Referent sa pobavene usmial: — Ani by som vám to neradil.

— Prečo?

— Nijakých Vikomtov totiž v evidencii nemáme. Okamih...

Sklonil sa nad kartotékou zaberajúcou takmer polovicu stola a zručne v nej preberal prstami ako bankový úradník pri preratúvaní výplaty. O pár sekúnd vylovil kartičku.

— Prosím, tu je to. Dúfam, že vás zaujímajú Žltí vikomti. Štvorčlenná skupina založená roku 1975, dve gitary, bicie, elektrofonický organ. Plus spevák. Súhlasí?

Čo mal poručík Ditrich odpovedať? Vari vie, či to súhlasí? V živote nevidel Vikomtov — normálnych, ani s akýmkoľvek farebným odtieňom.

— Peter Vorel... basgitara... mal by vystupovať so skupinou, — prehodil naverímboha.

— Áno, súhlasí. — Referent bol navidomoči spokojný. — Pravda, okrem istej maličkosti súdruh... súdruh, — pohľadom blúdil po Ditrichových pleciach, hľadajúc príslušné náplecníky.

— Poručík, — doplnil ho Martin.

— Vraveli ste, že vystupuje? Ale to je omyl!

— Ako to?

— Presnejšie by bolo: vystupoval. Skupina totiž neexistuje a dúfam, že už nikdy nebude. Žltých vikomtov ako profesionálnu skupinu sme totiž zrušili, — povedal referent so zjavným uspokojením.

— Prečo?

— Po prvé, na kvalifikačných skúškach prepadli. Po druhé, nedodržiavali požadovaný a schválený repertoár. Naše kontrolné orgány viac ráz zistili, že ich produkcia súvisí s umením ako ťava s Antarktidou, súdruh poručík. Nenachádzam odvahu vysloviť texty ich piesní ani pred vami. Napokon, pozrite sa, — vybral z kartotéky objemný obal a podal ho poručíkovi.

Martin zbežne nazrel do spisov. Keby som mal

dospievajúceho potomka, kultúrny program tohto typu by som mu rázne vytíkol z hlavy, usúdil po prečítaní prvých riadkov.

— Kedy ste zrušili skupinu?

— Pred štyrmi mesiacmi.

Takže vystúpenie v Hořine sa konalo načierno. Preto už len Vikomti bez prívlastku Žltí.

Martin si vypísal z kartotéčného lístka mená členov skupiny. Okrem mena Peter Vorel mu nič nevpravili. Karmil Jánsky, Václav Lahoda a Emil Bízek. Vedúci skupiny a zároveň hráč na bicích bol chlapík s nezvyčajným rodným menom Karmil. Spevák sa volala Mária Klinecká.

— Nevolajú ju náhodou Majka?

— Hej, — prisvedčil referent. — Dokonca ju tak uvádzali na plagátoch.

Martin si poznamenal aj adresy a zaujímal sa? — Neviete náhodou, čo robia teraz?

— To nás už nezaujíma. Nie sme za skupinu zodpovední, raz navždy sme s nimi skoncovali.

— Viete o tom, že vystupujú načierno mimo Prahy? — Martin pozorne skúmal referentovu tvár, akoby z nej chcel vyčítať, ako zareaguje na jeho slová.

— No dovoľte, — ohradil sa referent. — To by teraz mala byť hádam vaša starosť. Podniky bez povolenia, obohacovanie, podvody...

Tvář mu očervenela nepredstieraným rozhorčením.

— Vďaka za radu, — povedal Martin ostrejšie, ako mal v úmysle. — Na vystúpenie v Hořine ste im dali súhlas? — Pre orientáciu uviedol dátum.

— Boli to dva koncerty, — spresnil.

Referent sa ohradil, že o Hořine nevie nič.

Martin si vyžiadal kartotéčny lístok a kópiu výnosu o zrušení skupiny. O texty obskúrnych piesní neprejavil záujem.

Zberal sa na odchod. Pri stúpení na zranenú nohu zaošľkal od bolesti.

— Kedy máte najbližšie preteky? — prejavil referent športový záujem. Zjavne sa mu uľavilo, že sa nepríjemný služobný rozhovor skončil.

— Nie som vo forme, — odvetil poručík a mal hmlistý dojem, že sa to netýka iba pretekárskej činnosti.

Zároveň mu zišlo na um, že v minulosti dosiahol najlepšie výkony práve vtedy, keď mal o svojej kondícii pomerne mizernú mienku.

25

Poručík Ditrich sa zastavil oproti v kaviarni na kapucínsku kávu. Obľúbil si ju počas zájazdu v Taliansku. Blízko veľkolepého rímskeho amfiteátra vo Verone, kde toho večera vystupovala La Scala s inscenáciou Aídy pred tristoštyri divákmi, zaberol na malom štadióne stovku za 10,5 a len o prsia zostal za slávnym Menneom. V hotelovej kaviarni zahnal únavu výbornou kapucínskou kávou so štipkou škoricice a kakaom. Šľahačku si odriekol.

— Kapucína so šľahačkou? — vrátil ho čašník do prítomnosti.

— Vďaka, bez.

Na barovom pulte stál telefón a pri ňom lepenková škatuľka na koruny. Martin vhodil mincu a spamätí vykrútil štvormiestne číslo. Požiadal, aby ho spojili s podporučíkom Ulrichom.

— Bol si na stanici?

Chvíľu počúval Ulrichov referát. — Dobré. Ešte sa zastavím. Počkaj ma. Alebo... vieš čo, choď sa pozrieť na dve adresy.

Vylovil z vrečka husto popísanú kartičku z kultúrneho strediska.

— Poznačil si si to? Je to blízko Lachtanu. Stretneme sa až tam. Keby ma niečo zdržalo, počkaj na mňa.

Pariaca sa káva zaváňala škoricou a lákala na nečinné vyseďavanie. Martin odolal a rázne vykrútil číslo hudobnej školy.

— Áno, ešte je tu, — oznamoval hlas na druhom konci linky. — Vyučuje sa do siedmej. Do videnia.

V aparáte šľuklo. Martin zasunul kartičku do vrečka, vrátil sa k stolu a s chuťou sa pustil do kávy.

— Prosíte si aj zákusok? — dobieďzal čašník.

Odmietol. Musí si udržať váhu. S tréningom je na istý čas koniec. Típek by ho za každý dekagram navyše preháňal do sauny.

Zaplatil.

Kráčal pomaly, trochu meravo. Ťažkosti pripisoval únave, navrával si, že noha je už v poriadku, bolí čoraz menej.

Vošiel do priechodu. Na okamih zaváhal, ktoré z dvoch schodísk má použiť.

Napokon vykročil smerom, odkiaľ sa niesli akordy klavíra a hlas nevelmi lahodiaci sluchu.

Dlhá chodba, kamenná dlážka, renesančné obloky, vysoké povaly. Prešiel k tretím dverám zľava a zazrel na nich vizitku s menom profesora Kvída Hollera.

V salóniku, čo v chladnom letnom počasí pripomínal dobre fungujúcu chladničku, sedel za klavírom starší muž s rednúcimi prešedivými vlasmi. Okuliare s kosteným rámom mu poskakovali na nose v rytme hudby. Cez silné sklá okuliarov bolo vidieť, ako nespokojne, ba priam trpiteľsky priviera oči pri každom falošnom tóne mučeného žiaka.

Adept spevu sa moril s áriou z Figara. Mládenec mohol mať sotva osemnásť rokov.

— Si nízko, synak, — zahrnel učiteľ spevu zvučným barytónom. — Vravím ti to dnes vari po stý raz. Pre dnešok dost!

Profesor naďalej preberal klávesmi. — Prosím? — spýtavo zdvihol obočie.

Operný adept skormútené zbalil noty, zašomral pozdrav a zamieril k dverám.

— Už končím. Poslali vás za mnou? — zaujímal sa profesor a neprestal pri tom preludovať akýsi clivý motív.

— Nie... totiž áno, — Martin vybral z vrečka kartičku a pristúpil ku klavíru. — Počul som, že doučujete niektorých členov hudobných skupín, čo patria pod oblasť kultúrneho strediska.

— O čo máte záujem? Spev? Klavír? Vyučujem aj teóriu. Dost ľudí z vašej brandže nepozná ani noty, — uskrnul sa profesor s netajeným pohrdaním a z preludovania prešiel na prvé taktý. Zaznel Čajkovského Klavírny koncert b-moll, ktorý bol Martinovi osudný. Na Pražskej jari ho predniesol Emil Gilels a vtedy sedel na koncerte po boku pôvabnej čiernovlásky. Cez prestávku jej kúpil maličkovku a dozvedel sa, že sa volá Dana a je novinárkou.

— Ako sa to vezme... — odpovedal poručík na profesorovu otázku a usúdil, že je načase, aby sa predstavil. Ukázal mu služobný odznak. Klavír zaburčal dunivým akordom.

— Čím môžem poslúžiť? — spýtal sa pedagóg bez najmenšieho vzrušenia.

Kriminalista sa zdvorilo usmial: — Pozrite sa, prosím, na poznámku pri mene vedúceho skupiny na evidenčnej karte. Kultúrne stredisko odporúča, aby si v hudobnej škole doplnil vedomosti z harmónie a skladby. Neskôr bola dodatočne vpísaná strohá poznámka: Spevákka — hlasové cvičenie takisto. V škole niekto doplnil: prof. Holler. Skupina mala názov Žltí vikomti.

Profesor prikývol: — Áno, spomínam si. Vela toho nevedeli, ale nechýbal im elán. V kumšte však nestačí len chcieť... Pracovníci zo strediska ma požiadali, aby som na nich dohliadol po odbornej stránke, no bolo to zbytočné.

— Bola spevákka Mária Klinecká štíhla čiernovlásky? — zaujímal sa Ditrich. — Hľadám ju a vedúceho skupiny. Rád by som sa o nich niečo dozvedel ešte predtým, ako im ponúknem dialóg.

— Vyviedli niečo?

— Hrali načierno. Stredisko zrušilo skupinu už pred niekoľkými mesiacmi, — vysvetľoval poručík. — Inak nemáme proti nim nič.

— Ale čo? — začudoval sa profesor. Chvíľu mlčal a potom začal hrať Musorgského Obrázky z výstavy. Martin so záujmom sledoval jeho štíhle prsty. Na ľavej ruke zazrel prsteň s čiernym onyxovým kameňom.

— Bol som si zo tri razy pozrieť ich koncerty. Prírodné, legálne. Ani ma neprekvapuje, že stredisko prešla trpezlivosť. Trápil som sa s nimi celkom zbytočne. Škoda času aj energie.

— Ako dlho k vám chodili na hodiny?

— Mesiac alebo šesť týždňov.

— Spoločne?

— Každý osobitne a v iný deň. Prečo?

— Potom ste sa s nimi už nestretli?

Profesor sa zamyslel. — Ale hej. Asi pred mesiacom som stretol toho... akože sa volal... také komické meno...

— Karmil? — pomáhal mu poručík. Ani Kvídovia sa neponevierajú na každom rohu, pomyslel si ironicky a spresnil meno: — Karmil Jánsky.

— Pravdaže. Stretli sme sa na Václavskom námestí. Prehodili sme len pár slov, lebo som sa ponáhľal. Vravil, že dáva dokopy novú skupinu, ale musí čakať na jesenné kvalifikačné skúšky.

— Nezmienil sa, z čoho žije?

— Pracuje vraj niekde ako vrátnik. V akomsi nočnom podniku. Pozýval ma, aby som sa prišiel na nich pozrieť. Beseda, alebo tak akosi...

— Besiedka? — vystrelil Ditrich otázku. Profesor prikývol.

Poručík sa pokúsil zbežne opísať pokladníka Besiedky, od ktorého včera večer získal za tridsať korún dve vstupenky.

Pedagóg prisvedčil: — Mohol by to byť on. Hráte na klavíri? — spýtal sa nečakane.

— Viem tak nanajvýš jednou rukou vybrnkať dať jakú základnú melódiu. V útlej mladosti som sa horko-ťažko dopracoval k piatej lekcii Beyerovky, — priznal sa Martin.

— Škoda, máte krásne dlhé prsty, dobre by sa s vami pracovalo, — povedal starý pán uznanlivo.

Martin sa poďakoval za kompliment a vložil kartičky do vrečka na bunde. — Nebudem vás okrádať o drahocenný čas, pán profesor. Dakujem za informácie.

Profesor sa prívetivo usmial: — Niet za čo, som rád, že som vám mohol poslúžiť.

26

Starostlivá ruka zaznačila na druhej strane kartičného lístka všetky produkcie zaniknutej skupiny s bombastickým názvom Žltí vikomti. Poručík Ditricha zaujímalo najmä posledné obdobie ich činnosti. Krádeže na zámkoch a v pamiatkových objektoch sa začali až po zrušení skupiny, to však neznamenal, že čítanie záznamov musí byť nezáujímavou a zbytočnou prácou.

Hořín v záznamoch nefiguroval. Nenašiel v nich ani Lenštejn. Ani Peštice. Ani Mlýnec. Ale vyskytla sa v nich galéria v Hrádku. Poručíkova hlava rátała s presnosťou kalkulačky. Pred pol druhu rokom zmizla z Hrádku cenná Schifterova bambitka. Práca zo sedemnásteho storočia. Damasková hlaveň vykladaná striebrom. Ležala takmer zabudnutá v depozitári, stratu objavili až po dlhšom čase a pátranie po nej bolo bezvýsledné. Nečakane sa však zjavil na scéne vreckár Dodo a pri zátahu v Priore vylovil z anonymného vrečka kľúč od batožinovej úschovne na stanici. Tak sa dostal ku kufríku s odcudzenou starožitnou zbraňou. Žeby to bol prvý tréningový pokus budúcich špecialistov? Poručík pre istotu znovu porovnal dáta.

Súhlasí.

Podporučík Ulrich sa ešte nedostavil na palubu hotela Lachtan. K Martinovmu stolu sa náhlil časník Čočka.

— Čo to bude? — spýtal sa úslužne.

— Nenašiel by sa pre mňa tatársky biftek?

— S hriankami?

Martin prikývol. Pozrel k rohovému stolu prilepenému k stípu s veľkým zrkadlom. Zival prázdnotou.

— Kde sú vaši štangasti?

Čočka rozmýšľal, akoby sa tu cez deň vystriedali tisíccky hostí, a on si zaboha nevie spomenúť, koho má poručík na mysli.

— Myslím tých mládencov v tričkách, — uviedol ho Martin na správnu mieru.

— Tí skrachovaní muzikanti? — opovržlivo hodil Čočka rukou. — Majú zakázanú činnosť a teraz čakajú na príležitosť.

— Ako vieš?

— Azda len mám uši, — usmial sa Čočka. — Pri našom remese počuje človek toľko noviniek, že o ne takmer nestojí. Niekedy by som najradšej chodil pomedzi stoly s vatou v ušiach. Lenže to by som nepočul objednávky, — zažartoval. Vtom sa zháčil.

— Nie sú to tí bitovní borci zo skupiny Vikomti? — zaujímal sa poručík.

Čočka prekvapene prisvedčil.

Úzkou uličkou medzi stolmi sa knísavo približoval basgitarista Vikomtov Peter Vorel.

Len čo zazrel poručíka, jeho kroky zneisteli. Keby v tom istom okamihu vybuchla na Lachtane mína, netváril by sa zhrozenejšie.

27

Zvečerilo sa a tma sa neodbytno vkrádala do ulíc. Hustá dažďová clona kryla náprotivný breh ako jemný neprehľadný závoj. Poručík Ditrich vzkol na zadné sedadlo volgy, potriasol hlavou, aby sa zbavil nepríjemne chladiacich dažďových kvapiek. Ulrich sa usadil vpredu pri šoférovi.

— Môžeme ísť, — povedal Martin a zaboril sa do mäkkého sedadla. Auto sa ticho odlepilo od okraja vítavskej navigácie. Na móle stál Peter Vorel a hľadel za miznúcimi zadnými svetlami. Boli čoraz menšie a pomaly splynuli s večernou tmou. Keď sa uistil, že auto definitívne zmizlo, s pocitom ľavy vykročil na zastávku električky. Pískal si do kroku, ale zvuky, čo vyludzoval, sa veľmi ponášali na priškrtené pískanie, ktorým si bojkovia odávajú odvahu v neznámom prostredí.

Poručík Ditrich vytrvalo mlčal. Ulrich nepochodil. V domci pri rieke našiel namiesto čiernovlásky prefikáneho starca, čo prenájmá za nekresťanské peniaze kutice sotva trikrát tri metre s okienkom, kde sa ledva vmestila ruka.

— Od včerajška nebola doma a jej frajer takisto, — neochotne odpovedal na podporučíkove otázky. Starac rozhodne nepatrí k domácim, čo si v prvom rade vyprosila pánske či dámske návštevy a až potom diskutujú o výške nájomného. Ako sa volal? V tom vám veru, mladý pánko, nemôžem poslúžiť. Nebol tu prihlásený, zopár ráz tu prespal, a to hádam nie je protizákonné... Alebo hej?

Ulrich z neho nevytiahol ani solídny opis. Starac sa vyhovárał na slabý zrak. Na tri metre vidí vraj už len rozmazané siluety.

— Čo tak celoštátne pátranie? — nahodil Ulrich.

— Na to máme ešte čas, — odvrkol Martin. Kvapky dažďa bubnovali na kapote s drásajúcou monotónnosťou. Začal znova preberať rozhovor s Petrom Vorlom.

Václav Lahoda, gitara.

Emil Bizek, hamond. Podľa potreby vibrafón a bongu.

„Tak čo, Peter, kde nájdeme tvojich bývalých kolegov?“

„Neviem, naposledy som ich videl včera, čírou náhodou, čestné slovo. Zašiel som sem len tak. Nijakú stretávku sme nemali, verte mi.“

Zaveroval sa, že nevie, čo robia Lahoda s Bízkom. Absolvovali konzervatórium s obstojným prospechom, ale frak a koncertné siene im nevoňali. Pred časom im dokonca ponúkli miesto v orchestri istej operetnej scény, Karmil ich však prehováral, aby nerozbíjali skupinu. Potom prišiel malér pred komisiou v kultúrnom stredisku. Aj ten zavlnil Karmil. „Chlapci, uvidíte, že urobíme dieru do sveta. Beatles budú proti nám šúviks.“ A zrazu koniec. Zákaz činnosti a na krku div nie vyšetrovanie.

„Kde si bol predvčerom v noci?“ zaujímal sa poručík a netváril sa ani trochu priateľsky.

„Mali sme skúšku s Kórovcami. Veď som vám to už vravel. Do polnoci. Potom som šiel domov. Môžete sa spýtať rodičov.“

„A včera? Okolo druhej hodiny v noci?“

„Nevytiahol som päty z domu. Podozrievate ma z niečoho?“

„Čo Hořín, ty výkvet všetkých cností? Umelecké produkcie načierno!“

„To bolo naposledy. Prišla na nás kontrola a museli sme zbalit krám pred prestávkou druhého koncertu. Karmil vtedy usúdil, že najmädrejšie bude zatahnuť roletu.“

„Stále len Karmil. Vieš, čo robí?“

„Kamoši vraveli, že pracuje v Besiedke. Občas ta chodia. Vraj sa znovu chystajú dať dokopy niečo veľké. Pýtali sa, či môžu so mnou rátať. Povedal som im na rovinu, že kašlem na celú skupinu.“

„S kým chodila tá vaša speváčka hviezda? S Karmilom?“

„Neviem. Kdeko ju opaloval. Akýsi závozník aj jeden skrachovaný študent. Nevynechal ani jedno vystúpenie, vždy sedával v prvom rade. Robili sme si z neho srandu, ale Majka naňho nedala dopustiť...“

„Nevšimol si si niečo podozrivé po tie dva večery v Hoříne?“

„A čo by som si mal...?“

Peter alebo šikovne klame, alebo mu skutočne nebolo nič podozrivé.

„Necítil som sa dobre. Bolela ma hlava. O jednástej hodine som už spal. Na druhý deň o deviatej hodine večer sme odchádzali do Prahy. Museli sme narychlo opustiť Hořín.“

Poručík chvíľu rozmýšľal, či by pre istotu nemal „zbalit“ Petra, ale vzápätí myšlienku zavrhol. Treba ho sledovať, možno nás privedie na stopu...

28

V kancelárii Martin zapálil plynový varič a postavil vodu na čaj. Zišlo mu na um, že ho doktor Típek čaká s injekciou. Achilovka je teraz vedľajšia, rozhodol rázne a zdvihol telefón.

Treba ihneď zariadiť nenápadné sledovanie Petra Vorla, speváčky Vikomtov a jej neznámeho fešáka. Vykrútil číslo a dal si zavolať podporučíka Buška. Nadiktoval mu adresu slobodárne, kde boli policajne prihlásení ostatní dvaja členovia niekdajšej pochybnej skupiny.

— A riadne sebou švihni, kamarát, hoci sa mi mari, že naša námaha bude daromná.

Šefa skupiny Karmila Jánskeho si nechal nako-niec. Za ním sa vyberie osobne.

Bolo osem hodín. Martin si spomenul, že musí zavolať žene a podať zvyčajné hlásenie o večernej neprítomnosti. Nedostal sa však k tomu, lebo služba ohlásila návštevu.

— Koho sem čerti nosia tak neskoro?! — zasomral namrzene. — Čo chce? Privedte ho!

Usadil sa a odovzdane čakal.

Do kancelárie sa vrátil udýchaný doktor Senefelder. Poručík vyskočil. Čo tu, preboha, hľadáš? Vari mu niektorý pacient neurobil z oddelenia dre-váreň? Teraz rozhodne nemá čas ani náladu na rozhovor o hysterických symptómoch.

Lekár sipiac lapal po vzduchu.

Martin s vypätím všetkých síl nasadil prívetivý výraz. Vyžiadalo si to značnú námahu. V hlave mu doznievali myšlienky na Buškovu chybu z minulej noci, ku ktorej sa kajúčne priznal. Vo vŕvare pri odovzdávaní opitého a zdrogovaného Žldu pracovníkom záchytky čiernovlásky presvedčila príslušníkov, že je schopná zájsť domov sama. Býva vraj neďaleko, pri Tylovom námestí. Ak by od nej niečo potrebovali, prihlási sa zajtra na oddelení VB.

— Čo sa stalo? — obrátil sa poručík na lekára.

— Dcéra... musíte ju nájsť, — naliehal vzrušeným hlasom.

— Sadnite si a upokojte sa, prosím. Takto sa od vás nič nedozviem. — Ditrich mechanicky otvoril zápisník a siahol po ceruzke. — A teraz mi pekne po poriadku vyrozprávajte, čo sa vlastne stalo. Azda vám niekto neunesol dcéru?

Lekár pokrútil hlavou: — Neviem, čo sa stalo... dnes mala prísť... kúpil som jej platňu... pod puľtom... Joplínová. Nesmierne ju obdivovala. Chcela byť slávnou speváčkou ako ona.

Poručík počúval rozrušeného lekára a začínala sa ho zmocňovať neblahá predtucha.

— Vaša dcéra je speváčka?

Doktor Senefelder prikývol. — Hej, má to po matke... totiž je to nevlastná dcéra z manželkinho prvého manželstva.

— Prečo si myslíte, že sa jej niečo stalo? — tíšil ho Martin.

— Robí mi starosti, v poslednom čase sa pohybuje v pochybnej spoločnosti. — Lekár sa pozvoľna upokojoval. — Čakal som ju do večera. Asi pred hodinou mi zavolala z niektorej búdky, jasne som počul hrkotať električku. Povedala mi, aby som ju nečakal, že ju už nikdy nevidím. „Nepátraj po mne, je to zbytočné,“ lúčila sa so mnou. Kým som sa zmohol na slovo, zavesila. Súduh poručík, prosím vás, pomôžte mi ju nájsť. — Zopál ruky v zľ-falom geste.

(29)

(28)

— Nič iné vám nepovedala?

— Nie.

— Nevola sa vaša nevlastná dcéra Majka Klínecká?

Prikývol a chorobne začal lapať po dychu. Zrazu mu tvár spopolavela a celým telom mu lomcovala nezadržateľná triaška. Sivejúca tvár nevestila nič dobré.

Martin vyskočil.

— Nikoho nevolajte, prosím, — pokúsil sa o chabý úsmev. — Prepáčte, — ospravedlnil sa a chvejúcimi sa prstami vybral z príručnej tašky injekčnú striekačku a ampulku inzulínu. Martin mu pomáhal pri vyzliekaní saka a vykasal mu rukáv na košeli. Lekár rutinovým pohybom stlačil piest striekačky na doraz.

Do tváre sa mu pomaly vracala farba. Znovu sa začal ospravedlňovať a vyčerpaným hlasom naliehal: — Všetko sa jej nič nemôže stať, súdruh poručík?

Martin Ditrich si tým nebol celkom istý, no nechal si domnienku pre seba. Zavolať službu a rozlúčil sa s doktorom Senefelderom.

— Len čo budem niečo vedieť, zavolám vás, — slúbil mu.

Vošiel podporučík Ulrich a pozrel na Ditricha. — Čo sa tu robí? Ten chlap vyzeral, akoby sa pred smrťou chystal priznať k vražde.

Martin vystrel nohu. Najvyšší čas, aby sa dostal na operačný stôl. Noha reagovala na chladné počasie neznesiteľnou bolesťou.

— Ako si pochopil, Zbyněk? — zaujímal sa.

Ulrich medzitým zalial čaj a obzeral sa za cukrom. Keď ho našiel, vhodil po dve kocky do každej šálky.

— Nižako. Mal si pravdu. Tí dvaja muzikanti sa už dva dni neukázali v ubytovni. Dlhujú nájomné za dva mesiace. Tú kuču pri Vltave a tvojho napraveného gitaristu nespúšťame z očí. Ďalšie želanie? — Nateraz nijaké. — Poručikova nálada v tej chvíli bola pod psa. Dočerta, kedy už prestane ten prekliaty dažď! Dažďové kvapky bili na obloky ako zablúdený pocestný.

— Našiel som fotografiu, — utránil naoko ľahostajne Ulrich. Sústredene pritom nalieval rozvonia-vajúci čaj do otlčených šálok.

— Akú fotografiu? — prejavil záujem Martin.

Ulrich sa zazubil: Stratil ju chlap, ktorého si pred chvíľou vyprevádzal po chodbe. Pchal si do vrecka akúsi tašku, a toto, hľa vytrúsil.

Položil na stôl fotografiu, formát deväťkrát dvannásť, a z chuti si odpil z čaju.

Martin uchopil fotografiu medzi prsty a pozorne si ju prezeral. Boli na nej členovia skupiny Žltí vikomti. Uprostred s povýšeným výrazom tváre stál šéf skupiny Karmil Jánsky. Po jeho pravici sa usmievala stratená dcéra doktora Senefeldera a vedľa nej hľadel do objektívu gitarista Peter Vorel. Na ľavej strane pózovali zvyšní dvaja členovia, nad ktorými v súčasnosti zľahla zem. Majku dekorovala obľúbená zástavka ostrovnej ríše, Jánsky sa honosil portrétom kráľa rock and rollu, Lahoda

s Bízkom mali na prsiach portrét haitského doživotného „prezidenta“ Duvaliera mladšieho, okolo jeho hlavy sa vinul nápis: PORT AU PRINCE PARADISE. Nuž, ak v hlavnom meste tejto zotročenej krajiny vládne raj, tak ja som poručík Colombo, usúdil Martin. Len o Petrovi, keďže mal cez prsia zavesenú gitaru, sa nedalo povedať, čomu robí reklamu. To chlapčisko si ešte podám, zaumienil si poručík.

— Čo má byť? — poznamenal a pustil fotografiu na stôl. Ticho zašušala ako žltúci list padajúci z jesenného stromu.

— Len to pekne obráť, — vyzval ho Ulrich.

Martin si prezrel druhú stranu fotografie, ale okrem pečiatky s menom Ján Hujer nevidel nič iné.

— Kto je to? — vzdychol si odovzdane.

Nástojčivo sa ozval telefón. Volal major Čásek. Martin mu zreferoval, ako pokračuje pátranie.

— Náčelník po nás túži. Zajtra ráno nás chce vidieť, — povedal Ulrichovi bez štipky nadšenia.

29

Pri pokladnici Besiedky úradoval Dodo. — Vstupenku? — úctivo sa zaškeril na poručíka Ditricha.

Martin vložil na stôl desaťkorunáčku. — A kde je dnes váš pokladník? — prezvedal sa.

Dodo starostlivo oddelil z bloku vstupenku a nemenej starostlivo odtrhol kontrolný kupón.

— Hneď príde. Odskočil si do bufetu na večeru. Za ten čas som to vzal zaňho, — vysvetľoval ochotne. — Čo sa robí?

Poručík skúmvým pohľadom premeral tučniaka. — Počkám! — povedal úsečne. Usadil sa na vykyvanej stoličke pri pokladničnom stolíku. Sála bola prepĺnená, zdola sa sem dvíhala clona cigaretového dymu.

Dodo sa začal nervózne kutrať vo vstupenkách.

— Dokedy máte otvorené? — spýtal sa Martin.

— Do jednej, teda pre hosťov. Personál vypadne najskôr pred druhou hodinou ráno. Dá to ešte fušku, kým sa uprace sála a poumýva riad. Do postele sa dostanem okolo tretej hodiny, — informoval Dodo podrobne.

— Včera tu predsa nik nehral... —

— Od zajtra tu budú vystupovať Kôrovci. Ich technik sem včera navláčil zosilňovače. Ráno o deviatej začnú skúšať. Nechcete si ich vypočuť?

— Vďaka. Možno inokedy. Poznáš toho chlapca, čo včera ušiel, keď sa strhla bitka? — udrel zostra.

— Nepoznám, — ohradil sa prekvapený Dodo.

— Nikdy som ho nevidel.

Pri vchode sa zjavil mládenec v tričku s Elvisom.

— Tak čo, už ste po večeri? — spýtal sa ho prívetivo poručík.

Karmil Jánsky pokrčil plecami. — Hej, odskočil som si. Azda sa to nespíe?

— Len si dajte, ak vám chutí. Mohol by som vidieť váš občiansky preukaz? — požiadal šéfa Vikomtov a ukázal mu služobný odznak.

Jánsky bez slova vylovil z vrecka ošúchaných džínsov akúsi zlisovanú placku.

(30)

Poručík ju štítovo otvoril a nalistoval stránku, kde sa potvrdzujú údaje o zamestnaní. Pod dvoma záznamami z kultúrneho strediska našiel záznam s novším dátumom a s pečiatkou oblastného riaditeľstva RAJ-a.

— V poriadku. A dajte si ten šalát vymeniť!

— Ešte niečo? — zašklabil sa Karmil Jánsky.

— Zaujímalo by ma, kde ste boli včera a predvčerom v noci. Čo vy na to?

— Kde by som bol, doma! Spýtajte sa matky. Z podniku idem vždy rovno domov.

— Bývate pri Klamovke? To je kúsok odtiaľto. Chodievate pešo, alebo čakáte na električku?

— Zväčša chodievam pešo, na vlastných. Musím vyvetrať dym z cigariet, mám choré pľúca.

— Aj včera ste šli pešo?

— Nie, včera som si zavolať taxík, necítil som sa dobre.

— Ale predvčerom ste šli domov pešo, však? — povedal Martin s úplnou istotou. Začala sa mu vracaf dobrá nálada.

— Hej.

— A ulice boli v neskorú nočnú hodinu, presnejšie o druhej nad ráno, celkom púste, takže vás, prirodzene, nik nevidel, nikoho ste nestretli, — pokračoval Martin.

— To dá rozum. A čo má byť?

— Ani kamarátov, Bízka a Lahodu, ste dávno nevideli, je tak?

— Samo, že nevidel. Prečo?

Poručík sa tváril, že prepočul otázku. So záujmom si prezeral topánky šéfa Vikomtov. Hneď mokasíny s koženou podošvou.

— Nepoznáte náhodou Karola Srnca?

— Kto to má byť?

— Teraz už nikto, ale včera večer ešte bol, pomerne zdravý a živý. A práve v tomto podniku! Bol do takej miery živý, že sa dokonca chcel ruvať.

No ja už pôjdem, — rozhodol sa náhle poručík a nečakajúc odpovedť, začal zdolávať schody. Hryzol si pery, aby prekonal bolesť, ktorá sa ohlasovala čoraz nástojčivejšie.

Vyšiel na ulicu a zhlboka sa nadýchol. Obzeral sa po taxíku.

— Hej, súdruh poručík, počkajte... —

Obzrel sa. — Čo je?

Dodo bežal za ním s desaťkorunáčkou v ruke.

— Veď ste vôbec neboli vnútri, — šklabil sa naňho.

— Nebudete predsa škodovať, — vracal mu bankovku.

Poručík hodil rukou. — To je v poriadku.

Dodo prestupoval na mieste.

— No čo je?

— Ja... totiž neviem, či vám to pomôže, ale Karmil včera skutočne išiel domov taxíkom. Práve som vynášal odpadky do smetiakov v priechode.

Zazrel som ho, ako nastupuje do modrého chryslera. Mohlo byť okolo jednej hodiny.

Poručík zbystril pozornosť. — Vravil si, že personál odchádza o druhej hodine.

Dodo prisvedčil: — Tak to býva, ale Karmil odchádza skôr. Niekedy už o dvanástej, inokedy o jed-

nej. Ako kedy. Na riad a smeti som tu ja. Karmil je fajnovka, chápete?

— Vďaka, — poručík podal Dodovi ruku a po poslednom márnom pokuse privolať taxík sa vydal pešo smerom do mesta. Cestou sa zaoberal myšlienkou, či veľkosť nohy novopečeného zamestnanca oblastného riaditeľstva podniku RAJ Karmila Jánskeho zodpovedá číslu štyridsaťdva.

O polhodinu sa horko-ťažko dovliekol domov. — Žiješ? — privítala ho Dana, keď vkročil do dverí.

30

Major Čásek bol navidomoči namrzený, v tom nesklamala Martina neblahá predtucha. Vzpružený, ranným obstrekom v ordinácii doktora Típka optimisticky vysypal hlásenie.

Podporučík Ulrich stál pri ňom s mierne zvesenou hlavou. Náčelníkov hlas hrmel celou miestnosťou:

— Všetko nasvedčuje, že tá elektrifikovaná filharmónia a partia okolo nej sa v celom prípade dajakým spôsobom vezie. Vy na nich pekne-krásne hľadíte ako z druhej galérie divadla, aby ste ich nebudaj nevyplašili, však?! A pritom vám jeden po druhom odchádzajú zo scény!

— Potrebujeme dôkazy. Tie, čo máme, by prokurátora ktovieako neuspokojili, — namietal Martin Ditrich.

Podporučík Ulrich horlivo prikyvoval.

— A kto vám ich má pozháňať? — rozčuľoval sa náčelník.

Nasledujúce vety a niekoľko dôrazných pokynov spôsobili, že poručík vyletel z náčelníkovej kancelárie, akoby začul výstrel štartéra. Ulrich sa mu ochotne prilepil na päty.

— S popíjaním čaju je koniec, — dôrazne vyhlásil Martin, keď sa ocitli v jeho kancelárii. — Už aj bežím. Ty zatiaľ zabezpeč sledovanie baraku pri Vltave. Ďalej sledovať Petra Vorla a okrem neho ešte tieto osoby: Máriu Klíneckú, Karmila Jánskeho, doktora Senefeldera a doktora Dubu.

— Mohli by sme k nim pribriť aj toho taxikára, — navrhol Ulrich.

— Bušek nech zavola radistom, aby sa pripravili, — prikázal Ditrich. — Taxikára si zoberiem na starosť sám, a to hneď!

Rezko vykročil k dverám.

Típek je skutočne zázračný lekár, noha ho už vôbec netrápi.

31

Vlastimil Procházka, taxikár a príležitostný horolezec, prirodzene, ešte spal. Šetril sa na nočné jazdy, keď mal šancu na štedrejších zákazníkoch.

Modrý chrysler stál pred domom. Poručík Ditrich sa na chvíľu pri ňom pristavil. Hodil okom na taxameter. Bleskove si prerátal počet najjazdených kilometrov od predchádzajúcej návštevy a iba potom vkročil dnu.

(31)

— Už zasa? — čudoval sa taxikár. Jeho zaľúšaná pyžama úpenlivo volala po práčke.
Martin, nečakajúc na pozvanie, sa vhrnul do garsonky.

Taxikár kapituloval.

— Nebudem vás zdržiavať. Nehnevajte sa, že som vás zasa zobudil.

— Nič sa nestalo, beztak som musel vstať, lebo ktosi zvonil, — blysol sa Procházka ošúchaným vtipom. — Čím vám môžem poslúžiť?

— Neviete, koľko chryslerov jazdí v Taxisluzbe? — informoval sa poručík bez okolkov.
— Koľko? Nuž, presne to neviem... hádam sedem či osem. Prečo?

— Presnejšie, s modrou metalízou.

Taxikárova ospanlivá tvár sa začudovane pretiahla. — S modrou metalízou? To viem celkom isto. Len jeden.

Poručík spokojne vystrel nohy. — Ten váš, však? — Obávam sa, že nerozumiem... Na auto som si statočne zarobil. Nemáte právo...

— Zato však mám právo položiť vám otázku, kam ste viezli predminulú noc, niekoľko minút po jednej pasažiera v džinsach s americkou zástavkou na vrecku a v tričku s portrétom Elvise Presleyho. Procházka si navidomoči vydýchol. — Tak preto ma budíte?

— Nemám nazvyš času, — pripomenul mu poručík.

— Vracal som sa z Motola. Viezol som ta do pôrodnice novopečeného otecka. Jednotaj omielal, že má syna, tri kilá dvadsať, vraj sa podal naňho, a pritom ho ešte nevidel, lebo sa narodil o polnoci. Na spiatocnej ceste som nenašiel na pasažiera, až dole pri Košíkoch ma pristavil kunčat z Besiedky. Poznáte ten podnik, však? Pravdu povediac, tuho som rozmýšľal, či ho mám naložiť. Nerád by som dostal v niektorej tmavej ulici po hlave.

— Keby som sa vás spýtal, či ste ho viezli len kúsok smerom na Klamovku, pravdepodobne by ste namietali, že sa náramne mýlim. Je to tak?

Prochádzka prisvedčil. — Klamovku by som nebral, pre päťkorunáčku to nestojí za to.

— Kam ste ho teda viezli? Azda nie na Zličov?

— Ako to viete? Vyvedol ten chlapec niečo? Videl sa mi dosť čudný.

— V akom zmysle čudný? — zaujímal sa poručík.

— Ustavične sa obzeral, akoby ho niekto naháňal, a nikde ani nohy. Ide vraj do Kostolnej ulice, tam už chodia električky. Keď som sa ho spýtal, kde mám zastaviť, odvrkol, aby som len šiel ďalej. Viezol som ho takmer na Barrandov, kde už nestoja nijaké domy. Vravím mu, konečná, inkaso, je to pätnásť korún.

— Čo bolo ďalej?

— Čo by malo byť? Zaplatil, vypadol a ja som šiel ďalej. Celkom mi odľahlo, že som sa ho zbavil. Poručík vybral z vrecka snímku a ukázal na stred: — Je to tento mládenec?

Procházka bez rozmýšľania prikývol.

— Môžem si od vás zatelefonovať? — Nečakajúc

na súhlas, vykrútil číslo kriminálky. Spojili ho s Ulrichom.

— Malá zmena, Zbyněk. Máš poruke zoznam? Poznám si pri druhom mene nie jedného, ale dvoch chlapcov. Najlepších, akých zoženieš.

Zložil. — A teraz môžete ísť pokojne spať. Sľubujem, že vás už nebudem rušiť.

32

Miestnosti reklamnej agentúry navodili už pri vstupe pocit nevťeravej elegancie. Architekt použil na úpravu interiéru drevo z červeného smreka. Na dlážke boli položené mäkké zelené koberce. Steny zdobili plagáty turisticky príťažlivých miest, zámkov, hradov a rekreačných objektov. Agentúra nesprostredkovávala zájazdy, zabezpečovala iba propagačné materiály.

— Želáte si? — oslovila poručíka Ditricha reklamne pestovaná tridsiatnička. — Vraveli mi... — navidomoči nevedela zvládnuť situáciu, ktorá sa vymykala každodennej praxi.

— Poručík Ditrich, — predstavil sa.

Nasadila profesionálny úsmev: — Nech sa páči do hovorne.

Pohodlné kožené kreslá ponúkali príjemné poseedenie.

— Želáte si? — zopakovala otázku.

Poručík vybral z tašky fotografiu a ukázal pečiátku na druhej strane. — Poznáte toto meno?

Krátkozrako prižmúrila oči. Predsa len menšia chyba krásy, konštatoval v duchu Martin.

— Je to náš externý spolupracovník pán Hujer. Ditrich rozložil na kolenách zápisník a požiadal referentku o podrobné informácie.

— Pána Hujera poznám osobne. Mám totiž na starosti externých spolupracovníkov. Rozhodli sme sa na tohtoročnú sezónu pripraviť propagačný materiál so sériou pohľadníc našich hradov a zámkov. Skladací formát s niekoľkými snímkami atraktívnych turistických objektov, so stručnou charakteristikou histórie a zbierok, ktoré sa na hrade či zámku nachádzajú. Prírodzene, v štyroch svetových jazykoch. Propagačný materiál chceme ponúknuť zahraničným turistom v lietadlách, prípadne na hraničných prechodoch. Predpokladáme, že to zvýši návštevnosť historických miest. Okrem toho nám zmluva s pamiatkármi zabezpečuje istý podiel na zisku zo vstupného.

— Rozumiem. Ako s vami začal spolupracovať Hujer?

— Ponúkol nám svoje služby. Pracuje vraj na vlastnú päsť. Zrejme sa niekde dopyčul o pripravovanej akcii. Predložil nám ukážky niektorých svojich prác. Zábery sa nám páčili, boli zaujímavé, neošúchané a zodpovedali našim predstavám nového propagačného projektu.

— Kedy ste začali s akciou?

— Pred tromi mesiacmi. Vybavili sme Hujera všetkými náležitosťami, uzavreli sme s ním zmluvu a zadovážili povolenie na fotografovanie chránených objektov. Doteraz sme s jeho prácou spokojní.

(32)

— Výber objektov ste robili osobne? — zaujímal sa poručík.

— Nie. Zverili sme ho komisii odborníkov. Ja som zastupovala agentúru, ak vás to zaujíma. Hujerovi sme potom odovzdali zoznam s termínom dodania materiálu.

— Už ste s tým skončili?

— Chýba nám už len jeden objekt. Pokusne sme ich vybrali desať. Ide o nový, doteraz nepreverený spôsob propagácie. Ak sa nám osvedčí, začneme s tým v širšom meradle.

Ditrich sa zhlboka nadýchol: — Boli medzi vybranými objektmi aj Lenštejn, Hořín, Mlýnec a Peštica?

Referentka mu obdivne pozrela do sústredenej tváre. — Okrem Lenštejna všetky. Ako to viete? — zaštestotala.

— Zavše mávam vnuknutia, — odvetil sucho. — Kde pracuje teraz Hujer?

— Dokončuje posledný objekt pre našu sériu. Pokusne sme zvolili monotematický celok, objekty s cennými zbierkami zbraní. Je v teréne už druhý deň, zajtra má agentúre odovzdať filmy. Spracúvame ich vo vlastnom laboratóriu, keďže sú s farebným materiálom ustavične problémy. Našťastie máme dobré obchodné styky s firmou Kodak.

— Prepáčte, Kodak nie je predmetom môjho záujmu, — zdvorilo pribrzdl jej výrečnosť Ditrich. — Teda zajtra, v piatok...

— Želáte si ešte ešte niečo? — prešla na chladný úradný tón.

— Ako sa volá posledný zámok, ktorý má vyfotografovať Hujer? — zaujímal sa Ditrich, hoci už vopred vedel, že odpoveď bude obsahovať názov jedného zo štyroch vyhladených zámkov jeho pracovnej analýzy.

— Víťov.

33

Poručík Ditrich rozložil pred Silviou Kyselovou snímky Víťova. Mal šťastie. Zastihol ju doma. Práve študovala novú trasu na Eiger. Ustavične sa vracala k predstave, že vystúpi na jeho vrchol s dvoma kolegyňami z oddielu a výstupový úsek nazve Československou cestou.

— Budem ti držať palce, ale teraz mi musíš pomôcť s iným problémom, — pýtal ju. Keď jej vyložil svoj plán, Silvia súhlasila, aby podrobnosti prebrali v jeho kancelárii.

Skláňala sa nad plánikom, rozloženým na Martinovom stole.

— Predstav si, že by si chcela vykrádnúť zámokú zbrojnicu. Ako by si vnikla do zámku? — Ukázal objekt zbrojnice na snímke.

Chvíľu mlčala. Martin zatiaľ nalial čaj. Našiel aj cukor. Musel zastúpiť Ulricha, keďže ten mal hľbu iných starostí.

Zdvihla hlavu od plánika. — Na prvý pohľad to vyzerá zložito, ale dá sa to zvládnuť. Poznám tamtojší terén. Hradby sú pomerne vysoké a hladké. Pod nimi sa táhajú hlboké priekopy. Chráni aj vežu

Rysovku. Vniknúť do zámku zdola od cesty by bolo riskantné. Náhodný motorista alebo turista by mal zlodejov ako na dlani...

— To značí... — priam horel nedočkavosťou Martin.

— Pokiaľ ide o mňa, vystúpila by som zo zadnej strany od lesa a bez ťažkostí by som sa dostala na druhé nádvorie. V týchto miestach je nádvorie pomerne nízko pod úrovňou hradieb. Tadeo: pri Rysovke zoskočím do hradnej priekopy, prejdem k hradobnému múru, tu je vysoký asi desať metrov — stačí lano s kotvou a pevná ruka. Vyšplhám sa a ocitnem sa na nádvorí. Hlavný vchod do zámku je na druhej strane a dobrých pár metrov nižšie. Navyše hrozí riziko prezradenia, keďže tadeo vedie do zbrojnice viacero schodov. Z druhého nádvorcia stačí urobiť pár krokov, a si rovno pri vcho-de do zbrojnice. Zlodejom stačia pákové kliešte na vylomenie zámky, aby sa zmocnili koristi.

Ditrich spokojne prikyvoval. Znovu si dôkladne prezrel na plániku prístupovú cestu z hradskej. Banda sa bude musieť — ako vždy — pretekať s časom. Budú nútení koristi čo najrýchlejšie naložiť, a nebude to malá korisť! Zbierky na Víťove nie sú dajaké omrvinky. Pravdepodobne vypnú svetlá a zatiahnu auto až pod hrad. Martin označil predpokladané miesto krížikom. Niektorý člen bandy ich bude kryť pri hlavnej ceste. Zrejme na vrchole svahu. Ďalší krížik.

Silvia dopila čaj. — Pomohla som ti aspoň trochu?

— Si kanón, dievča! Keď sa vyšťveráš na Eiger, Dana sa ti postará o slávu prinajmenšom na celej strane, o veľkej fotografii nehovoriac.

Zasmiali sa.

Vo dverách sa zjavil podporučík Ulrich. Spokojne si šúchal ruky. Dovolenka, ktorú mal nastúpiť na budúci týždeň, sa mu už nejavila taká ohrozená ako pred pár hodinami.

— Pôjdeš na Víťov, — oznámil mu poručík po nad plece.

34

Motél Podzámok bol vo včasnú popoludňajšiu hodinu takmer prázdny, hoci vrcholilo leto. V miestnosti zariadenej v štýle sedliackej izby pôsobil barový pult ako päť na oko. Personál tvorili unudená servírka a nemenej unudený vycivený čašník. Pri stoloch sedeli štyria hostia. V kúte pri televízore sledoval grotesku s Chaplinom originálne vyzerajúci lesník. Podchvilou vybuchoval v hrmotný smiech.

Pri bare sedel párik. Obstarožná blondína s tridsiatročným chlapom. Čašník im práve zručne servíroval poháre s nápojom Krvavá Mary. Napili sa. Chlap dôverne ovinul ruky okolo pliec svojej partnerky. Druhou rukou si samofúbo krútil ovisajúce fúzičky.

— Spočiatku som si myslela, že si futbalista. — kôketne poznamenala blondína.

— Správa sa ako slečinka z penzionátu, — šom-

(33)

ral si pod nos host v kockovanej košeli, ktorý sústredene popíjal tonik pri krajnom stole.

Prišiel pred chvíľou na zelenej škode s pražskou poznávacou značkou. Zaparkoval pri modrom Fiáte 127. Inak bolo parkovisko prázdne.

— Zoberieš ma do Prahy? — švitorila blondína.

— Hej, — odvrkol namrzené jej spoločník. — Ale najskôr musíš... — naklonil sa k nej a niečo jej pošepol do ucha.

S predstieraným pohoršením ho odtisla. — Nie som ako iné... — Zároveň sa sľubne usmiala:

— Máš ešte dajakú prácu? — zaujímala sa.

— Už som skončil. — Luskol prstami na čašníka. — Ešte raz to isté.

— Pán si želá? — obrátil sa unudený čašník na hosta sediaceho pri toniku.

— Tiež to isté a viac ľadu.

Filmová groteska sa skončila. Horár sa naposledy zarehotal. Položil na stôl desaťkorunáčku a neistým krokom vykročil do daždivej noci.

Chlap s ovisajúcimi fúzikmi vybral z vrečka kľúč.

— Dopíjeme a pôjdeme. — Horel nedočkavosťou.

Aj host v kockovanej košeli sa zdvihol a pristúpil k rozťuženému páriku. — Prepáčte, že vyrušujem, — oslovil chlapa, — mali by ste pre mňa chvíľu času? Ide o dôležitú vec.

Šikovne sa zvrtoľ, aby blondína nezazrela odznak kriminálky v otvorenej dlani.

— Čo keby sme sa posadili na kus reči? Slečna prepáči... — obšťastnil úsmevom spracovanú blondínu.

Chlapík bez slova prešiel k stolíku v kúte. — Čo je? — spýtal sa navidomoči znepokojený. — Hádam sa tak veľa nestalo. Som slobodný a pokiaľ viem aj dáma. Do dvadsiatej druhej hodiny môže host prijímať v izbe hocaké návštevy.

Podporučík Ulrich živo súhlasil. — Veď vám to nik nezakazuje. Mohol by som vám aj závidieť, lenže ja som v podstate žičlivý človek.

— Teda? — naježil sa fuzáň.

— Ste fotografista Ján Hujer?

— Áno, ale nechápem...

— Ste tu služobne, ak sa nemýlim.

— Prírodné. Pracujem pre istú reklamnú agentúru.

— Dnes tu s prácou končíte, však?

— Už som skončil. Včera. Večer sa vraciam do Prahy.

— S dámou? — Ulrich ukázal palcom na barový pult.

— To je iba jej zbožné želanie, — zaškľabil sa dôverne Hujer.

— Aj ja si to myslím, — poznamenal podporučík. — Máte doma vlastný archív? — spýtal sa nečakane.

— Hej.

— Takže dopíjeme, zaplatíme a ide sa do Prahy, a pokiaľ možno ihneď.

— Prečo? Protestujem!

— Len nie tak nahlas, — upozornil ho Ulrich a vybral z vrečka prísyp. — Veľmi radi by sme si prezreli váš domáci archív. Ktovie, či sa nepriučí-

me dajakým fotografickým figlom. Ak by vám náhodou bola návšteva proti mysli, láskavo si prečítajte toto! — Pridržal mu list pred očami.

— Prikaz na domovú prehliadku? Ale to je...

— Prekvapenie, však? — doplnil kriminalista vecne. — Pôjdete so mnou. Vonku čaká kolega a vezme si na starosť vaše auto. Nijaké strachy. Je to pretekár, a nie hocaký. — Vstal a počkal, kým sa Hujer rozlúči s blondínou. Vyplávala z dverí ako páva...

35

— Overil som si, že má zaplatené ubytovanie v moteli do dnešného dňa. Dnes večer má fotografovať módnú prehliadku v Lucerne.

— Vieme teda naisto, že dnešnú noc nemá na Vítove nijakú úlohu, — spresnil major.

— Stopercentne. Hujer dáva bande iba típy a nebude si spíňať ruky hrubou prácou. Vieme, že akciu realizuje skupina gaunerov. Hujer urobí snímky objektu zo všetkých strán a priloží návod, akým spôsobom doň možno vniknúť.

Major si šúchal bradu. — Len aby nám to vyšlo. — Obrátil sa na poručíka Ditricha: — Myslíš, že dnes zaberú?

— Nabetón, — prisvedčil Martin. — Doteraz všetky krádeže uskutočnili v noci zo štvrtka na piatok. Hořín, Peštice, Mlýnec.

— Lenštejn nie, — namietol major.

— Výnimka potvrdzuje pravidlo. Menšia ryba. Zrejme to bola rozcvička, aby nevyšli z formy. Časové intervaly medzi ostatnými krádežami sú také pravidelné, že Vítove zákonite vychádza na dnešnú noc. Už sme zistili, kde sa pohyboval Hujer v kritickom čase. Krádež sa uskutočnila vždy v noci, po tom ako skončil s prácou a odcestoval do Prahy.

— Počúvaj, synák, — zapochyboval náčelník. — Akosi sa mi to nevidí, že by banda vyrazila do akcie, sotva príde Hujer do Prahy. Vari ten chlap stihne vyvolať film, urobí snímky — ak už chceme byť tolerantní a pripustíme, že používa čiernebiely materiál — a všetko odovzdať spoločníkom? Chceš azda tvrdiť, že páchatelia študujú materiál cestou na miesto činu a plánujú pritom realizáciu akcie? To by sme ich prinajmenšom podceňovali.

Ditrich si odkašlal. — Zabezpečuje si alibi. To je moja hypotéza. Na každom mieste sa zdržal päť až osem dní. Všetky objekty sa nachádzajú v okruhu osemdesiatich kilometrov od Prahy. Nie je nič ľahšie, ako začať s prácou už prvý, prípadne druhý deň, nasadnúť do auta, odviezť filmy do Prahy na dohovorené miesto. Alebo si po ne niekto príde povedzme na pol cesty. Preberanie tejto celuloidovej štafety a zároveň hlavného kľúča na akcie sa môže uskutočniť niekde na ceste. To sa napokon dozvieme.

— Zvládne to Ulrich?

— Celkom isto. Chlapci z okresu nám Hujera postrážia, kým Zbyněk nedôjde na miesto.

Náčelník pozrel na hodinky. — Bude pol šies-

tej. — Chvíľu uvažoval. Premeriaval si poručíka pohľadom, ktorý Martin dôverne poznal. Zvyčajne si ho tak prezerali súper na štartovej čiare tesne predtým, ako spoločne zasekli nohy do blokov a čakali na štartérov výstrel. V akej si forme? Čo tréma?

Major si znovu šúchal bradu. — Tak to rozbehni! — povedal stroho.

36

Poručík Ditrich zdvihol slúchadlo.

— Dôležitá návšteva? Práve teraz?

Dvere sa rozleteli a medzi nimi s previnilým úsmevom zastala Silvia Kyselová. Bola zadýchaná, zrejme sa pre čosi náhlila.

— Vari nejdeš rovno z Himalájí? — privítal ju Martin.

— Keby len to, — zaškľabila sa kamarátsky, — ťažšie je dnes zohnať referenta nášho zväzu. Konečne sa mi to podarilo. — Víťazoslávne vyložila na stôl útržok papiera. — Spočiatku hromžil, ale nakoniec sa nado mnou zľutoval. Prebrali sme v kartotéke všetky členské prírastky za posledných päť rokov.

— S akým výsledkom? — zaujímal sa Ditrich a načiahol sa za papierom. Bolo na ňom jediné meno.

— Ako vidíš, ľudia, o ktorých si prejavil záujem, sa v živote neobtreli o skalú a nie sú registrovaní v nijakom oddiele. Okrem tohto, — zapichla prst do papiera. — Ale toho predsa poznáš?

— Ani ma to neprekvapuje. Prečo to nechal?

— Úraz. Spoločník ho zle zabezpečoval. Kapelník. Poznáš tu vežu? Prachovské skaly. Samý traverz. Nie je to pre strachopudov. Stratil odvahu a bez nej sa našinec nemôže pozrieť ani na skobu.

— Škoda, že sa nedal na herctvo. Talent mu rozhodne nechýba, — záhadne sa usmial poručík. — Si fajn, vďaka. Na budúci týždeň si niekde zájdeme na dve deci, dobre?

— Beriem. Povedzme tam, kde sme boli minule, je to celkom pekné prostredie.

Len čo Silvia odišla, znovu pozrel na papier, čo mu priniesla. Pozrimeže, kto by to bol predpokladal?

37

Kľúč kvľivo zaškripal v zámke. Muž vošiel a poobzeral sa po veľkej podkrovnej garsónke. Starostlivo uložil tmavé okuliare do vrečka zeleného svetra.

Pri obluku sedeli na gauči dvaja mládenci. V strede miestnosti trónil starý gramofón s impozantnou trúbou. Sedelo pri ňom čiernovlasé dievča a z celej sily lomcovalo ručnou kľukou. Na ošúchanom koberci zapáchal popolník plný ohorkov. Vzduch sa dal krájať nožom.

— Bordel, len čo je pravda, — opovržlivo zašomral návštevník. Podozrievavo si premeral skupinku. — Dúfam, že ste neslopali, lebo... — Hlas mu stvrdol.

— Jasné, — hodil rukou vyšší mládenec. — Vieme predsa, o čo ide.

Dievča prestalo trápif kľuku a začalo sa hystericky smiať. — Zasa ma tu necháte? Už vám nie som dosť dobrá, však? Kašlem na vás, vy...

Chlap v zelenom svetri jej vyfal zaucho. Zatacala sa, odletela nabok a zamotala sa do záclony. Návštevník vylovil z vrečka podlhovastú škatuľku a odsypal si na dlaň tabletku. — Zhltni ten fenmetrák a drž hubu! Vieš, čo sa stalo Karolovi?

Dievča sa utíšilo, no plecía sa mu chveli utajovaným plačom. Vzalo tabletku a dychtivo ju vložilo do úst.

— Choď to zapíť do kúpeľne! — prikázal. — A nemusíš sa hneď vracaf!

Dievča vzdorovito odcupitalo naznačeným smerom. Návštevník sa obrátil ku gauču. — So srandičkami je teraz koniec, kamoši. Je vám všetko jasné?

Prikývli. Menší zdvihol dva prsty ako školáčik, čo sa chystá priznať prísnemu učiteľovi, že si zabudol napísať domácu úlohu.

— A čo keď nás čapnú? Sľuboval si nám, že nás dostaneš za hranice. Začínajú snoriť po skupine. Čo ak nájdú dajakú súvislosť? Nie sú hlúpi, to dá rozum... a navyše ten Srnec.

— Kto má plné nohavice, nech to rovno povie! — vybrechol neznámy. — Je to posledná akcia, potom si dáme na dlhší čas pohov. Doktor vám odkazuje: presnosť, odvahu a rýchlosť. Keby náhodou čokoľvek zlyhalo a do niečoho ste spadli, platí zásada: Šli ste do toho sami, len vy dvaja, nikto s tým nemá nič spoločné. Zaručuje sa, že sa o vás postará. Mesačne vám bude ukladať slušnú sumu. Nepredpokladá však, že by sa čosi podobné mohlo stať.

Prisvedčili, no ich tváre nevyjadrovali ani štipku nadšenia.

— Stretne sa o polnoci na parkovisku. Autá som už vyhlíadol. Poznávacie značky a vysielacky dostanete až na mieste stretnutia. Teraz zatiahnite závesy a zbytočne sa nemocte pri obluku. Vychádzať budete po jednom a na parkovisko pôjde každý sám.

Dievča nesmelo vyzrelo z kúpeľne. — No len poď, — povedal blahosklonne. — O chvíľu zaľahneš a vstaneš až zajtra ráno. Rozumela si?

Ustrašene prikývla.

— Nijaké otázky?

Všetci mlčali.

Návštevník sa zvrtoľ a bez slova opustil miestnosť. Na prahu si ešte pedantne založil zelené okuliare. Vyšší mládenec skrútol gombík na tranzistorovom rádiu. Zaznelo niekoľko vysokých tónov a vzápätí sa ozval príjemný ženský hlas: — Časový signál ohlásil presne dvadsať hodín.

38

Podporučík Zbyněk Ulrich nemal dôvod na nespokojnosť. Uvelebil sa v ošúchanom kresle, spoly oskalpovanom dlhoročným používaním. Zádumčivo

si obzeral poblednutého fotografistu. Na stole ležali zvitky negatívov a hrbka farebných diapozitívov v prievitných vrecúškach. Ešte pred chvíľou bol poklad v secesej skrini v kutici, ktorá slúžila Hujerovi ako laboratórium. Vzduch bol presýtený výparmi chemikálií.

Ulrich vstal a otvoril oblok. Zhlboka sa nadýchol čerstvého vzduchu a obrátil sa do miestnosti. — Nijaké hlúposti, kamarát. Len pokoj a zhlboka dýchať.

Hujer vyčaril krivý úsmev. Oči mu nepokojne behali z miesta na miesto.

Ulrich si zo záujmom prezeral jeho čierne argentínske mokasíny s koženou podošvou. Štyristopäťdesiat korún. Treba priznať, že Hujer nie je dajaký trochár.

— Aké číslo topánok nosíte? — zaujímal sa.

Pri dverách stálo v rade viacero topánok. Dva páry mali vrúbkovanú gumovú podošvu, ale zjavne neboli totožné s odtlačkom stôp zo Srncovej izby.

— Štyridsaťtri a pol. Vari je to protizákonné?

Ulrich nemal na podobné vtipy čas ani náladu. — Viete o tom, že máte vlastne šťastie? — Nečakajúc na fotografistovu reakciu, začal skladať do tašky fotografické výtvy. Najprv farebné snímky zámkov a hradov v zábere zo všetkých strán. Rybie oká, širokouhľe objektívy, Hořín zo žabej perspektívy, snímaný cez púpavu na lúke. Mlýnec ako na dlani, zjavne záber teleobjektívom z blízkeho kopca. Slušná, hoci neveľmi originálna profesionálna práca. Škoda, meditoval podporučík, s takými schopnosťami to mohol niekde dotiahnuť. Žiaľ, teraz už ťažko.

Na druhú kôpku zložil zvitky čierno-bielych filmov. Neboli to výstavné snímky a sotva by vzbudili nadšenie v reklamnej agentúre, jednako pre Ulricha boli najcennejšie zo všetkého, čo sa v byte nachádzalo. Dokonca ani aparát Mamya v hodnote niekoľkých tisíc korún nemohol vyvážiť cenu zabavených zvitkov.

— Pokiaľ viem, nemali ste povolenie fotografovať zbierky v pamiatkových objektoch, — povedal podporučík ostro a prezeral si pritom oproti svetlu jeden zvitok. — Ako mi vysvetlíte, že ste zachytili cenné exponáty? Vidím tu pušky, bambitky aj meče. Skutočne pozoruhodné. — Významne si premeral Hujera. — Oveľa pozoruhodnejšia je však okolnosť, majstre, že všetky tieto veci v poslednom čase za záhadných okolností zmizli. Nechceli by ste mi láskavo vysvetliť, ako sa dostal tento zbrojný arzenál do vášho zorného poľa?

Hujer zaujato hľadel na končeky topánok a mlčal.

— V poriadku, — poznamenal Ulrich a vložil do tašky posledný zvitok. Všetky predmety boli snímané na jednom mieste, na hladkej matnej doske. Na jednej snímke bol v zábere stolný kalendár. Predmety teda ležali na pracovnom stole. Na snímke s ťastredným motívom bambitky zo sedemásteho storočia zachytil Hujer ruku s navyretými žilami opierajúcu sa o kraj stola.

Fotografista znovu mlčal, pevne rozhodnutý

neodpovedať ani na jednu otázku. Keď sa kriminalista zaujímal, čiá ruka sa opiera o stôl, stroho odvetil: — Nevieam.

Ulrich letmo pozrel na hodinky. Bolo desať hodín. — Je už neskoro, — povedal vlúdne. — Pôjdeme? — Vstal, aby dal najavo, že tu už skončil.

39

Doktorovi Senefelderovi sa skončila služba. V lekárskej izbe, zariadenej spartansky a neosobne, si s povzdychom vpichol pravidelnú dávku inzulínu. Pred chvíľou sa vrátil z oddelenia. Najdlhšie sa zdržal pri pacientovi Milošovi Žuldovi. Jeho stav sa podstatne zlepšil, symptómy poruchy pozvoľna ustupovali. Chvíľočku uvažoval, či by nemal naordinovať silnejší liek na spanie. Vzápätí však myšlienku zavrhol.

— Už je to lepšie, — prihovoril sa pacientovi, ktorý apaticky hľadel na muža v bielom plášti. — Počúvaš ma?

Žulda slabô prikývol, ale jednostaj upieral pohľad do povaly.

— Niekoľko dní si ťa tu necháme. — Uchopil pacienta za zápästie a skúmal mu pulz. Bol tesne nad normálom. — Potrebuješ niečo? Netrebá niekomu zavolať? — ponúkol sa lekár.

— Nevládzem bez nej... — namáhavo vyriekol mládenec. — Chcem len ju... počujete... kde je? Kam ste ju odviezli? Nesmiete... — hlava mu bezvládne klesla na vankúš a z hrdla sa mu drali nezrozumiteľné chrčivé zvuky. Oči sa horúčkovite vpíjali do bielej steny.

Lekár potichu vyšiel na chodbu. Na konci otvoril dvere do izby sestier. — Helenka, — prívetivo oslovil pehavú sestru s módnymi kučerami, — pacientovi na šestke pichnete injekciu, je akýsi nepokojný.

— Dobré, pán doktor, — prikývla sestra. — Môže to počkať, kým zmeriam teploty?

— Pravdaže. Ja už idem. Prijemnú službu, Helenka. Zajtra máme spolu nočnú, však?

Sestra prisvedčila. — Domov, pán doktor?

Mlčal, stlačil kľučku a chystal sa na odchod. Sestra sa nazdala, že prepočul jej otázku, a v duchu ho počastovala nelichotivým prívlastkom.

— Idem si trochu oddýchnuť na chatu, — uspokojil jej zvedavosť medzi dverami.

Doktor Senefelder prešiel cez vrátnicu, unavene odzdravil vrátnikovi a zamieril na náprotivný chodník, kde parkovalo jeho auto. Chvíľu šmátral vo vrecku. Kým vylovil kľúče, riadne premokol. Nasadol do auta a vytiahol na doraz páčku sýtiča. Sklá sa zarosili od jeho ťažkého dychu. Spustil stierače. Rozbehli sa, ticho pradúc. Zaradil rýchlosť a pomaly sa rozbehol smerom k výpadovke. Uniklo mu, že pár metrov za ním ide auto, ktoré ešte pred chvíľou stálo so zhasnutými svetlami pri vchode do nemocnice...

40

František Duba sa pri svetle škuľavej žiarovky trápil s hrbou spisov. Zavše si niečo podčiarkol ceruzkou. Tváril sa ustarane, o pracovnom nadšení nemohlo byť reči.

Všetci už odišli. Dokonca aj sekretárka Vonkomom ju nevzrušovalo, že ich čaká revízia a že treba prekontrolovať všetky doklady. Vraj pracovný čas sa skončil, a ona má čisté ruky. Nechala ho samého. Lopotil sa so spismi ako vysokohorský nosič s ťažkým nákladom. Keď skončil s kontrolou, s úľavou si vydýchol. Chýbali len tie nešťastné vysielacky.

Bolo takmer pol jedenástej. Nočný strážnik možno ani nevie, že je ešte niekto v kancelárii. Popretahoval sa. Pomyslel si, že zajtra ráno o siedmej sa znovu rozkrúti kolotoč, ktorý sa azda nikdy nezastaví. Ako má na to všetko stačiť? Okrem toho treba prichystať dajaké občerstvenie pre revízorov, pochopiteľne, z vlastného vrecka...!

Pritiahol si telefón a vykrútil číslo. Číselník vrčal v tichu ako preťažený transformátor.

— Haló, — ohlásil sa Duba, — si to ty? — Chvíľu načúval a odovzdane prikyvoval. — Áno, čo sa dá robiť, musel som to dokončiť. Mohol z toho byť riadny malér. Dobré, v poriadku.

Znovu počúval prival slov na druhej strane linky. Keď sa dostal k slovu, povedal energicky: — Choď si ľahnúť, vrátim sa neskoro. Musím si ešte niečo zariadiť. Čože? Vysvetlím ti to až osobne, nebudem sa ti predsa sponedať do telefónu!

Nevyčkal odpoveď a zúrivo zložil. Peniaze, jednostaj len peniaze. Dovoľenky pri mori, kozmetika od Diora, od škody by si nesadla, lebo by jej spadol hrebienok. Nech potom, dofrasa, nesnorí, kde na to beriem, ukončil vnútorný monológ bývalý právnik a dal sa skladať spisy.

Zhasil svetlo a popamäti habkal z drevenej budy. Na dvere zavesil ťažkú zámkú. Pomedzi zdrapy mrakov presvitol mesiac a zrkadlil sa v kalužiach po predchádzajúcom výdatnom daždi. Duba sa im opatrne vyhýbal. Keď prechádzal okolo strážnikovej budy, zo zvyku nazrel dnu. Starký bezstarostne spal.

Pod oblúkom mosta, klenúcom sa ponad výbežok ostrova a obe ramená rieky ako obrovský prst, stálo auto. Nebola to škoda.

Duba nasadol a naštartoval. V polovici mosta zazrel sivého moskviča. Pred zdvihnutou kapotou stál muž a s utrúpeným výrazom sa usiloval zistiť poruchu na motore.

Na križovatke Duba prudko zakrútil smerom na Kobylysy. Zadné kolesá sa mu šmykali na mokrej vozovke. Bol natoľko zaujatý volantom, že v späťnom zrkadle nevidel vodiča, ktorý pohotovo opravil poruchu a okamžite vyštartoval za jeho vozidlom...

41

Z lesov stúpali k temnému nebu chuchvalce pary ako dym z preťažených komínov. Obrisy Vítova sa v nich takmer strácali. Na okamih sa vynoril vrchol Rysovky s časťou zubatého múru a znovu všetko zahalil hmlistý závoj. Niečo podobné videl poručík Ditrich nedávno v kine. Boli sa s manželkou pozrieť na anglický horor. Nebožtíci v ňom vstávali z hrobov a veselo konverzovali s pozostalými. Scény mali vyvolať v divákovi pocit strachu, ale on sa na filme výborne zabával.

Prišiel technik, čo mal službu pri vysielacke. — Podporučík Ulrich sa pýtuje, či má počkať v Prahe, alebo prísť sem. Všetko vraj vychádza podľa predpokladu.

Ditrich si pritiahol vyhrnutý golier kabáta. — Nech príde, — rozhodol potichu. Technik prikývol.

— Ste naladení? — zaujímal sa poručík.

— Áno, ale zatiaľ nič.

— Veď sa dočkáte.

K okraju lesa podišiel Bušek. — Dobré, všetko v poriadku, — hlásil lakonicky.

— Niečo nové?

— Obaja idú stále rovnakým smerom. Nemajú ani potuchy, že sme sa na nich privesili. Ostatní traja idú na dvoch autách. V desaťminútových intervaloch. Pri Boleslavi zatiahli na lesnú cestu a po niekoľkých minútach pokračovali v jazde so zmenenou štátnou poznávacou značkou.

Ditrich pocítil zvieravý tlak v oblasti žalúdka. Predštartovná horúčka. Dnes však neštartuje v tričku a v tretrách, pred očami mu nesvieti cieľová páska.

— Výborne, — poznamenal, — ideme na to. Radisti na príjme, autá na dotyk, dvaja muži so mnou. Len čo zo zbrojnice dva razy po sebe blikne svetlo, ihneď s tým skončíte!

Zvrtol sa a opatrne zostupoval po lesnej cestičke k zadnému vchodu zámku. Za dávnych čias slúžieval služobníctvu a údajne aj hradnému pánovi na tajné zálety.

Sprievodkyňa obývajúca domček na zadnom nádvorí ich už čakala. Potichu sa zhovárala s uniformovaným príslušníkom. Keď zazrela Ditricha v sprievode dvoch mužov, zmĺkla.

— Vraavel som vám, aby ste boli ticho, — napomenul ich namrzený poručík. Od týchto návštevníkov nepožadovala sprievodkyňa vstupné ani ochranné návlečky. Triasla sa od zimy, ale aj od strachu z nasledujúcich udalostí. Energického miadého muža sem priviedol doktor Málek od pamiatkárkov, ukázali jej akýsi papier a upozornili, že dnes večer bude na Vítove rušno, aby sa vraj zbytočne neobávala. Potom jej neznámy, ktorého doktor Málek oslovoval súdruh poručík, ukázal fotografiu akéhosi človeka a spýtal sa, či ho v poslednom čase nevidela na zámku. Naliehal, aby si spomenula. Komu by utkveli v pamäti tváre toľkých návštevníkov?

Pozorne si pozrela snímku a vyhlásila: — V tom-

to prípade máte šťastie, na tohto chlapíka sa náhodou pamätám. Mal oblečený zelený sveter a nasadené tmavé okuliare. Viete, prečo mi padol do oka? Púšťal vzduch do sály s novogotickým nábytkom, kde sa musí udržiavať konštantná teplota. Jednoducho si otvoril oblok, za čo som ho riadne vykrsťila.

Prešli nádvorím a zastali pri masívnych dverách. Ditrich kývol sprievodkyňu. Odomkla a nerozhodne zastala.

— Kľúč, — požiadal ju stroho a vystrel ruku. V sprievode dvoch mužov vošli do zbrojnice. Dvere zamkol znútra.

Sprievodkyňa s uniformovaným príslušníkom sa vrátili do domca. Poručík ju dôrazne upozornil, aby neškrkla ani zápalkou.

Martin Ditrich zacítil ľadový závan. V zranenej nohe ho píchali tisíce ihličiek, nestihol zájsť za doktorom Típkom, aby mu píchol injekciu. Zaumienil si, že zajtra ráno všetko napravi. Radista kontroloval miniatúrnou vysielaczkou spojenie. Zbrojnicou sa prenikavo a pochmúrne rozliehal praskot z éteru. Radista stlmil hlasitosť.

— To je v poriadku, — upokojil ho poručík. — Zdoľa nám dajú avízo, keď sa návšteva priblíži.

Bušek bol na príjme.

— Ide to ako po masle, — hlásil do mikrofónu, — o desať-dvadsať minút ich tam máte.

— Čo tí dvaja? — zaujímal sa poručík.

Bušek zaváhal. — Nevie, na ktorého z nich vsadiť. Odbočili na okresnú cestu. Obaja.

— Nezistili, že ich sledujeme?

— Vylúčené!

Poručík sa zamračil. Čo to má znamenať? Žeby bol v hre ďalší protivník?

— Pokračovať! Hlásil zmeny. Inak všetko podľa plánu. Zostaňte na príjme.

V zbrojnici sa rozhostilo tiesnivé ticho, prehlušované iba tikotom Ditrichových náramkových hodínok. Poobzeral sa, oči mu už privykli na prítomie. Pri stenách zreteľne rozoznával stojany a vitríny so zbierkou starých zbraní.

Usadil sa na novogotickéj stoličke pri stojane s guľovnicami s kolieskovými zámkami. Pochádzali z 18. storočia z dielne karlovarského puškára Leopolda Bechera.

V tej istej chvíli zachrapčala vysielacka, ktorá ich spájala s krajom lesa v podzámku.

42

Od horizontu, tam kde sa stuha hradskej dvíhala k najvyššiemu bodu a znovu začala zvoľna klesať k Vítovu, niekoľko ráz krátko zablikala baterka.

Ozval sa spočiatku ledva počuteľný zvuk motora, postupne však burácal čoraz mocnejšie. Svetlá reflektorov rýchlo obližli krajinu. Potom vodič vypol svetlá a motor. Auto sa ticho šinulo do údolia.

V diaľke zaznel motor druhého auta, takisto sa blížilo k zámku. O chvíľu zastalo na kopci. Svetlá zhasli. Bušek v okamihu zaregistroval dopravný

priestupok — zákaz zastavenia na vrchole stúpania. Ja by som im prirátal aj pokutu za priestupok, pomyslel si.

— Čo robia? — zaujímal sa poručík.

Prvé auto zastalo v ohybe príjazdovej cesty k zámku, vodič zabočil doprava, až k okraju lesa. Bušek sa naklonil k radistovi, ktorý naňho nástojčivo kýval. Podal mu náhradné slúchadlá. Spočiatku počul nepríjemný šumot a po ňom prenikavo zachrapčalo. Medzi dvoma autami sa začal odvíjať dialóg. Magnetofónová páska, napojená na radistov prístroj, sa rozbehla.

— Smé na mieste.

— Nič podozrivé?

— Nevidím nič. Ideme na to?

— Čakajte tri minúty. Nepoznáte inštrukcie?

— Mysleli sme...

— To nechajte na mňa a na doktora. Zapamätali ste si zoznam vecí? Nič iné neberte!

— Vieme, zbytočné obavy.

Znovu zavládlo ticho, prerušované šumotom a nepríjemným praskaním.

Bušek informoval poručíka: — V prvom aute sú dvaja, v druhom na kopci jeden chlap.

— Keby náhodou zleteli z hradby, dajte mi vedieť, aby sme tu netvrdili do rána, — podotkol Ditrich a odmlčal sa.

Bušek si nasadil slúchadlá. Nemusel dlho čakať. Konverzácia pokračovala:

— Tri minúty!

— Pozor na múr, bude sa to šmýkať...

— Dajako to zvládneme.

— Na ceste nevidím nijaké auto, všetko v poriadku. Dajte sa do toho a zhora sa ohláste.

— V poriadku.

Suché štuknutie. Ticho a opäť nepríjemný šumot a praskot.

Bušek zložil slúchadlá. Radista naňho spýtavo pozrel. Naznačil mu, aby vypol prístroj. Potom oznámil Ditrichovi:

— O pár minút čakaj návštevu.

Bušek sledoval auto v ohybe cesty. Vystúpili z neho dvaja chlapi. Jeden niesol zvinuté lano, druhý mal na chrbte neforemný vak. Prešli pozdĺž hradnej priekopy k Rysovke a na chvíľku sa stratili v priehlbene. Zrazu stade vyletelo lano s kotvovým úchytom a zaseklo sa hore za hradbovým previsom. Prvý začal vystupovať chlap s vakom. Šplhal sa svižne v dobrom tempe, nohami sa zapieral o výčnelky v múre. Navrchu sa prešvihol cez hradbovú predpreň a zatiahol za lano. Zjavne signál pre spoločníka. Ani jemu nerobil desať metrov vysoký múr mioriadne ťažkosť.

Obaja zmizli za hradným múrom. Lano sa mierne hojďalo a takmer nečujne narážalo na mokrý múr.

Bušek sa naposledy spojil so zbrojnicou. — Ne-zleteli, — oznámil. Potom — presne podľa poručíkových inštrukcií — upozornil skupinu, aby sa pripravila na akciu.

43

Kovové dvere škripavo stonali a odolávali sile pákových klieští. Poručík stál bokom pri múre, vľavo od dverí. V ruke zvieral pažbu pištole. Pri vypínači stál jeden z jeho chlapcov a druhý ho zabezpečoval z pravej strany.

Vlmači pracovali pokojne a rýchlo. Neprehovorili ani slovo. Sekundy plynuli neuveriteľne pomaly, ani čo by ktosi zatiahol pomyselnú brzdu, aby na okamih zastavil čas.

Konečne dvere povolili. Na prahu sa v obdĺžniku temného neba zjavili siluety dvoch chlapov.

— Dobré, — povedal ticho prvý.

Opatrne vošli. Prázdne nepremokavé vreco s plástom dopadlo na zem.

— Baterku, — zasykol hlas, priškrtený nervozitou.

V tom istom okamihu preťalo sálu zbrojnice ostré svetlo. V jeho nemilosrdnom zovretí prekvapene žmurkali dvaja mládenci s kapučňami na hlavách. Poručík bleskove zaregistroval, že majú prázdne ruky. Pristúpil k nim s neveselým úsmevom a rýchlym pohybom im strhol kapucne.

— Vitam vás na Vítove, — povedal obradne. — Bízek a Lahoda, kto by to bol povedal... Vikomti predsa prichádzali na zámky hlavným vchodom. A cez deň! — dodal tvrdo.

Mládenci na seba bezradne pozreli a takmer súčasne vystrelili ruky. Putá s ostrým štuknutím zapadli.

Poručík kývol na spolupracovníka. Ten ihneď opustil zbrojnicu a zamieril k hradbám. Vyklonil sa a dva razy krátko po sebe zablikal baterkou...

44

Chlap čakajúci v aute na kopci namrzene pozrel na hodinky. Netrepežlivo potriasol hlavou. Chvíľu šmátral po vreckách, kým vylovil pokrčenú škatuľku cigariet. Zháčil sa, keď zacítil v dlani chladnú kov zapaľovača. Pre istotu si odriekol cigaretu. Jeho spoločníci tu už dávno mali byť. Priložil k očiam vojenský ďalekohľad a skúmavo ním prebehol po hradbách. Nič podozrivé nezazrel. Podľa plánu mali obaja dávno nasadnúť do auta a pripojiť sa k nemu.

Odložil ďalekohľad. Zdalo sa mu, akoby na hradbách dva razy preťal tmú žltý záblesk baterky.

To sme predsa neplánovali, blyso mu myslou. Otvoreným oblokom prenikol závan chladného vzduchu a šibol ho do tváre. Alebo sa mu to len zamarilo? Zrazu akoby k nemu z údolnej kotliny prenikol tmený šepot.

Spoza mrakov vyplával mesiac. Na hradnom múre sa zablyso lano, hojďal ním vietor. Vtom sa v diaľke ponad hradby vyklonila tmná postava a vytiahla lano hore.

— Dočerta! — Prudko skrútol štartovací kľúč. Motor zareval na plné obrátky. Auto sa zvrátilo na úzkej ceste ako splašený kôň.

— Idlotil! — precedil zúrivo a prudko trhol rí-

diacou pákou. Prítlačil plynový pedál až na doraz. Vpredu pred zákrutou zasvietilo oko svetlometu a zvedavo obližlo tmú. Vozovku zablokovalo niekoľko postáv.

Chlap zahrešil a strhol volant vpravo na odbočku do okresného mesta. Ručička tachometra sa bláznivo roztancovala na červenom bode označujúcom maximálnu rýchlosť.

45

Zbyňek Ulrich gánil na úzky pás cesty pred sebou. Pri najlepšej vôli nenachádzal pre seba lichotivý výraz. Natoľko sa upriamil na úzky zvitok filmu v pravom vrecku, že prehliadol smerovku na Vítov. Zamotal sa v lese a zúfalo krúžil okolo mestečka, hľadajúc východ z bludného kruhu.

— Choďte rovno cez les a potom vpravo. Odtiaľ je Vítov na skok, — poradil mu horár, čo sa mu priplichtil do cesty.

— Vďaka, — zakričal a pridal plyn. Horár iba začudovane krútil hlavou nad čudným nočným turistom.

Keď vyšiel z lesa, uvidel rovnú stuhu asfaltovej hradskej. Teraz už hádam cestu nájdem, pomyslel si. Vtom sa v diaľke zjavili ostré svetlá šialene sa rútiaceho auta.

— Šialenec, — uľavil si Ulrich. Zapojil svetelnú húkačku, aby vystríhal protiúdechu vodiča. Ten však navidomoci nedbal na výstrahu a hnal sa ďalej. Ulrich nechápavo pokrútil hlavou. Siahol po cigarete, aby sa upokojil. V náležitom odstupe za šialeným vodičom sa zjavili ďalšie reflektory a vycvičený sluch kriminalistu zachytil dôverne známy zvuk sirény vozidla bezpečnosti. Modrý bod svetelného majáka sa približoval čoraz viac...

Ulrich zazrel na pravej strane cesty smerovú tabuľu: VÍTOV 4 KM.

Auto s plnými svetlami sa rútilo naňho. Vypol spojku, pravou nohou stlačil brzdu na doraz a prítiahol páku parkovacej brzdy. Vozidlo zaskvítilo a na okamih sa vzopálo na štyroch kolesách, prudkým trhnutím sa vychýlilo do pravého uhla a zastalo naprieč cesty.

Podporučík vyskočil a dvoma dlhými skokmi sa pratal do bezpečia. Namiesto cigarety vybral z vrecka pištoľ. Bol celkom pokojný. Možno preto, že som konečne natrafil na správnu smerovku, zišlo mu na um. Napäto sledoval približujúce sa auto. Ako sa zachová vodič? Únikovej cesty nebolo. Vpravo hustý les, vľavo strmý zráz.

Unikajúci chlap prudko zabrzdil. Auto sa motalo ani opilec, až napokon skončilo na mocnom smreku.

Bolo počuť tupý náraz a temnotu prečesol plameň sprevádzaný prudkou detonáciou.

Z auta prenasledovateľov vyskočili traja chlapi. Jeden držal v ruke hasiaci prístroj.

Ulrich začul hlas poručíka Ditrícha.

— Tamto, vľavo, — zvolal naňho. Dodatočne si uvedomil, že beh nie je práve najvhodnejšou disciplínou pre zranenú nohu jeho nadriadeného.

(38)

(39)

Zlomok sekundy sledoval taktujúcu sa postavu. Chlap sa zúfalo pokúšal uniknúť z pasce. Podporučík stlačil spúšť. Cielil do vzduchu.

— Stoj!

V plameňoch havarovaného auta zazrel utečenca. Po šiji mu stekal pramienok krvi.

Poručík Ditrich dokrivil k okraju zrátu vo chvíli, keď chlap zastal.

— Len podte pekne hore, — vyzval ho vlúdne.

Utečenec sa zvrhol a nerozhodne pozeral na prenasledovateľov. Neisto sa začal driapať na svah.

Podporučík vystrel ruku a pomohol mu vystúpiť na cestu.

— Pozrimeže, Karmil Jánsky, — poznamenal Ditrich s predstieraným údivom a so záujmom si prezeral jeho pravú topánku.

— Zaujímavé, vrúbkovaná podošva...

Vyzval Jánskeho, aby nastúpil do vozidla bezpečnosti. Vrak zničeného auta pomaly doháral.

Bušek sa zaškeril: — Nemalo význam hasiť...

Zaklapil putá.

Podporučík Ulrich sa chvíľu kutral v lekárničke. Zručne ošetril Jánskemu ranu, aby zastavil krvácanie.

— Vyzujte si pravú topánku, — prikázal poručík mláďencovi. Opatrne poutieral podošvu.

— Štyridsaťdvojka, — konštatoval ostro a zamyslene si prezeral vrúbky. Vybral z príručnej tašky snímku pohľadnicového formátu a ukázal ju Jánskemu.

— Túto stupaj ste zanechali u Karla Srnca vy, však? Pozrite si ryhu na podpätku. Taká istá je aj na tejto topánke. Dúfam, že mi nechcete navrávať, že nie je vaša?

Odpoveď ho nezaujímala. Jednoducho ukázal vráňovi chrbát. — Ako to prebiehalo v Prahe? — obrátil sa na podporučíka.

Ulrich sa zazubil: — Chlapci čakali, kým sa obe autá nepohli z parkoviska. Potom vyzvali ich dispečera, aby ich láskavo sprevádzal.

— Čočka? — spýtal sa Ditrich sucho iba preto, aby si overil, že jeho hypotéza neutrpla ani najmenšiu trhlinu.

Ulrich prisvedčil.

— Čočka však parte nešéfoval, — vzdychol si poručík.

Vyrušil ich Bušek. Tváril sa ustarane. — Čosi mi tu nehrá. Vysielačka hlási, že Senefelder došiel na chatu, chvíľu si čítal, potom zakúrnil a šiel si ľahnúť.

— A Duba? — zaujímal sa poručík.

— Za Boleslavou zaparkoval pri akejsi vile a vošiel donútra. Chlapci z okresu mali už dávnejšie podozrenie, že je tu tajný hráčsky brloh. Spolu s našimi vpádili dnu a nadabíli na pekných vtáčikov. Samé známe firmy. Duba, dvaja povaľáci a jeden kšeftár s valutami. Hrali vysoký hazard. Na stole niekoľkotisícový bank. Majiteľ vily odcestoval na pol roka k dcére do Kanady a Dubovi — poznal ho z čias, keď ešte vykonával prax — dôverčivo požičal kľúče.

— Musíme nájsť šéfa bandy, a to čo najskôr, le-

bo títo mláďenci budú zapierať, pokiaľ budú môcť, — povedal poručík Ulrichovi.

Karmil Jánsky si zaryto prezeral zápästie s oceľovými náramkami.

— Niečo by som vedel, — nadhodil podporučík.

— Bude hádam lepšie, ak sa na to pozrieme pri dennom svetle.

Ditrich naňho pozrel s neskrývaným záujmom.

— Ideme! — rozhodol a prikázal vyraziť smerom k Prahe.

46

— Želáte si? — spýtal sa Kvído Holler upäto a nevlúdne si premeriaval nočnú navštevu. Pravú ruku náhlivo všuchol do vrečka hodvábného župana.

Poručík Ditrich sa ospravedlňujúco usmial: — Prepáčte, že prichádzame v nevhodný čas. Uistujem vás, že budeme raz-dva hotoví. Môžeme vojsť?

Nečakajúc na pozvanie, rezko vkročil do priestrannej haly. Ulrich sa šinul za ním. Holler zatvoril dvere a sprevádzal ich donútra. — Nech sa páči, — povedal sucho.

Z rádia sa niesla tichá hudba s pochmúrnym základným motívom. Pri sklenených dverách vedúcich na terasu stál stôl s hladkou matnou doskou a na ňom obyčajný stolný kalendár.

— Nie že by som nemal porozumenie pre vašu ťažkú prácu, — precedil Holler, — ale budíť ľudí uprostred noci by ste hádam nemuseli.

Poručík si ho premeral prenikavým pohľadom. — Ako vidím, ešte ste nespali. Koniec koncov, ak sa chcete sťažovať, prosím. — Usmial sa: — Mám pre vás lepší návrh. Nepozreli by ste si istú zaujímavosť? — Kývol na Ulricha a ten pohotovo vylovil z vrečka zvitok filmu.

Ditrich zapíchl prst do negatívu. — Prosím, pán doktor!

Holler zbledol a zovrel pery do úzkej čiary. — Prosím? — vysúkal ťažko.

Kriminalista pokrútil hlavou. — Načo toľká skromnosť? Azda ste len nezabudli na svoj titul? Čestná hodnosť doktora hudobných vied univerzity v Lille, nespomínate si? Vtedy ste, pravda, boli talentovaný mladý klavirista a krátko pred vojnou ste očarovali publikum svetových koncertných siení. Potom ste pri autohavárii utrpeli úraz, v pravej ruke ste takmer stratili cit, a bolo po sláve. Zostala len spomienka, vila, dôchodok, milenky a hodiny v hudobnej škole. Peniaze, na ktoré ste privykli, sa prestali sypať, preto ste zamenili múzy za výnosnejší obchod. Aspoň ste si to mysleli...

Holler si utrel spotené čelo. — Čo chcete? — zasipel nenávisťne.

— Ten film... vidíte prsteň na ruke? Je predsa váš, však?

Klavirista sa strhol.

— Pokojne si vyložte ruku z vrečka, — pokračoval poručík. — Viem, že sa vám trasie, ak, pravda, nehráte na klavír.

— Nezmysel! — bránil sa Holler.

— Keby ste nešli urobiť Hujerovi fotodokumen-

táciu ukradnutých zbraní, mohli ste ešte pár nocí pokojne spať, — uškrnul sa Ditrich a úkosom pozrel na rádio. — A mohli ste si pred spaním dožičiť kultúrny zážitok, — dodal.

Tóny nočného koncertu dozneli.

— Verdi, však? — zaujímal sa poručík.

— Rekviem, — doplnil Holler.

Ditrich spokojne prikývol. — Sľúbil som vám, že budeme raz-dva hotoví. Ako vidíte, sľub plním. Ráďte sa obliekať, ideme!

Uvoľnene sa usadil v kresle, myšlienka na skorý spánok, na stretnutie s Danou aj na injekciu doktora Típka ho naplňala slastnou predstavou...

47

— Myslím, že tá povýšenie neminie, — slávnostne vyhlásil major Čásek a spokojne poklepal Martina Ditricha po pleci. — Čo noha?

— Zajtra ma čaká operácia, — povedal Martin bez štipky nadšenia.

— Pokoj, synak, len sa neboj. Vieš, že som sa prihlásil na zájazd na olympiádu? Na šprint som si rezervoval lístok na hlavnú tribúnu blízko cieľa.

— Čo ak vypadnem už v rozbehu? Ktovie, či vôbec splním kvalifikačný limit...?

— Nevypadneš, — rozhodol náčelník. — Už sa priznali? — prešiel do služobného tónu.

— Takrečeno bleskovo. Len čo zazrel Hollera, všetko vysypal.

— Holler žil niekoľko rokov v Spojených štátoch. Kadečomu sa priučil, — poznamenal major.

— Skontaktoval sa s rozličnými individualiami, — doložil Ditrich, — a keď prišli do módy staré zbrane, rozhodol sa, že sa pousiluje nasýtiť zvýšený dopyt na Západe.

— Začal s Čočkom? — overoval si major.

— Hej. Čočka z minulosti „fušoval“ do horolezectva aj do atletiky. Zopár ráz som ho dokonca mal v štartovacích blokoch, ešte ako juniora. Zoznámili sa na Lachtane. Čočka pribral Hujera; takisto sa neodtiahol od ľahkého zárobku. Holler získal pre plán svojho žiaka Jánskeho...

Čočka s Hujerom dávali bande tipy. Jánsky ako šéf nočných výprav bol akýmsi dispečerom. Bízok s Lahodom obstarávali hrubú prácu. Nevedeli, že šéfom bandy je Holler. Čočka naučil oboch mláďencov základy horolezectva. Pred akciou vždy vyhliaďol na parkovisku pred botelom autá. Vopred si zistil, že ich majitelia v noci nepoužívajú. Odpojil tachometer a ráno „vypožičané“ auto vrátil na miesto.

— Aj tí ďalší sa do prípadu riadne zaplietli, — povedal náčelník zamyslene. — Žulda, to dievča aj Srnec...

— Srnec so Žuldom chodili na predstavenia Žitých vikomtov. Obaja sa zaľúbili do Majky. Jánsky to náležite využil. Navravel im, že musia dievčatu dokázať, akí sú chlapi, aby sa s nimi vôbec dala do reči. Srnca tak donútil ukradnúť vysielačky, Žul-

du zasa preberať po skončení akcie vréčiá s ukradnutými predmetmi a dopravovať ich Hollerovi. Raz s ním šiel aj Srnec a ukradol pritom bambitku. Chlapčisko fetovalo a začalo priveľa tárať. Vtedy večer v Besiedke sa zastrájal, že všetkých udá, ak ho nebudú lepšie platiť. Jánsky sa zľakol a ešte tej noci sa za ním vybral, aby vraj prebrali plán novej akcie. Srnec mu dôverčivo otvoril dvere, a...

— Podobný osud by bol stihol aj Žuldu, — usúdiť major. — Hysterik, čo sa nevie ovládať, bol pre bandu nebezpečný.

— Pre istotu som ho dal strážiť aj v nemocnici, — pokračoval poručík. — Jediná osoba, čo o ničom nevedela, bola Majka. Jánsky jej sľuboval útek na Západ. Rovnaký zámer mali aj Bízok s Lahodom. Napriek tomu má aj Majka vrúbik. Pri návštevách nevlastného otca v nemocnici kradla fenmetrazín a zopár ráz aj LSD. Drogu držia na psychiatrickom oddelení na pokusné účely. Doktor Senefelder sa bude zodpovedať za to, že nechlásil stratu.

Major sa usmial: — Na tých figľoch s vysielačkami a výmenou poznávacích značiek je kus naivnosti.

— O tom Holler nevedel. Bol to Čočkov nápad. Asi prečítal priveľa gangsteriek. Štátne poznávacie značky kradli z odstavených vrakov. Zdá sa, že sa ten chlapec trochu precenil. Vtedy na Lachtane sa kamarátsky zhováral s Bízkom aj Lahodom. Hodnú chvíľu som ich sledoval od vchodu. Len čo ma Čočka zočil v zrkadle, nasadil neosobný tón, akým zvyčajne vystupuje voči nevítaným hosťom.

Tam som si spomenul, že fušoval do horolezectva, sám sa mi pochválil na tréningu. Silvia Kyseľová to potvrdila.

— Zbrane sú kompletne? Nič nechýba?

— Našťastie nič, — ústil poručík náčelníka. — Holler všetko uložil v pivnici. O týždeň to mal previezť cez hranice špeditérsky kamión z Hannoveru. Patrí firme, ktorá sa už zaplietla do viacerých nečistých záležitostí. Mám podrobnú informáciu o jej činnosti zvonku. Holler potvrdil, že kamión mal ukradnuté predmety prepašovať v skrýši pod motorom.

Major Čásek pokýval hlavou. Spokojne vyzrel z obloka. — Dobré, synak, — povedal ticho, — a teraz už radšej bež. Marí sa mi, že tá vonku niekto čaká.

Pristúpil k poručíkovi a pevne mu stisol ruku.

Martin Ditrich, mraštiac tvár od bolesti, pomaly zostupoval zo schodov, prekrivil okolo dozorného, priateľsky mu zakýval a posledných pár metrov pred vchodom sa usiloval kráčať rýchlo a pevne, lebo na chodníku zazrel známú postavu.

— Žiješ? — mákko sa spýtal svojej ženy a vedno vykročili do letného dňa, rozjasneného prísľubom pekného počasia.

© Jiří Marold: Konec Žlutých vikomtu, Praha (Magnet) 1978

© Translation: Fraňa Pajorová 1982

Benátky sú aj na Filipínach, v Hongkongu, na Nokoué ...

BIEDNE A ODUMIERAJÚCE TURISTICKÉ ATRAKCIE

V Bangladéši vytvárajú niekoľko pečne „putujúcich Benátok“ Beduhovia, vodní Cigáni. Bývajú na člnoch a tábory-skupiny 25—40 člnov sa stále pohybujú po riekach.

— Majiteľom najväčšieho člna je vajda, ktorý rieši spory, trestá viníkov, sprostredkúva manželstvá a predovšetkým rozhoduje o tom, kam, kedy a na ako dlho sa premiestni plávajúci tábor, — napísal reportér časopisu Kontynenty. — Beduhovia sú známi nielen ako odvážni plavci, ale aj ako zaklínači hadov; vedľa liečiť lesnými bylňami a za svoje služby si žiadajú odmenu v naturáliách: ryžu, plátno... Ženy Beduhov sa starajú o prípravu liekov, sú dobré masičkáčky, vraj vedia utísiť i bolesť zubov. Aj ony zabávajú divákov drezúrou jedovatých hadov, pri predvádzaní nepoužívajú pišťalu ako muži, lež spievajú... Veľa Beduhov sa pokladá za mohamedánov, no ortodoxní vyznavači islamu sa k nim veľmi nepriznávajú, pretože Beduhovia si vážia hady, čo ich väčšmi zblízuje s hinduizmom...

Na svete je veľa malebných osád a dedín, ktoré každému pripomínajú slávne a staré európske Benátky. Takisto ich postavili na vode — na hladine rieky, jazera či oceána, aj v nich vidieť kanály a vodné cesty namiesto ciest a chodníkov, aké poznáme z miest. A vo všetkých vidieť člny namiesto áut, bicyklov...

Benátky sú okrem Austrálie na každom svetadieli.

Obyvatelia obce Malé Benátky a venezuelski Indiáni vôbec poznajú z 20. storočia veľmi málo

Je ich veľa, nazývame ich ôsmymi divmi sveta. Sú medzi nimi aj také, ktoré sú dosť neznáme.

„Benátky“ sú aj v Recife, vyše miliónovom hlavnom meste brazílskeho štátu Pernambuco. Častou mesta, rozprestierajúceho sa na polostrove neďaleko ústia rieky Capibaribe, pretekajú potoky, riečky a kanály, a preto ju volajú Brazílske Benátky... Čiňania majú Benátky v Šanghaji — starú časť tohto mesta postavili na vode.

Krajšie „Benátky“ sú v Kašmíre. V Šrinagare, hlavnom meste tejto krajiny, je množstvo kanálov, po ktorých sa plavia člny. Ešte väčšmi pripomína Benátky jazero Dal pri tomto meste. Každý deň sa po ňom plávajú nespočetné množstvo najrozličnejších člnov, mnohí v nich bývajú, v niektorých sú hotelíky, reštaurácie a obchodky... Všetko je také malebné, že na málo miest v Kašmíre sa tak veľmi hodia známe slová z Červenej pevnosti v Dillí o Kašmíre:

Agar firdaus bar rúje zemín ast,
hamín ast, hamín ast,
hamín ast...!

Ak je niekde na svete raj,
je to tu, je to tu, je to tu...!

Názov Benátky si právom zaslúžila viaceré močaristé miesta na sútoku rieky Tigris a Eufrat. Tamojší obyvatelia žijú na umelých ostrovočkách, vytvorených z rákosia, je to tam v podstate jediný stavebný materiál. A jediným dopravným prostriedkom, ktorý vo veľkej miere nahrádza aj nohy, je čln. Tiež je z rákosia.

Viaceré nepravé Benátky (Leningrad, Bruggy...) sú čoraz krajšie. No mnohé iné také pozoruhodnosti majú — okrem toho, že v nich mnoho pripomína perlu Talianska — veľa spoločného: panuje v nich bieda, špina, zaostalosť, za dlhé stáročia sa v nich skoro nič nezmenilo k lepšiemu.

Sú to odumierajúce turistické atrakcie.

AKO DOSTALA VENEZUELA MENO

Istého dňa roku 1499 vplávala španielska flotila do lagúny Sinamalca na rieke Limon vtedy ešte neznámej krajiny na pobreží Nového sveta, ktorú pri svojej tretej plavbe „do Indie“ pred rokom objavil Krištof Kolumbus.

Prvé, čo moreplavci zbadali, bola indiánska osada na vysokých koloch nad vodou. Indiáni sa pomedzi domy plavili na ľahkých člnoch.

— Nepripomína vám to rodné Taliansko? — spýtal sa veliteľ výpravy Alonso de Hojeda (Ojeda) priateľa Ameriga Vespuccioho.

— Áno, máte pravdu. Táto dedinka je ako Benátky, sú to také malé Benátky...

— Nazvime teda túto krajinu Malými Benátkami — Venezuelou...

Tak sa stalo a tá krajina sa volá Venezuela, od roku 1830 je to aj názov rovnomeného štátu. (Venezuela je zdrobnenina od Venezia — talianskeho názvu Benátok.)

Tá indiánska osada, nazývaná Malé Benátky na rieke Limon, existuje dodnes. Nebývajú v nej už len Indiáni kmeňa Guajira, ale aj miešanci Indiánov, Španielov a afrických černochoch, bývalých otrokov. Žijú tam — ešte vždy — v biede a v zaostalosti. Srdečne vítajú každého turistu, ochotne ho pozovajú na čln, niektoré majú aj motory, a potom bez hanby a začervenania otrčia ruku za preptným...

Všade vokol vládne aj špina, život strpčujú komáre a iný dotleravý hmyz.

A iba niekoľko kilometrov ďalej sa rozprestiera obrovské Maracaibské jazero (Maracaibo, má 16 311 km²), kde už roky ťažia ropu, bohatú z nej však iní.

TAJOMSTVO V DELTE RIO SAN PEDRO

Niektorí obyvatelia mexického Mexcaltitánu vedia o existencii Benátok v Európe, no čudujú sa, že aj tam majú namiesto ulíc kanály...

Obyvatelia mexických Benátok — obce Xochimilco, ktorá sa nachádza asi 25 km od hlavného mesta, žijú iba z turistického ruchu.

Na člnoch okolo domov sa neplavia len početní návštevníci, ale aj predavači kvetín a hudobníci, hrajúci zaľúbencom.

Každý turista si rád vypočuje históriu o vzniku tohto očarujúceho miesta:

— Najprv tu, vážené dámy a páni, bolo jazero. Plávali po ňom ostrovočky z konárov, listia, tráv... Na nich sa zachytávalo bahno, hlina. Ostrovočky rástli, mohutneli. Indiáni si na nich postavili ľahké chyže a

začali pestovať rozličné plodiny na obživu a obľúbené kvetiny. Keď chceli, pomocou vesiel domčeky i so záhradkami odplavili ďalej. Neskôr pri domoch vysadili stromy. Tie zapustili na dno jazera korene — silné kotvy, a tak sa ostrovočky stali stabilnými. Tieto kanály medzi domami sú vlastne voľné priestory bývalého jazera...

Xochimilco znamená v reči Aztékov kvetinové záhrady.

AJ POHREBNÝ SPRIEVOD NA ČLNOCH

Benátkami (alebo Malými mexickými Benátkami) volajú aj inú mexickú dedinku, prekrásny Mexcaltitán uprostred delty rieky San Pedro na západnom pobreží Mexika, asi 220 km od mesta Guadalajara. Tamojší obyvatelia (je ich 2200) chytajú ryby aj priamo z múrov svojich domčekov.

— Z vtáčej perspektívy dedinka pôsobí ako veľký list lekna, ležiaci na kalných vodách rieky, — napísal W. E. Garrett. — V jej strede je malé námestie s kostolom a kinom, po obvode mestečka sa vinie hlavná okružná ulica; okrem nej sú tam ešte dve a dve na seba kolmé ulice. Medzi nimi sa tiesnia nízke domčeky so škríďovými strechami, s priečeliami do úzkych dvorov. Kde-tu sa nad domami rozprestierajú koruny štíhlych kokosových paliem. Z pobrežia vedie do Mexcaltitánu stĺporadie s elektrickým vedením.

Koncom leta — v období tropických dažďov — sa rieka San Pedro rozvodní, ulice sa premenia na kanály, hlboké asi pol metra. Preto domy postavili na betónových sokloch, na poslednom postavili modernú školu. Manželstvá sa uzavierajú len formálne, a to bez zvyčajných obradov, pretože v intímnom prostredí tohto miniatúrneho sídliska by sa svadobné hostiny nedali obmedziť iba na pozvaných hosťov, prišli by každý, čo by pre príslušné rodiny bolo veľvedieť chodiť po vlastných nohách.

Člny si ručne vydlabujú z konakastových sprievod na pevninu, kde je člnových kmeňov. Na plytkej vode veslujú palicami, na dlhších cestách poročné sviatky s konajú na člnoch... užívajú motory.

Hlavným zamestnaním a obživou obyvateľov Mexcaltitánu je rybolov. V suchom období, keď sa nechodí chytajú aj garnely, drobné morské raky. Muži vychádzajú na lov v novúci, na riečne ramená, kam neslaha člny, stavajú chlievce pre ošípané. hustý pobrežný porast lekna a iného vodného rastlinstva, čo je síce veľmi krásne a malebné, no pre rybárov okrasné a nepotrebné. Tam garnely vábja svetlom petrolejových lampa, i z bravčového mäsa a hydiny. V Mexcaltitáne sú obchodky s najnutnejším rybárskimi potrebnými náradím. O poriadok v meste sa stará jediný

V Mexcaltitáne a v jeho okolí rastie množstvo vodných ruží. Z ich krásy sa však tamojší obyvatelia nečudujú, lebo im zapchávajú kanály a skrývajú sa pod nimi ryby

nových listov. Chytajú až do rána, úlovok odvádzajú na pobrežie, odtiaľ putuje do mrziazarní a staže tieto lahôdky vyvážajú do San Diega a iných miest v USA. Pre mexický trh garnely konzervujú alebo sušia.

Staršie primitívne domčeky sú postavené z blata, novšie sú z tehál. V dedinke už niet nijakého voľného pozemku na stavbu nových domov, na poslednom postavili modernú školu. Manželstvá sa uzavierajú len formálne, a to bez zvyčajných obradov, pretože v intímnom prostredí tohto miniatúrneho sídliska by sa svadobné hostiny nedali obmedziť iba na pozvaných hosťov, prišli by každý, čo by pre príslušné rodiny bolo veľvedieť chodiť po vlastných nohách.

Člny si ručne vydlabujú z konakastových sprievod na pevninu, kde je člnových kmeňov. Na plytkej vode veslujú palicami, na dlhších cestách poročné sviatky s konajú na člnoch... užívajú motory.

Hlavným zamestnaním a obživou obyvateľov Mexcaltitánu je rybolov. V suchom období, keď sa nechodí chytajú aj garnely, drobné morské raky. Muži vychádzajú na lov v novúci, na riečne ramená, kam neslaha člny, stavajú chlievce pre ošípané. hustý pobrežný porast lekna a iného vodného rastlinstva, čo je síce veľmi krásne a malebné, no pre rybárov okrasné a nepotrebné. Tam garnely vábja svetlom petrolejových lampa, i z bravčového mäsa a hydiny. V Mexcaltitáne sú obchodky s najnutnejším rybárskimi potrebnými náradím. O poriadok v meste sa stará jediný

policať, obchádza ulice a kde vidí nečistotu, upozorní gazdinú, aby si zamietla pred domom. Keď pri najbližšej obchádzke zistí, že na jeho upozornenie nereagovala, odstráni špinu sám a vyberie za to od majiteľa domu pokutu.

V poslednom čase sa Mexcaltitánčania usilujú zlepšiť svoj život pestovaním plodín a ovocia na neďalekej pevnine, úrodu im však často ničia záplavy.

Už po niekoľkých hodinách sa nezvyknutého návštevníka zmocní v tomto izolovanom mikrosvete pocit uväznenosti. Muži majú aspoň svoju rybačku, ale ženy takmer po celý život nemajú dôvod opustiť rodnú dedinku. Mnohé „odchádzajú“ na pevninu len jeden raz — na cintorín, teda ani nemožno povedať, že „jediný raz za celý život“, lebo sa tak stáva až po smrti.

Je to čarovný kút sveta, no vládne v ňom aj veľa smútku a zaostalosti.

JE TO BÝVALÝ AZTLÁN?

Niektorí vedci predpokladajú, že Mexcaltitán je to tajomné a doteraz neobjavené aztécke mesto Aztlán, odkiaľ Aztékovia prišli na územie dnešného hlavného mesta Mexika, kde si na jazere Texcoco postavili ostrovné mesto — Tenochtitlán.

Ak táto hypotéza raz dokáže, tak tá malá a zabudnutá dedinka, o ktorej veľa nevedia ani v hlavnom meste (na mapách, čo tam tlačia, sú vyznačené do Mexcaltitánu dve cesty, no neexistujú, len nedávno postavili cestu na hrádzi), sa bezpochyby stane známou a slávnou.

Každý rok od polovice augusta až do konca októbra tropické dažde menia ulice Mexcaltitánu na splavné kanály. Všetky domy sú obrátené čelom do okružnej ulice, ktorá sa volá Circulo Venezia — Benátsky okruh. Už dlhé stáročia v tejto „vodnej ruži“ — azda ako v jedinej obci na celom svete a podobne ako v „pravých“ Benátkach — nepríbudol ani jeden nový domček, niet ho kde postaviť.

Mexcaltitán je veľkou pozoruhodnosťou, divom prírody (aj ľudských rúk a tvrdého zápasu s prírodou a životom), no turisti doň neprúdia. Je to ďaleko a okrem toho tam vládne odpudzujúca špina a bolestná bieda.

ČO DOKÁZALA RIEKA ZWIJN

Aj Belgicko má „Benátky“ — staré mesto Bruggy (flámsky Brugge a valónsky Bruges), popretkávané množstvom kanálov a prieplavov, ponad ktoré ľudia postavili veľa mo-

tov a mostíkov. Podľa nich majú Bruggy meno, to slovo značí „mesto s mnohými mostami“ alebo „mesto pri moste“. Je tam križovatka viacerých splavných kanálov, nimi sa možno dostať do Gentu, Blankenbergu, Oostendu a inde.

LABUTE SA UŽ NEMUSIA BÁT

Brugge patria medzi najstaršie belgické mestá, založil ich po roku 862 gróf Baudouin I. V 13.—15. storočí bolo jedným z najdôležitejších a najväčších prístavov Európy, prestupovou stanicou medzi Severným a Stredozemným morom.

— Pri mólach prístavu Bruggy prekladali kožušiny z Ruska, vlnu z Anglicka, koreniny z arabských krajín, hodváby z východnej Ázie a vína z rýnskej oblasti, — možno sa dočítať v turistickom sprievodcovi a v nadšených reportážach o tomto slávnom meste. — Flámski grófi a bohatí kupci, ktorí mali rezidencie v Bruggách, dávali si stavať paláce, kostoly a cechové domy architektami z celej Európy, o ich výzdobu sa postarali maliari, sochári a zlatníci. Johanna z Navarry, kráľovná Francúzska, pri príchode do tohto mesta tak užasla nad nádhernými toaletami meštianskych žien, že mimovoľne vykričala: „Myslela som si, že iba ja som kráľovná, ale tu ich vidím okolo seba na stá!“

V 15. storočí sídlil v Bruggách mocný vojvoda burgundský a za jeho vlády zažilo mesto éru najväčšieho rozkvetu.

Dve storočia boli Bruggy najdôležitejším obchodným centrom západnej Európy. V rozložitom prístave denne dvíhalo kotvy vyše sto lodí. V tom čase mali takmer toľko obyvateľov ako Londýn a len málokteré dvory korunovaných hláv Európy sa mohli merať s ich náherou.

Dnes sú Bruggy malým belgickým mestom. Akoby nedotknuté časom, sníva o zlatej minulosti...

Kto sa medzi múrmi mesta poobzerá, ľahko zabudne na dvadsiate storočie. Uličky sú úzke a klukaté, niektoré sú sotva meter široké, ich mená sú plné poézie. Je tu ulica Slepého osla, ulica Husieho hniezda, Petržlenová ulica... Nijaký mrakodrap nezacíla oblohu, najvyšším bodom mesta je hrot 122 metrovej veže kostola Panny Márie.

No nech deň akokoľvek patrí dvadsiatemu storočiu, v noci sa Bruggy znova premenia na mesto z jesene stredoveku. Turisti zmizli, nad kanálmi visia pásy hmly. Posledné kroky na dlažbe vždy doznievajú v noč-

nej tme a staré mesto sa opäť ponára do dlhého tichého spánku stáročí...

Kanály, ktoré sa vinú starým mestom a obkolesujú ho, dodávajú Bruggám elegické čaro. Nakláňajú sa nad ne lipy a vrbý a v tichej vode sa zrkadlia železné kované pouličné lampy a stáročné domy z vyblednutej pálenej neomietnutej tehly. V meste sú prastaré ulice s dláždenými mačacími hlavami, pozdĺž ktorých sa tiahnu domy s honosnými štípmi a zahmlenými kanálmi, na ktorých pokojne plávajú labute...

Tie labute majú zaujímavú históriu. Vraj súvisia s vraždou. Roku 1488 odsúdili v Bruggách občana Langhalsa (čiže sa volal Dlhý krk) na trest smrti štatím, a keďže to bol údajne nespravodlivý rozsudok, odvtedy sa mestská rada musí starať — živiť labute, zvieratá s dlhým krkom...

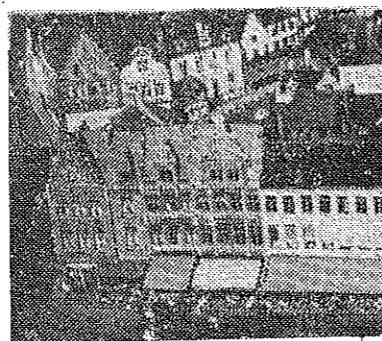
PRÍSTAV ÚPLNE ZMIZOL...

V Bruggách už dávno nekotvila nijaká loď a nie je tam ani prístav. Miesto, kde kedysi bol, je vzdialené od Severného mora — bez pričinenia ľudí — až 13—15 kilometrov! Tamojší malý prístav Heist spája teraz s mestom len kanál.

Spôsobilá to rieka Zwinj, ktorá čoraz väčšmi zanášala svoje ústie do mora, a tak znemožňovala lodiam plavbu. Mestskí páni nemali peňazí na jej čistenie, a rieka si robila naďalej, čo chcela...

Turistické prospekty o Bruggách pripomínajú, že už na začiatku 16. storočia prešiel prvý furman s vozom po dne bruggeského prístavu — najprv v čase odlivu a potom i v čase prílivu. A nezaviazol...!

Tak rieka pozmenila i život v Bruggách, morský prístav úplne zmizol, mesto upadalo, nerozširovalo sa. To však zároveň neskôr vytvorilo podmienky, aby sa Bruggy stali belgickou, európskou a svetovou turistickou perlou.

Bruggy si zachovali stredoveký ráz, na snímke bývalé cechové domy,

POZORUHODNOSTI NA KAŽDOM KROKU

Státisíce turistov z celého sveta chodia do Brugg obdivovať mnoho nevedných atrakcií: námestie Markt so starobyľou tržnicou z konca 13. storočia; 107,5 m vysokú vežu — rozhľadňu Halletoren (Le Belfroi), v ktorej je azda najväčší zvon v Európe, má hmotnosť 6200 kg a zvonková hra má 47 zvonov a zvončekov, spolu majú hmotnosť 27 000 kg; katedrálu Saint Sauver z 10. storočia; Michelangelovu Madonu z bieleho mramoru v chráme Notre Dame; kostol Panny Márie, v ktorom je pochovaný Karol Smelý a jeho dcéra Mária Burgundská; malebnú gotickú katedrálu sv. Salvátora z 13. storočia, Gheghenhof (Collegium Beguinarum) z roku 1230 — dom pre staré a opustené ženy, ktoré za stravu a byt vyšivali, tkali a starali sa o chorých; dom mešťanostu van den Beursta, od ktorého sa odvodzuje slovo burza; budovy bývalých „konzulátov“ — faktórií...

V múzeu Potterie ochraňujú aj pozoruhodnú zbierku zvoncov a zvončekov — výrobkov malomočných, jeden z nich nosilo nešťastné dievča a tak upozorňovalo, že sa približuje; v ďalších múzeách a v obrazárňach možno vidieť večne živé maľby Jana van Eycka, Hansa Memlinga, ktorý tu zomrel roku 1494, Hieronyma Boscha, Pietra Bruegela, Rogiera van der Weydena a iných veľikánov svetového maliarstva.

A keď sú turisti zo všetkých končín sveta unavení z prehliadky pamätihodností mesta — živého múzea stredoveku, keď ich už bolia oči od tolkej krásy, idú si oddýchnuť k niektorému kanálu. Ony sú vlastne v Bruggé najslávnejšie a najvyhladávannejšie, ony robia toto mesto „Benátkami“.

MORSKÍ KOČOVNÍCI NEPOZNAJÚ NAŠE STOROČIE

„Benátky“ čiže obec či obce na vode majú, pochopiteľne, aj Filipíny, jediný štát na svete, ktorý sa rozprestiera až na vyše 7100 ostrovoch. Všimol si to už Antonio Pigafetta, kronikár slávnej moreplaveckej expedície Fernã de Magalhãesa roku 1521. Okrem iného napísal, že tam „veľa ľudí stále žije len na malých člnoch“.

Badžovia (Bajajovia alebo Bajansovia), morskí kočovníci (tiež deti mora alebo morskí cigáni), žijú na Filipínach doteraz. Najviac ich je v Suluskom súostroví (rozprestierajúcom sa pri pobreží Bornea), pri ostro-

ve Sibutu, Sitankai, Simunul, Bunabunaan, Bilatan, Bongao, Tawitawi a iných. Ich člny majú celkom slovanské meno: lipa. Príbytky na nich sú veľmi biedne, žijú v nich chudobní ľudia — rybári. V podstate živoriat ako ich predkovia pred desaťročiami, ba aj stáročiami.

— O tom, ako podľa vetra a vody ľahko zistia, že sa blíži búrka; ako iba ponorením prsta do vody spoznajú presnú vzdialenosť k cieľu a akú majú orientáciu, sa hovoria legendy, — napísala Anna de Henning-Singh. — Veď bez akýchkoľvek pomôcok križujú Tichý oceán až k Borneu a Celebesu.

I keď niektorí už nežijú len na člnoch, stále sa ešte veľmi dobre vyznajú v ich vyhotovovaní a stavbe. Za necelý týždeň vydlabú z kmeňa čln. Hotový čln ťahajú k moru prvý raz iba v noci, pretože veria, že „lesní duchovia“ sú vtedy „zhovievavejší“ a že sa teda v tme nebudú hnevať za to, že vyrábali strom či strojmy.

V posledných rokoch sa Badžovia trochu zmodernizovali — stavajú si už príbytky nie na člnoch, ale pevných koloch, prirodzene, takisto nad hladinou oceána, blízko pri pobreží. Tí, čo mali viac ráz šťastie pri love rýb a rakov, si mohli dovoliť kúpiť aj „zázrak nad zázrakmi“ — tranzistorové rádio na baterky.

Odvtedy predovšetkým tí mladší lovia pri modernej hudbe... No ich hého a zdá sa, že ďalší sa ta už deti sa ešte vždy rodia na člnoch. Keby sa ich matrikár spýtal, kde sa narodili, ne jeden otec by mohol odpovedať: Niekde medzi Filipínami a Borneom.

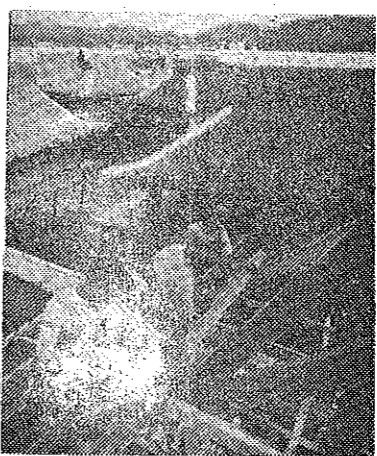
A to je pozoruhodná vzdialenosť...!

Motorový čln Badžovia nepoznajú, je pre nich veľmi drahý a navyše by pravdepodobne úplne pokazil zaužívané zvyky.

V posledných rokoch sa filipínski „benátkania“ venujú aj pestovaniu riasy agar-agaru. Pri príbytkoch na člnoch a na koloch majú na to dobré podmienky a dopyt po tejto riasie je čoraz väčší, lebo je to vzácna farmaceutická surovina. Je o ňu veľký záujem na celom svete.

Pri jej pestovaní pomáhajú aj chlapci. Každý musí obdivovať, ako šikovne sa pohybujú na vysokých chodníkoch najmä pomedzi domy na koloch. Nepoznajú chodníky, bicykle, a tak keď matka pošle syna niečo kúpiť či oznámiť susede, zoberie si chodáča a „ide“...

Keby sa Antonio Pigafetta či sám Fernão de Magalhães mohli živiť vráť po stáročiach na Suluské súostro-

Domy rodiny Badžov

po piatich storočiach sa tam takmer nič nezmenilo.

RODIA SA, ŽIJÚ A ZOMIERAJÚ NA SAMPANOCCH

Hongkong — to nie je len veľkotocha zmodernizovaná — stavajú si mesto s výškovými budovami, supermoderným letiskom, závodmi, ktorých výrobky sú známe na celom svete, ale aj tri „člnové štvrte“ — tri prístavy: Aberdeen, Causeway a Yaumati. Sú v nich vždy stovky člnov, v ktorých ešte stále žije asi 60 000 ľudí (pred rokmi ich bolo asi päťkrát viac). Jeden kotví vedľa druhého a zdá sa, že ďalší sa ta už nevmetí. A predsa! Jeden zdvihne Keby sa ich matrikár spýtal, kde sa narodili, ne jeden otec by mohol odpovedať: Niekde medzi Filipínami a Borneom.

A to je pozoruhodná vzdialenosť...!

Tých člnov, džuniek a najmä sampanov s rohožovou plachtou vlastne nie sú stovky, ale tisícky. Ich obyvatelia sú takmer v stálom pohybe, a predsa nemožno povedať, že by v živote vôbec niekam cestovali. Najčastejšie sa plavia v okolí Hongkongu, okolo polostrova Kowloon, ostrovov Lantao, Hongkong, Lamma, So-

ko, Tung Lung, High, Ping a iných. Už stáročia sa na nich rodia, žijú, ženia a aj zomierajú ľudia. Žijú na mori, žijú z neho: lovia ryby a raky. Tvorila podstatnú časť ich stravy a zvyšnú časť úlovku predávajú.

Všetko je tam už desaťročia a stáročia skoro rovnaké. V poslednom čase tieto hongkongské Benátky najväčšmi zasiahlo zavedenie povinnej školskej dochádzky pre deti. Počet člnov sa zmenšil o polovicu, je ich len asi 5000.

— Je to čiastočne spôsobené tým, že mladšia generácia, ktorá sa podrobila povinnej školskej dochádzke, nie je už pripravená a ochotná pracovať tak tvrdo, — napísal The Illustrated London News. — Dáva prednosť práci na pevnine v továrňach, obývacích člnov,

kde sú lepšie zárobkové a viaceré životné podmienky. Zanechávajú v džunkách len starších členov rodiny, ktorí ich buď nechcú opustiť, alebo veria, že by to nahnevalo bohov. Mnohí starší nikdy v živote neboli na pevnine.

Vodné „obce“ majú vlastné plávajúce obchody, dielne a reštaurácie, osobné dopravné lode a „taxíky“, ktoré ich prevážajú podľa potreby.

Úrady, znepokojené nedostatkami vo výchove detí, povinnou školskou dochádzkou podstatne zasiahli do života všetkých členov rybárskych rodín. Teraz nemôžu ísť spolu na rybolov. Donedávna bolo cieľom manželského páru mať toľko detí, aby mali vlastnú posádku. Rodiny s desiatimi a viacerými deťmi boli bežné. Ale keďže deti nemôžu už pracovať na člnoch, lebo chodia do školy, úrady umožnili rybárom vybrať si pôžičky, aby si kúpili motorové člny, ktoré nepotrebujú na obsluhu toľko osôb. Keďže pôžičky sledovali zmenu životného štýlu, ohlas nebol celkom uspokojivý. Mnohé člny však naďalej odchádzajú na more s celou rodinou na palube. Okrem toho nedostatok ubytovania na zemi je taký, že ak by sa všetci obyvatelia, ktorí žijú na vode, rozhodli presťahovať na pobrežie, nebolo by tam pre nich dost miesta.

V noci je na hongkongské Benátky veľmi zaujímavý pohľad. Veľké osvetlené plávajúce reštaurácie sa fažkopádne kývu medzi stovkami menších lodí. Noc je živá, zo všetkých strán sa ozýva krik predavačov potravín, žien so sampanov, z ktorých rozvoňáva vôňa jedál. Ozáriené lampáše a svetlá z motorových člnov sa zrkadlia na vode. Všetko je vzrušujúce a poskytuje jedinečný pohľad.

Deň však odkrýva a ukazuje biedu na chátrajúcich starších džunkách, prepĺnený priestor, nevyhovujúce a nehygienické podmienky.

Pri brehoch si usilovní rybári postavili poločiny-polochatrcie na okraji vody. Denné svetlo odhaľuje i to, aké je veľké nebezpečenstvo požiaru pre veľké množstvo lodí blízko seba.

Aberdeen, Causeway a Yaumati pri dennom svetle strácajú všetko čaro. Každý tam vidí starších mužov a ženy, ako sa hrbia zohnutí pod nákladmi. Sú slabí a špinaví.

Modernizácia rybárskeho povolania zlepšila život niektorých rybárskych rodín. Mechanizácia postupne vylučuje najzastaralejšie spôsoby loďného nakladania a vykladania. No mnohé problémy zostávajú nevyriešené, medzi nimi je aj výchova detí, vyčistenie a skultúrnenie prostredia obývacích člnov.

Nieľ pochýb, že hongkongské čino-
vé štvrte o niekoľko rokov, možno
desaťročí, zaniknú. Prestanú existo-
vať, zmizne ich čaro a spolu s ním
aj ich zaostalosť a bieda.

SEVERSKÉ BENÁTKY

Tak nazývajú Leningrad, ktorý sa
rozkladá aj na 24 väčších a 81 men-
ších ostrovoch (ostrov Dekabristov,
Jelagin, Kréťovskij, Vasilievskij...) v
delte rieky Nevy do Fínskeho zá-
livu; asi šestina mesta stojí na vode.
Mestom nepreteká iba Neva, ale aj
iné, pravda, menšie rieky (Malá Ne-
va, Mojka, Fontanka, Malá, Stredná
a Veľká Neva...) a je tam i veľa
kanálov (Gríbojedovov, Obvodný...),
ponad ktoré vedie až 622 mostov. A
nie sú to hocijaké mosty. Viaceré sú
vzácnymi historickými pamiatkami.
Vzdobia ich sochy, reliéfy a iné ume-
lecké práce vytepané zo železa a
iných materiálov. Azda najkrajšie sú
zdvíhacie mosty, je ich vyše dvadsať
a mestu dávajú nezvyčajné čaro.

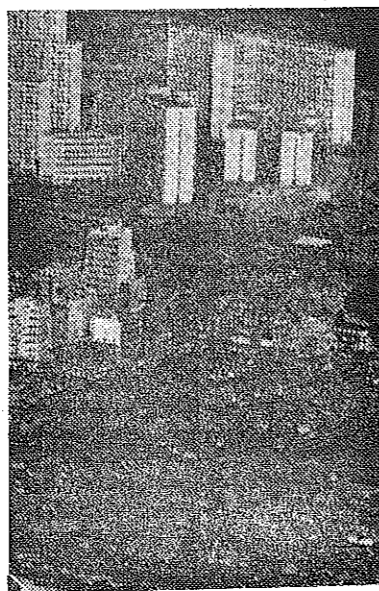
Zaujímavé je, že keď cár Peter I.
založil toto mesto, najprv zakázal
v ňom stavať mosty, lebo chcel, aby
obyvatelia boli smelí a nebáli sa vo-
dy. Činy dostávali zadarmo. No one-
dľho Peter I. povolil stavať mosty a
odvtedy ich počet rástol každým ro-
kom.

Aj o Neve možno povedať, že už
neraz akoby sa nahnevala na ľudí,
že ju v tomto krásnom meste tak
spútali: vyliala sa z korytia a zapla-
vila značnú časť mesta. Svedčila
o tom kovové tabuľky s textami na
starej budove Akadémie vied, na vile
na Vasilievskom ostrove a inde; sú
vo výške dospelého človeka a ozna-
mujú, že až pokiaľ siahala voda pri
povodni roku 1924 či sto rokov
predtým...

Severskými Benátkami (alebo tiež
Benátkami severu, či Mestom pláva-
júcim na vode) nazývajú aj Štok-
holm, lebo 28 km² z jeho celkovej
plochy 714 km² tvoria rozličné vod-
né cesty. Rovnakým názvom označu-
jú v Európe aj východonemecké mes-
to Schwerin, no najčastejšie a naj-
väčšmi sa toto pomenovanie spája
s čarokrásnym Leningradom.

GANVIÉ — AFRICKÁ RARITA

Na jazere Nokoué, ktoré je vlast-
ne 20 km dlhou a asi 10 km širo-
kou lagúnou, teda plytkou morskou
zátokou napájanou riekou Ouémé, sa
rozkladá rozľahlá dedina Ganvié. Je
to neďaleko Porto Novo (prv Coto-
nou), hlavného mesta západoafrickej
republiky Benin.

Hongkong (časť)

V turistických sprievodcoch túto
dedinu označujú za „pravé africké
Benátky“ a zároveň za najväčšiu osa-
du zo stavieb na koloch nad vodou
na svete.

Tých kolov, zahĺbených do plytké-
ho jazera, je tisíce, chalúp či skôr
chatrčí z bambusu na nich je tak-
mer tisíc, žije v nich asi 5000 Afri-
čanov. Žijú z rybolovu, voda je ne-
oddeliteľnou časťou ich života.

Už od narodenia.
Tamojšie deti sa učia plávať záro-
veň s prvými krokmi...
Adžovia, obyvatelia Ganvié, sú veľ-

Africké „Benátky“

mi šikovní rybári. Ryby chytajú do
prútených pletív, do obrovských sie-
ti a aj na udicu.

V Ganvié nie sú len domčeky na
koloch, nedávno tam postavili prvú
murovanú stavbu-školu, pribúdajú aj
umelé ostrovčeky z bahna, kameňov,
plesku, bambusov a raždia. Na jed-
nom z nich majú deti ihrisko, na
inom je poštový úrad, na ďalšom je
hotelík, úrad, obchody...

Deti chodia do školy a zo školy na
člnoch, vydlabaných z kmeňov stro-
mov, ich rodičia sa bez člna takisto
nepohnú — chodia ním do práce, za
nákupmi, k susedom...

Všade...
Nigérijský spisovateľ Amos Tutuola
(čítať a písať sa naučil až ako dos-
pelý muž) napísal podľa rozprávania
starcov z Ganvié pútavú povest'
o vzniku afrických Benátok:

Hádali sa istého dňa oheň a voda,
lebo sa nevedeli dohodnúť, kto je pre
ľudí dôležitejší. Oba tieto živly si ro-
bili zásluhu a tvrdili, že bez nich by
ľudia zahynuli. Nemali ich kto rozsú-
diť a oheň i voda trvali na svojom.
Napokon sa dohodli, že ich rozsúdi
skúška. Dohodli sa, že najprv oheň,
potom voda sa na tri dni ľudom stra-
tia, a potom uvidia, kto im väčšmi
chýbal.

Pokus začal oheň. Po troch dňoch
sa opäť zjavil a videl, že ľudia si
pomohli. Keď nemal oheň, rozomlel
obilie na múku, rozrobil ju s vodou
na cestu a nechali ho vysušiť na
slnku. Vysušené osúšky zjedli, zapí-
jali ich vodou...

Potom prišla na rad voda. Keď sa
po troch dňoch ľudom znova ukáza-
la, videla smutný obraz. Nikomu ne-
chutilo jesť, boli smutní, chorí...
Mnohí dokonca za tie tri dni, počas
ktorých boli bez vody, zomreli.

A tak oheň uznal, že voda je pre
ľudí dôležitejšia.

Po tejto skúške sa vraj dávni pred-
kovia dnešných obyvateľov Ganvié
rozhodli, že sa presťahujú tam, kde
je veľa vody, aby im už nikdy v ži-
vote nechýbala. A tak putovali bu-
šom, až prišli do miest k lagúne No-
koué. Na nej si postavili svoje prí-
bytky a odvtedy si tu žijú aj ich po-
tomci šťastne a pokojne, pretože
majú dostatok vody.

Je to však naozaj iba povest', sku-
točnosť je iná.

Domorodci, ktorí postavili prvú
koly a chatrče dnešnej Ganvié, tá-
ušli pred európskymi otrokármi, aby
ich neodviezli na Kubu či iné ostro-
vy v Karibskom mori a zároveň sa
v lagúne skryli aj pred silnejšími
protivníkmi (Jorubmi a Berbermi),
ktorí im nedali na pevnine pokoj.

Dnes je Ganvié pozoruhodnou tu-

ristickou atrakciou. Prístup k nej ne-
vedie, pravdaže, po nijakej suchozem-
skej ceste, ale len po vode. Každý
turista, ktorý má šťastie dostať sa ta,
obdivuje krásu a neopakovateľné ča-
ro, no aj biedu a tvrdý život obyva-
teľov „afrických Benátok“. Nie je to
ani zdravé miesto, Adžov ohrozuje
malária, reuma, tuberkulóza a aj
hrozná bilharzióza (krvácanie do mo-
čových ciest). Úrady im už navrhli
presťahovanie na zdravšiu pevninu,
no odmietli to. Miesto, kde sa naro-
dili, kde žili aj ich rodičia, starí ro-
dičia, a aj ich rodičia, je silným
magnetom.

SPRÉVSKY LES — ČAROVNÉ DIELO PRÍRODY A LUDSKÝCH RÚK

Asi 90 km juhovýchodne od Berlí-
na sa rozprestiera na ploche 16 X
75 km pozoruhodný Sprévscky les, po-
pretkávaný ramenami rieky Sprévy,
jej malých i väčších prítokov. Tento
čarovný div prírody usilovní ľudia
doplnili kanálmi; malebné vodné ce-
sty, po ktorých od jari do jesene
prúdia člny obyvateľov a turistov,
merajú spolu vyše 520 km. Kľukatá
sa pomedzi obytné domy, záhrady,
lesy, lúky, každú sekundu nimi pre-
tečie asi 300 000 kubických metrov
vody, a tak Sprévscky les celkom
oprávnené volajú Malými Benátkami.

Ich centrom a srdcom je mestočko
Lübbenau (po lužickosrbsky Lubn-
jow) a neďaleká dedinka Lehde. Jej
obyvatelia žijú na vode a z vody. Ak
chcú ísť nakupovať, navštíviť suse-
da — potrebujú čln. Používa ho aj
poštový doručovateľ, školáci...

Lehdania majú svoje komory: Ži-
vé ryby si uskladňujú pred použi-
tím v košoch vo vode pod domom.

O vzniku vodných ciest v Sprév-
skom lese romantická lužickosrbská
sága tvrdí, že vznikli v dobe ľadovej,

keď — zadržme dych! — čert vyora-
val koryto Sprévy (je to prítok Ha-
voly, dlhá je 400 km a jej povodie
odhadli na 10 000 km²). Od prame-
ňa mu to vraj išlo celkom ľahko a
dobro, no keď sa dostal na miesto,
kde sa dnes nachádza mesto Chote-
buz (Cottbus, po lužicky Chošebuž),
čertove voly boli v záprahu už una-
vené a nevládali urobiť jediný krok.

„Tristo hrmených!“ rozzúrili sa
čert, „nech si vás vezme vaša stará
mater!“ A hodil za nimi svoju čapi-
cu. Voly sa hrozne nafakali, pobehali
aj s pluhom po celom Sprévskom le-
se, a tak vytvorili ramená.

Geológovia a iní odborníci zásluhu
čerta a volov pri vzniku vodných
ciest v Sprévskom lese, prirodzene,
odmietajú, no potvrdili, že naozaj
vznikli v dobe ľadovej. Príroda s tým

Xochimilco, malebný kút Mexika

nemala veľa roboty, tamojšia oblasť
nie je kopcovitá, je takmer rovná, a
tak si Spréva tiekla, ako sa jej
chcelo...

Neskôr ľudia kanálmi pospájali ra-
mená Sprévy a jej prítokov, a vytvo-
rili osožné vodné cesty.

A pani prírode akoby sa to nepá-
čilo, akoby sa preto na ľudí hneva-
la: občas ich tam postihuje povodňa
a inokedy aj takým suchom, že
každý čln je úplne zhytý, napo-
sledy také suchá boli v rokoch 1933,
1934, 1935 a 1947.

O takých výčinoch prírody v minu-
losti kronikári zaznamenali aj tieto
skutočnosti:

Už od roku 1688, teda osem rokov
nivočí vysoká voda všetky plody po-
lí. Obilie, seno, krmoviny veľmi zdra-
želi, chudobní si ich nemohli kú-
piť... tunajší roľníci musia predať

Turisti v Sprévskom lese

všetok svoj dobytok, aby nevyhlado-
val, lebo povodne ich pripravili
o všetok majetok a úrodu...

Turisti radi navštevujú Lübbenau,
Lehde a ich okolie, i keď, pochopi-
telné, nie sú také slávne ako „pravé“
Benátky v Taliansku.

Nové Benátky nevznikajú nikde
na svete a väčšina z existujúcich
(okrem krásneho a stále vzráha-
júceho sa Leningradu, Brugg, Lüb-
benau...) pomaly zaniká, lebo ich
čoraz väčšmi pohlcuje bieda, zaosta-
losť. Sú to naozaj len turistické at-
rakcie, smutné sídla chudobných ľudí
bez perspektívy. (Sprac.)

(Dokončenie zo strany 2)

Jeho matka Aischa mu vtedy úda-
ne povedala:

Neplač za týmito stratenými palác-
mi ako baba, keď si ich ako muž
neubrnil...

Boabdilovi bolo ľúto za palácmi,
háremom, krásnymi záhradami Ge-
neralife (dnes sa tam každý rok ko-
ná medzinárodný hudobný festival),
alejami cyprusov, malebnými a tichý-
mi miestami...

Vítali nad Boabdilom — španielski
vládari Ferdinand a Izabela — po-
nechali v Alhambre maurských umel-
cov, aby dokončili niektoré práce.
Vnuk týchto panovníkov — cisár Ka-
rol V., vládca Rímskej ríše a ako
Karol I. aj španielsky kráľ — roz-
kázal v Alhambre urobiť viaceré zme-
ny, doplnky. Talentovaní umelci vy-
zdobili sály aj renesančnými dielami,
znázorňujúcimi Karolove vojenské vý-
pravy, lásku k manželke Izabele Po-

tugalskej... Karol rozkázal postaviť pri Alhambre renesančný zámok, no nedokončili ho.

V nasledujúcich desaťročiach a storočiach poznačili Alhambrou mnohé búrky ľudského hnevu, zloby a koristníctva — vojny. Za napoleonských vojen slávny lord Wellington, veliteľ anglických vojsk v Španielsku, rozkázal opraviť a zariadiť viaceré miestnosti a neskôr sa Francúzi rozhodli vyhodit celý komplex palácov do vzduchu.

Prekazil to jednoduchý španielsky vlastenec — v poslednej chvíli pretrhol zápalnú šnúru k náložiam. Jeho statočný čin v Alhambre pripomína turistom z celého sveta pamätná tabuľa.

ZÁSLUHA WASHINGTONA IRVINGA

Alhambra pustla čoraz väčšmi. Koncom 18. storočia v nej žili a po nevierali sa potulni cigáni a žobráci. Siene okupovali tisíce netopierov a mnoho hávade.

Mauruský Červený hrad upadol do zabudnutia...

Začiatkom 19. storočia tam pricestoval známy americký spisovateľ Washington Irving (neskôr bol vyslancom v Madride).

Spustnuté paláce ho upúťali a očarili.

Onedlho napísal viaceré diela: *Tales of the Alhambra* (Rozprávky z Alhambry), *Conquest of Granada* (Dobytie Granady) a *The Alhambra*, ktoré preložili do mnohých jazykov.

— Koľko legiend a tradícií, piesní a románov je spätých s týmito palácami plnými poézie! — napísal Irving a upozornil na nepredstaviteľnú škodu, ak ich Španieli nechajú úplne spustnúť a zničiť. I jeho literárne diela sa pričínili o záchranu vzácnnej maurskej pamiatky.

Vedením reštauračných prác povetili roku 1828 talentovaného španielskeho architekta Josého Contrerasa. Venoval sa im až do konca života,

potom ich viedol jeho syn Rafael a po ňom vnuk Mariano.

ZLOČIN NA VLASTNÝCH SYNOCH

Ako perzské koberce a kašmírové šály vo farebnej žiare sa vlní krásna na stenách siení Alhambry... akoby sa z neba spúšťala dýha a rozlievala sa na stenách... (Kurt Hielscher)

Do Alhambry už desaťročia prúdia turisti z celého sveta.

Najprv prechádzajú cez Puerta de las Granadas — Bránu granátových jabĺk. Za topoľovým a javorovým lešom ich čakajú nádherné stavby, bývalý hárem, uchvacujúce dvorany...

Všetko tam hýri farbami, krásou, ktorú umocňujú početné a majstrovské mozaiky, výtvary umelcov v mramore i povaly z vyrezávaného dreva.

Turisti sa dávajú najradšej fotografovať na nádvorí Myrtonovho paláca, celé nádvorie — dlhé 40 m — vydláždili snehobielym mramorom. V jeho strede je jazierko s krištáľovo-vočistou vodou.

Návštevníci obdivujú aj bránu Puerta de los Siete Suelos, ktorou opúšťal Alhambrou plačúci Boabdíl. Želal si, aby ju navždy zamkli...

Prekrásna Sala de los Reyes — Sála kráľov — akoby ani nebola skutočnosťou, ale pestro namaľovaným obrázkom. Vyzdobili ju citátmi a veršami z koránu a zo starej arabskej poézie.

Jeden z arabských nápisov oslavuje krásu Alhambry týmito slovami:

'Alah ma zasypal takou hojnosťou krásy, že aj hviezdy na nebi zostávajú stáť a akoby sputnané hľadia dolu na mňa...

Malebná je i audienčná sieň pre vyslancov — Sala de los Embajadores s prekrásnymi mozaikami.

Na nádvorí Levieho paláca každého upúta dvanásť levov z mramoru, nad nimi šumí vodomet, voda strieka aj z papáľ levov.

V Abencerrageskej siení sa turisti

zdržávajú najdlhšie. So záujmom počúvajú rozličné legendy, polopravdy a pravdy o tom, čo sa v nej odohralo.

Sieň sa volá podľa maurského šľachtického rodu z Granady. Hamet, príslušník tohto rodu, sa zalúbil do Boabdilovej manželky, a keďže „kralich lásky vypil spolu s ňou až do dna“, vládár, ktorý sa to dozvedel, rozkázal ho v tejto siení stať — so všetkými jeho príbuznými.

Ešte predtým do tejto siene Boabdilov otec pozval svojich synov z prvého manželstva a po dobrej hostine s vybranými a krásnymi dievčatami ich všetkých rozkázal popraviť. Tak zabezpečil všetku moc a majetok po vlastnej smrti len pre Boabdila, svojho syna z druhého manželstva.

Boabdíl (plným menom Abú Abdalláh al Sagír Boabdíl) však nečakal na otcovu smrť. Vzbúril sa, zosadil ho z trónu a poslal žiť a vládariť do menšej Malagy. Bol tam do roku 1487, keď ho odtiaľ vyhnaní španielski panovníci Ferdinand a Izabela. Roku 1491 ich 50 000 vojakov obkľúčilo aj Granadu, Boabdíl mal iba 20 000 bojovníkov.

Pád Granady a strata Alhambry boli neodvratné...

Stalo sa tak pamätného 2. januára 1492.

Boabdíl sa uchýlil do Afriky k príbuznému, ktorý panoval na území Maroka. Ako vojvoduca chcel bojovať za jeho záujmy, ale už v prvej bitke padol.

Toto všetko sprievodca stručne spomína turistom v hroznej Abencerrageskej siení. Napokon ukáže na mramorovú dlážku:

— Hľa, tie tmavé škvrny sú od krvi Hameta a jeho príbuzných a predovšetkým od krvi Boabdilových nevlastných súrodencov. Všetci museli zahynúť, aby tu on panoval — ako si to želal jeho otec — až do svojej prirodzenej smrti...

(Podľa zahr. tlače)

Jiří Marold

KONIEC ŽLTÝCH VIKOMTOV

Dobrodružné romány č. 312

Vydala Smena, vydavateľstvo SÚV SZM, Pražská ul. č. 11, 812 84, Bratislava ako svoju 2923. publikáciu. Obálku s použitím ilustrácie Jozefa Gálisa navrhol Jozef Pernecký. Zodpovedný redaktor Milan Vároš. Výtvarná redaktorka Eubica Štuková. Technická redaktorka Zdenka Remeňová. Jazyková redaktorka Viera Hegerová ml. AH 9,32 (text 8,33; ilustr. 0,99). VH 9,46. Vytlačila Pravda, tlačový kombinát KSS-TZP, závod 01 a 02, Bratislava. Rozširuje PNS v celej ČSSR len v drobnom predaji.

73-123-82

14/7

Cena Kčs 10

(48)

Naše hrady a zámky

BONREPOS

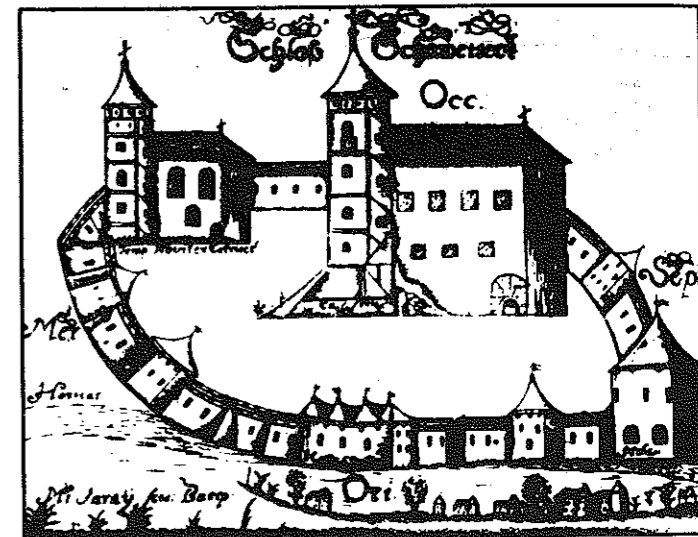
Na severe Staroboleslavských lesov sa rozprestiera rozsiahla výšina nazývaná Čihadlá. Na mieste, kde ležala dedina Osová, sa belie letohrádok s kaplnkou sv. Hieronyma. Je to súbor barokových, voľne zoskupených budov, ktoré dal roku 1715 vystavať gróf František Antonín Špork. V neskorších rokoch tu letoval pražský arcibiskup gróf Příkladovský a nazval zámoček La maison de bon repos — dom dobrého oddychu, z čoho vznikol názov Bonrepos.

V rokoch 1844-47 chodieval letovať na sídlo v Nových Benátkach — patrí k nemu aj zámoček Bonrepos — Bedřich Smetana, vtedajší učiteľ hudby v rodine grófa Thuna. V čarovnom prostredí prežil Smetana mladé roky a tu vzniklo jeho dielo Bagatelles et Impromptus.

(O. Š.)

Šarišský hrad (detail), medirytina zo začiatku 17. storočia

Kaštieľ v Štiavniku, medirytina z roku 1670

NA BRANČI HNIEZDIA KRKAVCE...

Stojí zámok zakliaty pomedzi horami a zámku je poklad zlatý medzi skaliskami.

Hoj, vysoký to zámok všetko sa naň díva a zámku ni šedivou hlavou nezakýva; ho mu deň tu zapadol, vietor do škár duje, kto ten vietor utíši? kto deň vycituje...

VILIAM PAULÍNÝ-TÓTH

Brač roku 1686

Naše hrady a zámky

Na nevysokom kopci nad obcou Podbranč postavili asi v druhej polovici 13. storočia jeden z hradov pohraničného pásma, ktoré chránili priechody cez karpatské priesmyky. Hrad tróni uprostred pekných lesnatých vrchov, v lone utešenej prírody ako bdely strážca širokého okolia. I keď na jeho rumoch, zničených víchricami a mrazmi, nevidieť nič nezvyčajné, predsa v návštevníkovi zanechá hlboký dojem.

Tento stredoveký hrad patril v 14. storočí k majetkom Stibora zo Stiboric. V 15. a 16. storočí ho doplnili ešte nižším podhradím a v dolnom nádvorí nachádzali útočisko obyvatelia z okolia pred nájazdmi Turkov. Roku 1702 tu mučili účastníkov poddanskej vzbury z Turej Lúky a Senice.

Po Stiborovej smrti zdedil hrad a panstvo k nemu patriace jeho syn. Zomrel bez mužských potomkov, preto sa hrad stal kráľovským majetkom.

Neskoršie Branč bol majetkom rodiny Szentmiklósovcov. V 17. storočí bol ešte obývaný, ale vtedy donedel blesk a zapálil ho. Jeho veľká časť zhorela. Potom ho už neopravovali – pustol. Z kedysi hrdého panského sídla ostali ruiny, ktoré už len slabo odolávali nemilosrdným živlom a času. V dierach hradných múrov si krkavce urobili hniezda.

Smutný koniec hradu zachytil aj Viliam Paulíny-Tóth v básni Na Branči.

(I. F.)

Branč na snímke Ing. Tibora Poláka